

ЗАРЕЄСТРОВАНО

Національною комісією з цінних паперів та фондового
ринку

Постанова № 34/21/3499/K01

від 24 грудня 2025р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Біржовою радою

АТ "Фондова біржа ПФТС"

Протокол №114 від 10.12.2025р.

Голова Правління

АТ «ФОНДОВА БІРЖА ПФТС»

Б.О. Лупій.

Правила
функціонування фондового
багатостороннього торговельного майданчика
Акціонерного товариства «Фондова біржа ПФТС»

ПРАВИЛА
функціонування фондового
багатостороннього торговельного майданчика
Акціонерного товариства «Фондова біржа ПФТС»

Зміст

	Стор.
Глава I. Загальні положення	
Розділ 1: Загальні положення	4
Розділ 2: Загальні терміни та визначення	5
Глава II. Порядок доступу інвестиційних фірм та інших осіб, визначених законодавством, до торгів	
Розділ 3: Учасники торгів	15
Розділ 4: Доступ до торгів	20
Глава III. Положення про порядок допуску та припинення допуску цінних паперів до торгів на БТМ	
Розділ 5: Допуск цінних паперів до торгів на БТМ	23
Глава IV. Порядок організації та проведення торгів	
Розділ 6: Загальні положення щодо організації торгів цінними паперами на БТМ	35
Розділ 7: Торги на ринку котировок	44
Розділ 8: Торги на ринку заявок	47
Розділ 9: Односторонній аукціон	51
Розділ 10: Аукціони з продажу пакетів акцій акціонерних товариств, що належать державі, за грошові кошти	54
Розділ 11. Порядок здійснення на БТМ операцій РЕПО	55
Розділ 12: Виконання біржових контрактів. Розрахунки за біржовими контрактами, що укладаються на БТМ	64
Розділ 13: Анулювання біржових контрактів, внесення змін до біржових контрактів	69
Розділ 14: Порядок взаємодії з центральним контрагентом за правочинами щодо активів, допущених до торгів на БТМ, а також з Центральним депозитарієм цінних паперів та Національним банком України у встановлених законодавством випадках	70
Розділ 15: Процедури, що здійснюються Оператором з метою запобігання вчиненню підозрілих операцій	71
Глава V. Порядок здійснення контролю за дотриманням учасниками торгів та іншими особами, які мають право брати участь у біржових торгах згідно із законодавством, Правил Оператора; процедури, що застосовуються Оператором у разі виникнення в ході торговельної сесії надзвичайних ситуацій.	

Розділ 16: Нагляд і контроль	76
Розділ 17: Процедури, що застосовуються Оператором у разі виникнення в ході торговельної сесії надзвичайних ситуацій	80
Розділ 18: Механізми підтримання ліквідності та маркет-мейкери	84
 Глава VI. Порядок зберігання, розкриття та надання інформації НКЦПФР, визначення ціни активів, що допущені до торгів (котирування цінних паперів) та оприлюднення їх середнього курсу	
Розділ 19: Доступ та розкриття інформації про діяльність Оператора та її оприлюднення, котирування цінних паперів, та оприлюднення середнього курсу	87
 Глава VII. Форс-мажорні обставини	
Розділ 20: Форс-мажорні обставини	92
 Глава VIII. Торгова система та її використання. Забезпечення технічної та інформаційної безпеки. Електронний документообіг. Торговий термінал.	
Розділ 21: Торгова система Оператора та її використання	91
Розділ 22: Забезпечення технічної та інформаційної безпеки. електронний документообіг	94
Розділ 23: Торговий термінал	98
Глава IX. Порядок накладення санкцій за порушення Правил Оператора	99
Додатки до Правил АТ «Фондова біржа ПФТС»	
Додаток 1: Довіреність на уповноважену особу	94
Додаток 2: Анкета уповноваженої особи для проходження сертифікації на АТ «Фондова біржа ПФТС»	95
Додаток 3: Анкета цінного паперу	96

Глава I. Загальні положення

Розділ 1. Загальні положення

- 1.1. Правила функціонування фондового багатостороннього торговельного майданчика Акціонерного товариства «Фондова біржа ПФТС» (далі – Правила) розроблені на підставі Законів України, нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (надалі – НКЦПФР), у тому числі, Положення щодо здійснення професійної діяльності з організації торгів фінансовими інструментами, затвердженого рішенням НКЦПФР від 10.08.2023 року №879, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.10.2023 року за №1863/40919 (далі - Положення), нормативно-правових актів Національного банку України, інших нормативних актів державних органів, установчих документів Акціонерного товариства «Фондова біржа ПФТС».
- 1.2. Правилами визначаються процедури умови допуску до торгів цінних паперів, порядок допуску інвестиційних фірм та інших осіб, можливість участі яких у торгах передбачена законодавством, до регулярних торгів, умови та порядок укладання та виконання біржових контрактів, процедури нагляду та контролю за дотриманням учасниками торгів вимог та стандартів діяльності, порядок вирішення спорів між учасниками торгів на БТМ, порядок оприлюднення інформації про торги, інші правила, порядки, процедури відповідно до чинного законодавства.
- 1.3. Правила, а також зміни до них, затверджуються Наглядовою радою Акціонерного товариства «Фондова біржа ПФТС» (яка виконує функції біржової ради) та реєструються НКЦПФР.
Правила, а також зміни до них є чинними після їх реєстрації в НКЦПФР згідно з вимогами законодавства України.
- 1.4. Правила є обов'язковими для виконання Оператором, учасниками торгів на БТМ та їх клієнтами (у разі їх наявності), а також емітентами (крім іноземних емітентів), цінні папери яких унесені до списку активів, допущених до торгів на БТМ.
- 1.5. Оператор самостійно встановлює розміри плати за послуги, що надаються Оператором, які мають бути обґрунтованими. Розмір плати для учасників торгів за послуги Оператора повинен бути недискримінаційним. Перелік видів послуг, що надаються Оператором, із зазначенням розміру оплати за ними, обов'язково оприлюднюється у вільному доступі на власному вебсайті Оператора (у цілодобовому режимі).
- 1.6. Оператор повинен розробити та затвердити внутрішні документи, передбачені Положенням, а також забезпечити їх оприлюднення у випадках передбачених Положенням.

Розділ 2. Загальні терміни та визначення

В цілях цих Правил застосовуються наступні терміни та визначення:

Активи учасника торгів – цінні папери та грошові кошти, які використовуються учасником торгів для виставлення заявок на купівлю/продаж цінних паперів, укладання та виконання біржових контрактів згідно з вимогами цих Правил;

Акцепт - згода на всі умови котировки. Акцепт відбувається коли:

- учасник торгів за допомогою засобів торгової системи надав згоду на укладення біржового контракту на умовах, визначених в твердій котировці іншого учасника торгів, що адресована усім учасникам торгів, шляхом введення зустрічної заявки при прийнятті умов твердої котировки учасника торгів;

або

- учасник торгів за допомогою засобів торгової системи надав згоду на укладення біржового контракту на умовах, визначених в твердій котировці іншого учасника торгів, шляхом введення зустрічної заявки у відповідь на тверду котировку, отриману від іншого учасника торгів;

Анулювання біржового контракту – розірвання біржового контракту за рішенням сторін біржового контракту, та/або скасування біржового контракту уповноваженою особою Оператора з підстав, передбачених цими Правилами;

Аукціон без оголошення ціни (АБОЦ) - аукціон, у ході якого продавець не визначає початкову ціну об'єкта продажу, торги проводяться за методом підвищення ціни. Переможцем аукціону визнається покупець, який запропонував найвищу ціну;

Оператор/Біржа– Акціонерне товариство «Фондова біржа ПФТС»;

Багатосторонній торговельний майданчик (далі - БТМ) – фондовий багатосторонній торговельний майданчик, оператором якого є Акціонерне товариство «Фондова біржа ПФТС»;

База даних ПФТС - файл, записаний на фізичному носії цифрової інформації, який містить впорядкований набір логічно взаємопов'язаних даних, призначених для збереження торговельної інформації ПФТС;

Біржове брокерське місце - засвідчене договором про надання доступу до торгів, право на укладання біржових контрактів на БТМ;

Біржовий контракт (договір)/ Правочин, вчинений на БТМ - договір купівлі-продажу цінних паперів (в тому числі договір РЕПО), який укладається між учасниками торгів, у тому числі за участі центрального контрагента, та реєструється Оператором (далі – біржовий контракт);

Блокування (резервування) активів учасника торгів - дія, здійснена відповідно до вимог законодавства та/або внутрішніх документів

розрахункової установи, що призводить до обмеження переходу прав власності на цінні папери та/або грошові кошти учасника торгів, з метою використання таких активів для укладання (виконання) біржових контрактів на БТМ. У випадку, коли грошові розрахунки забезпечуються Оператором, під блокуванням грошових коштів учасника торгів розуміється здійснений відповідно до встановленого Оператором порядку переказ грошових коштів на рахунок Оператора в обслуговуючому банку з метою забезпечення участі у торгах та/або розрахунків за результатами торгів;

Граничний спред двостороннього котирування (Граничний спред котирування) - розраховане на певний момент часу у відсотках відношення різниці максимальної ціни безадресної заявки на продаж, при якій сумарний обсяг заявок цінного папера, розрахований наростаючим підсумком у порядку зростання ціни, становить величину, не меншу мінімально допустимого обсягу (далі - МДО) і мінімальної ціни безадресної заявки на купівлю, при якій сумарний обсяг заявок цінного папера, розрахований наростаючим підсумком у порядку зменшення ціни, становить величину, не меншу МДО до мінімальної ціни безадресної заявки на купівлю, при якій сумарний обсяг заявок цінного папера, розрахований наростаючим підсумком у порядку зменшення ціни, становить величину, не меншу МДО;

Двостороннє котирування - сукупність поданих одним учасником торгів однієї або декількох безадресних заявок на купівлю та однієї або декількох безадресних заявок на продаж відповідних цінних паперів, яка відповідає вимогам, що пред'являються до граничного спреду двостороннього котирування;

Вертикальний спред - різниця між максимальною та мінімальною ціною, яка міститься в пропозиціях на продаж, або між максимальною та мінімальною ціною, яка міститься в пропозиціях на купівлю цінних паперів. Розмір спреду, визначеного у відсотках, розраховується за формулою:

$$C = ((C_1 - C_2) / C_1) * 100,$$

де

C – розмір спреду;

C₁ – найкраща ціна (купівлі або продажу) за котируваннями, заявками;

C₂ – найгірша ціна за котируваннями, заявками тієї ж дії, що і C₁;

Горизонтальний спред – різниця між цінами купівлі та продажу, виставленими учасниками торгів за котируваннями, заявками протилежної дії (купівля та продаж) цінних паперів. Розмір спреду між цінами та пропозиції розраховується за формулою:

$$C = ((C_{\text{прод.}} - C_{\text{куп.}}) / C_{\text{куп.}}) * 100,$$

де

С – розмір спреда між цінами та пропозиції;

Цпрод. – найменша ціна продажу за котируваннями, заявками;

Цкуп. – найвища ціна купівлі за котируваннями, заявками;

Дата виконання біржового контракту - день, в який учасники торгів повинні виконати зобов'язання по укладеному біржовому контракту, якщо сторони біржового контракту не дійшли згоди здійснити виконання біржового контракту достроково;

Допуск до торгів – сукупність процедур щодо перевірки Оператором відповідності цінних паперів та їх емітентів вимогам, установленим законодавством та цими Правилами, для запровадження на БТМ централізованого укладання та централізованого виконання біржових контрактів (договорів) щодо таких цінних паперів;

Доступ до торгів - сукупність процедур по допуску інвестиційних фірм та інших осіб, можливість участі яких у торгах передбачена законодавством, до участі у торгах на БТМ;

Електронні торги - процес подання заявок і котирувань, укладення біржових контрактів в порядку, визначеному цими Правилами, за допомогою засобів електронної торгової системи;

Емісія - сукупність дій емітента, спрямованих на реєстрацію випуску цінних паперів у Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку, їх розміщення серед інвесторів у фінансові інструменти, які здійснюються в послідовності, встановленій законодавством;

Заблоковані залишки активів учасника торгів – заблоковані активи учасників торгів, в межах яких учасник торгів може виставляти заявки на купівлю/продаж цінних паперів, укласти та виконувати біржові контракти згідно з вимогами цих Правил;

Заявка - подана учасником торгів згідно з цими Правилами пропозиція на купівлю чи продаж цінних паперів, яка містить умови, на яких пропонується здійснити укладення біржового контракту; зареєстрована Оператором заявка учасника торгів є пропозицією та згодою цього учасника торгів укласти та виконати біржовий контракт;

Заявка адресна – заявка, яка подана учасником торгів та адресована іншому учаснику торгів;

Заявка анонімна – заявка, умови якої не дозволяють учасникам торгів до моменту укладення біржового контракту ідентифікувати учасника торгів, який виставив таку заявку;

Заявка безадресна – заявка, яка подана учасником торгів та адресована усім учасникам торгів;

Заявник - особа, що є ініціатором допуску цінних паперів до торгів на БТМ;

Ідентифікатор рахунків – сукупність символів (код), який однозначно ідентифікує номери рахунків, на яких в розрахункових установах

обліковуються цінні папери та грошові кошти, які використовуються учасником торгів для укладання та виконання біржових контрактів з цінними паперами;

Ініціатор аукціону - особа, що отримала доступ до торгів з метою купівлі/продажу цінних паперів шляхом проведення аукціону та уклала з Оператором договір про організацію та проведення аукціону, крім випадків, передбачених законодавством;

Котирування - механізм визначення та/або фіксації ринкової ціни цінного паперу;

Котировка – Заявка, виставлена на ринку котировок;

Логін - унікальне реєстраційне ім'я учасника торгів на Біржі;

Маніпулювання на організованих ринках - дії, визначені частиною першою статті 148 Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки». При цьому не є маніпулюванням на організованих ринках дії, визначені частиною другою статті 148 Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки»;

Маркет-мейкер – учасник торгів, який зобов'язується підтримувати ліквідність ринку відповідних цінних паперів, які допущені до біржових торгів, та приймає на себе додаткові зобов'язання щодо виставлення котировок та заявок, укладання біржових контрактів, та їх виконання, на підставі відповідного договору з Оператором або з Оператором та емітентом цінних паперів;

Мінімально допустимий обсяг (МДО) - мінімально допустимий обсяг безадресної(их) заявки (заявок) на купівлю/продаж відповідних цінних паперів;

НКЦПФР – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України;

Односторонній аукціон – режим проведення торгів, який передбачає конкурсний спосіб організації торгів, за яким ініціатор аукціону здійснює продаж або купівлю цінних паперів на умовах конкурентних пропозицій інших учасників аукціону;

Операція репо (далі – операція РЕПО) - операція купівлі (продажу) цінних паперів із зобов'язанням зворотного їх продажу (купівлі) через визначений строк за заздалегідь обумовленою ціною, що здійснюється на підставі договору РЕПО;

Основна торговельна сесія (основна торгова сесія) – термін, що використовується для визначення режимів торгів ринку котировок, в яких торги відбуваються із встановленими відповідно до цих Правил обмеженнями щодо виставлення котировок та вимогами до укладання біржових контрактів, які забезпечують формування ринкової ціни цінних паперів;

Оферент цінних паперів (оферент) - фізична або юридична особа, яка є власником цінних паперів та здійснює публічну пропозицію на умовах публічного договору продажу таких цінних паперів;

Передсесійний період - визначений Оператором період часу торговельного дня, протягом якого на БТМ здійснюються подання учасниками торгів адресних заявок і заявок РЕПО та укладання біржових контрактів (договорів) за такими заявками та/або подання учасниками торгів заявок на купівлю-продаж цінних паперів.

На БТМ розрізняють такі форми передсесійного періоду:

- **Передсесійний період на ринку котировок** - подання учасниками торгів адресних заявок (котировок) в режимах торгів, які не беруть участь у формуванні поточної ціни цінного папера, та укладання біржових контрактів (договорів) за такими заявками (котировками);
- **Передсесійний період на ринку РЕПО** - подання учасниками торгів адресних заявок РЕПО та укладання договорів РЕПО за такими заявками;
- **Передторговий період на ринку заявок**;
- **Передторговий період на ринку котировок** (в режимах торгів, які беруть участь у формуванні поточної ціни цінного папера).

Передсесійні періоди на ринку котировок та ринку РЕПО відбуваються одночасно з передторговими періодами на ринку заявок та ринку котировок;

Передторговий період на ринку заявок – форма передсесійного періоду, що являє собою час торговельного дня на ринку заявок, протягом якого учасниками торгів можуть подаватися виключно лімітні заявки, на підставі яких по кожному цінному паперу визначається ціна передторгового періоду в порядку встановленому цими Правилами;

Передторговий період на ринку котировок – одна з форм передсесійного періоду, що являє собою час торговельного дня на ринку котировок, протягом якого учасниками торгів здійснюється виставлення котировок, адресованих всім учасникам торгів, без можливості їх акцепту;

Підозріла операція - заявка на купівлю/продаж цінного паперу, або повідомлення про її зміну чи скасування, або біржовий контракт (договір) укладений на БТМ, що містить ознаки маніпулювання на організованому ринку та/або торгівлі з використанням інсайдерської інформації або намагання її використання;

Післясесійний період – визначений Оператором період часу торговельного дня, протягом якого на БТМ здійснюються подання учасниками торгів адресних заявок і заявок РЕПО та укладання біржових контрактів (договорів) за такими заявками;

На БТМ розрізняють такі форми післясесійного періоду:

- Післясесійний період на ринку котировок - подання учасниками торгів адресних заявок (котировок) та укладання біржових контрактів (договорів) за такими заявками (котировками);
- Післясесійний період на ринку РЕПО - подання учасниками торгів адресних заявок РЕПО та укладання договорів РЕПО за такими заявками.

Запровадження післясесійного періоду здійснюється шляхом прийняття керівником Оператора відповідного рішення, що доводиться до відома учасників торгів засобами торгової системи.

У випадку укладання біржових контрактів протягом післясесійного періоду, підсумки торговельного дня, підраховані за результатами торгів, зафіксованих до його початку, оновлюються з урахуванням результатів післясесійного періоду та повторно надсилаються членам Оператора засобами електронної пошти із відповідною приміткою.

Пов'язані біржові контракти (Пов'язані контракти) - біржові контракти, укладені з Центральним контрагентом на підставі двох зустрічних заявок на купівлю та на продаж цінних паперів, в тому числі направлених на укладення правочинів щодо цінних паперів із зобов'язанням їх зворотного продажу (купівлі), які відповідають одному з таких критеріїв:

- (1) зустрічні заявки, на підставі яких укладаються пов'язані біржові контракти, виставлені одним учасником у інтересах різних його клієнтів торгів або якщо одна з них виставлена у власних інтересах, а інша – в інтересах його клієнта;
- (2) зустрічні заявки, на підставі яких укладаються пов'язані біржові контракти, виставлені різними учасниками торгів у власних інтересах або інтересах їх клієнтів, а параметри цих заявок передбачають укладання біржових контрактів з Центральним контрагентом;

Біржові контракти (договори), які укладаються за операцією РЕПО в режимі «РЕПО з контролем ризиків», не є пов'язаними біржовими контрактами (пов'язаними контрактами).

Особливості виконання пов'язаних біржових контрактів встановлені пунктом 6.16 Правил.

Поточна ціна цінного папера - ціна цінного папера, що розраховується відповідно до вимог Положення як середнє арифметичне зважене цін укладених біржових контрактів за таким цінним папером за кожну хвилину торгів;

Поточна ціна облігації розраховується без врахування накопиченого купонного (процентного) доходу за облігацією. При розрахунку поточної ціни цінного папера не враховуються договори РЕПО, біржові контракти, укладені на підставі адресних заявок, а також при первинному розміщенні цінних паперів, на односторонніх аукціонах та при проведенні торгів з продажу акцій, що належать державі;

Перспект цінних паперів (перспект) - документ, який оформлюється при здійсненні публічної пропозиції цінних паперів та містить інформацію відповідно до вимог, визначених законом України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки»;

Публічна пропозиція цінних паперів (публічна пропозиція) - пропозиція (оферта), звернена до невизначеного кола осіб, про придбання цінних паперів за ціною та на умовах, визначених такою пропозицією, що здійснюється з урахуванням вимог, встановлених Законом України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки». Публічна пропозиція може здійснюватися:

- 1) емітентом у процесі емісії цінних паперів;
- 2) емітентом у процесі відчуження цінних паперів власного випуску;
- 3) оферентом щодо продажу належних йому цінних паперів;
- 4) емітентом у процесі відчуження зареєстрованого випуску депозитних сертифікатів банків.

Зупинення торгів - процедура, що застосовується у випадку значних коливань ціни активу, внаслідок чого запроваджується заборона протягом певного строку (не більше ніж до закінчення торговельного дня) надсилати, змінювати або скасовувати заявки та укладати біржові контракти в усіх або окремих технологіях торгів щодо окремих або всіх цінних паперів допущених до торгів на БТМ;

Скасування допуску до торгів (Припинення торгів) - процедура виключення цінного папера із Списку активів, допущених до торгів на БТМ активів;

Рада – Наглядова рада Оператора, яка відповідно до Статуту Оператора виконує функції біржової ради товариства;

Реєстраційний код (тікер) - спеціальний код, що ідентифікує певний цінний папір на БТМ;

Режим «РЕПО з контролем ризиків» - режим торгів на ринку РЕПО для здійснення біржових операцій РЕПО, в яких ПАТ «Розрахунковий центр» виступає Центральним контрагентом, при цьому Центральний контрагент гарантує, завдяки гарантійному забезпеченню, отриманому від своїх контрагентів, своєчасне та в повному обсязі виконання умов договору РЕПО, або виплату добросовісній стороні штрафу (у вигляді коштів та/або цінних паперів) в розмірі, строки та порядку, що визначені внутрішніми документами Центрального контрагента;

Ринкова капіталізація емітента - ринкова вартість акцій емітента, яка визначається Оператором відповідно до вимог, встановлених НКЦПФР, та оприлюднюється на власному вебсайті Оператора (у цілодобовому режимі);

Режим торгів – сукупність правил подання учасниками торгів заявок, в тому числі стосовно вимоги щодо попереднього блокування активів, та

укладення ними біржових контрактів в залежності від ринку проведення торгів для певного виду цінних паперів;

Ринок - організаційна форма торгів, яка має технологічні особливості укладання та виконання біржових контрактів;

Ринок котировок – організаційна форма торгів, при якій укладання біржових контрактів здійснюється шляхом акцепту котировок в порядку, встановленому в розділі 7 цих Правил;

Ринок заявок – організаційна форма торгів, при якій укладання біржових контрактів здійснюється шляхом співставлення заявок учасників торгів в порядку, встановленому в розділі 8 цих Правил;

Розміщення цінних паперів - вчинення емітентом цінних паперів, у тому числі через особу, уповноважену діяти від його імені, правочину, результатом якого є набуття першим власником права власності на такі цінні папери у процесі їх емісії у порядку, встановленому законодавством, та з урахуванням положень проспекту (у разі здійснення публічної пропозиції) або рішення про емісію;

Розрахунки з двостороннім забезпеченням (двостороннє забезпечення розрахунків) – розрахунки з попереднім блокуванням цінних паперів та грошових коштів за біржовими контрактами, укладеними на БТМ;

Розрахунки з одностороннім забезпеченням (одностороннє забезпечення розрахунків) – розрахунки за біржовими контрактами щодо цінних паперів, укладеними на БТМ, з попереднім блокуванням цінних паперів та здійснення грошових розрахунків за цими біржовими контрактами без попереднього резервування/блокування грошових коштів;

Розрахункова установа – установа, яка надає Оператору, учасникам торгів послуги щодо забезпечення здійснення розрахунків за біржовими контрактами. Розрахункова установа може виступати Центральним контрагентом у випадках та в порядку, передбаченому у договорі, укладеному між Оператором та Розрахунковою установою;

Середній курс (ринкова ціна) цінного папера допущеного до торгів на БТМ - розрахункове значення ціни цінного папера допущеного до торгів на БТМ, яке визначається відповідно до Положення;

Список активів, допущених до торгів на БТМ (далі також - Біржовий список) – документ Оператора, який містить інформацію, передбачену Положенням, щодо цінних паперів, які на відповідну дату допущені до торгів на БТМ;

Структурний підрозділ Оператора - підрозділ Оператора, який згідно з наказом керівника Оператора забезпечує виконання функцій, передбачених цими Правилами;

Торги на БТМ (далі – торги або біржові торги) - це організоване подання учасниками торгів заявок на купівлю-продаж цінних паперів, які призвели

до укладання на БТМ біржових контрактів (договорів) відповідно до законодавства та цих Правил;

Торги з одностороннім забезпеченням – торги з перевіркою наявності заблокованих цінних паперів при виставленні учасниками торгів заявок на продаж, при цьому для виставлення заявок на купівлю цінних паперів грошові кошти не блокуються;

Торги з двостороннім забезпеченням – торги з перевіркою наявності заблокованих активів учасників торгів (цінних паперів або грошових коштів) при виставленні заявки на продаж або купівлю відповідно;

Торговельна сесія - визначений Оператором період часу торговельного дня, протягом якого на БТМ здійснюються подання учасниками торгів заявок на купівлю-продаж цінних паперів допущених до торгів на БТМ та укладання біржових контрактів (договорів), у тому числі за участю маркет-мейкера;

Торгова система (електронна торговельна система, електронна торгова система або торговельна система) - сукупність організаційних, технологічних та технічних засобів, що використовуються Оператором для забезпечення укладання біржових контрактів за цінними паперами;

Торговельний день - визначений Оператором період часу, протягом якого функціонування БТМ забезпечує можливість вчинення учасниками торгів на БТМ правочинів щодо цінних паперів, допущених до торгів на БТМ. Протягом торговельного дня може відбуватися декілька торговельних сесій;

Торговий лот - мінімальна кількість цінних паперів, що дозволена для виставлення у котировці (заявці);

Цінні папери інститутів спільного інвестування – акції корпоративного інвестиційного фонду та інвестиційні сертифікати пайового інвестиційного фонду;

Центральний контрагент (Central Counterparty/CCP) – ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР З ОБСЛУГОВУВАННЯ ДОГОВОРІВ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ», що здійснює клірингову діяльність з визначення зобов'язань та клірингову діяльність центрального контрагента за біржовими контрактами згідно з Правилами клірингу;

Правила клірингу – Правила провадження клірингової діяльності ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР З ОБСЛУГОВУВАННЯ ДОГОВОРІВ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ» та Регламент провадження клірингової діяльності ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР З ОБСЛУГОВУВАННЯ ДОГОВОРІВ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ» особи, яка провадить клірингову діяльність, з якою Оператор уклав договір про здійснення клірингу;

Ціна відкриття - значення першої розрахованої поточної ціни протягом торговельного дня;

Ціна закриття - останнє розраховане протягом торговельного дня значення поточної ціни;

Частка акцій у вільному обігу - частка акцій у випуску у власності міноритарних акціонерів, яка визначається НКЦПФР відповідно до вимог, встановлених Положенням;

Учасник торгів - це інвестиційна фірма або інша особа, можливість участі якої у торгах передбачена законодавством, яка отримала такий статус в порядку, встановленому цими Правилами, та отримала право надсилати заявки та вчиняти правочини на БТМ;

Уповноважена особа - уповноважений представник учасника торгів - фізична особа, яка від імені учасника торгів подає заявки та укладає біржові контракти;

Всі інші терміни вживаються в цих Правилах у значеннях, визначених Законом України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», Положенням, іншими діючими законодавчими та підзаконними актами, установчими документами, правилами, положеннями та стандартами Оператора, Правилами клірингу.

Глава II. Порядок доступу інвестиційних фірм та інших осіб, визначених законодавством, до торгів

Розділ 3. Учасники торгів

- 3.1. Учасниками торгів можуть бути інвестиційні фірми, які мають ліцензію на провадження діяльності з торгівлі фінансовими інструментами. На підставі окремого договору з Оператором, доступ до торгів можуть отримати інші особи (у тому числі державні установи), якщо це не заборонено чинним законодавством. Проведення торгів може здійснюватись за участю державних органів, в тому числі, для випадків, передбачених законодавством
- 3.2. Датою отримання статусу учасника торгів є дата підписання з боку Оператора документа (або дата набрання чинності відповідним документом, якщо вона відмінна від дати його підписання), яким засвідчується надання доступу до торгів на БТМ¹.
- 3.3. Учасники торгів зобов'язані протягом всього терміну перебування в якості учасника торгів:
- 3.3.1. виконувати вимоги законодавчих та підзаконних актів, Правил та внутрішніх документів Оператора, умови договору з Оператором;
 - 3.3.2. виконувати зобов'язання за укладеними біржовими контрактами в порядку, передбаченому внутрішніми документами Оператора та розрахункової установи, з якою Оператором укладено відповідний договір;
 - 3.3.3. надавати документи в обсягах та у терміни згідно вимог цих Правил;
 - 3.3.4. дотримуватися норм професійної етики, обов'язкових для учасників торгів;
 - 3.3.5. вести облік операцій відповідно до вимог, встановлених НКЦПФР;
 - 3.3.6. забезпечити фінансування витрат по організації торгів шляхом своєчасної сплати вартості послуг, що надаються Оператором;
 - 3.3.7. виконувати встановлені НКЦПФР вимоги до фахівців, в тому числі керівних посадових осіб.
 - 3.3.8. відповідати критеріям платоспроможності, ліквідності та стабільності фінансового стану, що встановлені чинним законодавством;
 - 3.3.9. мати у штаті не менше встановленої Правлінням Оператора мінімальної чисельності уповноважених осіб, яка не може бути менше однієї уповноваженої особи на кожний торговий термінал;
 - 3.3.10. негайно до закінчення торговельної сесії повідомляти Оператора про виникнення змін щодо ліцензії учасника торгів на провадження професійної діяльності на ринках капіталу – діяльності з торгівлі

¹ Датою отримання статусу учасниками торгів - інвестиційними фірмами, які набули цей статус до набрання чинності цими Правилами, є дата встановлення Оператором відповідності інвестиційної фірми, яка була допущена до торгів на фондовій біржі – АТ «Фондова біржа ПФТС», вимогам цих Правил.

фінансовими інструментами (у тому числі, щодо кожного виду діяльності, що провадиться в межах вказаної ліцензії).

- 3.4. Учасники торгів на договірних засадах встановлюють плату за свої послуги та забезпечують її здійснення клієнтами; учасники торгів здійснюють відкриття рахунків клієнтам, інформування власників рахунків та управління цінними паперами за дорученням відповідно до нормативно-правових актів НКЦПФР.
- 3.5. Інвестиційна фірма веде облік цінних паперів, грошових коштів окремо для кожного клієнта та окремо від цінних паперів, грошових коштів та майна, що перебувають у власності інвестиційної фірми, відповідно до вимог, встановлених чинним законодавством.
- 3.6. Для ведення обліку учасників торгів та їх уповноважених осіб Оператор на постійній основі веде переліки учасників торгів та їх уповноважених осіб. Перелік учасників торгів оприлюднюється на власному вебсайті Оператора (у цілодобовому режимі) та містить: найменування та код за ЄДРПОУ учасника торгів; місцезнаходження, номер телефону, факсу та e-mail учасника торгів; номер, дату видачі та строк дії (в разі наявності) ліцензії інвестиційної фірми; дату набуття допуску інвестиційної фірми до торгів на БТМ, інші відомості, визначені органами Оператора. Перелік формується та ведеться в електронному вигляді. Відомості до переліку вносяться засобами електронної торгової системи та шляхом введення відповідних даних уповноваженими працівниками Оператора.
- У випадку, якщо за кількома або всіма організованими ринками капіталу, організацію діяльності яких здійснює Оператор, переліки учасників торгів є тотожними, Оператор може вести один перелік учасників торгів щодо таких ринків, зазначивши при цьому організовані ринки капіталу, яких стосується такий перелік.
- 3.7. Оператор скасовує допуск до торгів інвестиційної фірми або іншої особи, можливість участі якої у торгах передбачена законодавством (скасовує доступ до торгів), в таких випадках:
- звернення інвестиційної фірми або іншої особи, можливість участі якої у торгах передбачена законодавством, про скасування допуску до торгів;
- наявність документально підтвердженої інформації про анулювання/припинення дії учаснику торгів ліцензії на провадження діяльності з торгівлі фінансовими інструментами (у випадку учасника торгів, який був допущений до торгів як інвестиційна фірма) або припинення передбачених законодавством підстав для участі такого учасника торгів у торгах (у випадку інших осіб, можливість участі яких у торгах передбачена законодавством);
- порушення учасником торгів правил функціонування організованого ринку капіталу (у тому числі на інших, крім БТМ, організованих ринках капіталу, управління якими здійснює Оператор) або інших внутрішніх документів Оператора, якщо така санкція за відповідне порушення передбачена законодавством або правилами функціонування організованого ринку капіталу.

Підставами скасування допуску до торгів інвестиційної фірми або іншої особи, можливість участі якої у торгах передбачена законодавством, також є:

- 3.7.1. наявність документально підтвердженої інформації про припинення юридичної особи – учасника торгів;
- 3.7.2. накладення відповідної дисциплінарної санкції дисциплінарним органом Біржі;
- 3.7.3. розірвання договору із Оператором, за яким надається доступ до торгів, або припинення дії такого договору.
- 3.7.4. порушення учасником торгів умов договору, за яким надається доступ до торгів на організованому ринку/організованих ринках капіталу (у тому числі на інших крім БТМ організованих ринках капіталу, управління якими здійснює Оператор);
- 3.7.5. порушення учасником торгів порядку оплати послуг Оператора;
- 3.7.6. наявність документально підтвердженої інформації про прийняття судом рішення про визнання учасника торгів банкрутом;
- 3.7.7. заява учасника торгів про припинення доступу до торгів за умови відсутності невиконаних обов'язків за укладеними біржовими контрактами.
- 3.8. Скасування доступу до торгів не припиняє прав та обов'язків інвестиційної фірми за укладеними раніше на БТМ біржовими контрактами.
- 3.9. Рішення про скасування допуску до торгів (доступу до торгів) інвестиційної фірми або іншої особи, можливість участі якої у торгах передбачена законодавством, приймається Правлінням Оператора, крім наступних випадків:
 - 3.9.1. розірвання договору із Оператором, за яким надається доступ до торгів на організованому ринку/організованих ринках капіталу, або припинення дії такого договору. В цьому випадку допуск до торгів (доступ до торгів) скасовується без рішення Правління Оператора з дати розірвання (припинення дії) зазначеного договору;
 - 3.9.2. накладення на учасника торгів дисциплінарної санкції у вигляді скасування допуску до торгів (доступу до торгів) дисциплінарними органами Оператора. В цьому випадку рішення про скасування допуску до торгів (доступу до торгів) інвестиційної фірми або іншої особи, можливість участі якої у торгах передбачена законодавством, набуває чинності в порядку, передбаченому відповідними внутрішніми документами, відповідно до яких прийнято рішення про скасування допуску до торгів (доступу до торгів).
- 3.10. Підставами призупинення допуску до торгів (доступу до торгів) інвестиційної фірми або іншої особи, можливість участі якої у торгах передбачена законодавством, є:
 - 3.10.1. наявність документально підтвердженої інформації про початок провадження у справі про банкрутство юридичної особи – учасника торгів;

- 3.10.2. накладення відповідної дисциплінарної санкції дисциплінарним органом Оператора;
- 3.10.3. наявність такого, що не набуло чинності рішення дисциплінарного органу Оператора про скасування допуску до торгів (доступу до торгів) інвестиційної фірми або іншої особи, можливість участі якої у торгах;
- 3.10.4. наявність документально підтвердженої інформації про зупинення дії отриманої учасником торгів ліцензії на провадження діяльності з торгівлі фінансовими інструментами - до поновлення ним ліцензії;
- 3.10.5. наявність документально підтвердженої інформації про початок процедури припинення юридичної особи – учасника торгів;
- 3.10.6. виявлення спроб несанкціонованого доступу учасника торгів до торгової системи Оператора;
- 3.10.7. заява учасника торгів про призупинення його допуску до торгів (доступу до торгів) за умови відсутності невиконаних обов'язків за укладеними біржовими контрактами;
- 3.10.8. порушення вимог Правил та/або інших внутрішніх документів Оператора та/або умов договору, за яким надається доступ до торгів на організованому ринку/організованих ринках (у тому числі на інших, крім БТМ, організованих ринках капіталу, управління якими здійснює Оператор);
- 3.10.9. порушення учасником торгів порядку оплати послуг Оператора;
- 3.11. Доступ до торгів може бути відновлений – при припиненні обставин, що зумовили його призупинення. Доступ учасника торгів до торгів, який було призупинено може бути скасовано з підстав, передбачених п.3.7 цих Правил.
- 3.12. Призупинення доступу до торгів не припиняє прав та обов'язків учасника торгів за укладеними раніше на БТМ біржовими контрактами.
- 3.13. Рішення про призупинення та відновлення доступу до торгів приймається Правлінням Оператора, крім наступних випадків:
- 3.13.1. накладення на учасника торгів дисциплінарної санкції у вигляді призупинення доступу до торгів дисциплінарними органами Оператора. В цьому випадку рішення про призупинення доступу до торгів набуває чинності в порядку, передбаченому відповідними внутрішніми документами, відповідно до яких прийнято рішення про призупинення доступу до торгів. Доступ до торгів відновлюється в порядку, передбаченому відповідним рішенням дисциплінарного органу Оператора;
- 3.13.2. наявності такого, що не набуло чинності рішення дисциплінарного органу Оператора про скасування доступу до торгів. В цьому випадку доступ до торгів відновлюється у випадку скасування рішення дисциплінарного органу Оператора про скасування доступу до торгів.
- 3.14. Оскарження рішення про скасування/призупинення доступу до торгів можливе у випадку прийняття відповідного рішення в рамках накладення

відповідної дисциплінарної санкції дисциплінарним органом Оператора в рамках дисциплінарних процедур.

Розділ 4. Доступ до торгів

- 4.1. Доступ до торгів може надаватися інвестиційним фірмам:
 - 4.1.1. в торговому режимі з наданням можливості виставляти котирунки, заявки, укладати біржові контракти;
 - 4.1.2. в переглядовому режимі, який передбачає виключно можливість спостереження за торгами.
- 4.2. На підставі окремого договору з Оператором, доступ до торгів можуть отримати інші особи (у тому числі державні установи), якщо це не заборонено чинним законодавством. Проведення торгів може здійснюватись за участю державних органів, в тому числі, для випадків, передбачених законодавством.
- 4.3. Для одержання доступу до торгів у торговому режимі учасник торгів-інвестиційна фірма повинна:
 - 4.3.1. укласти договір з Оператором, яким засвідчується надання доступу до торгів у торговому режимі;
 - 4.3.2. пройти процедуру доступу до торгів, встановлену пп.4.9-4.14 розділу 4 глави II цих Правил.
- 4.4. Тільки в торговому режимі учасники торгів можуть виставляти котирунки (заявки), вести переговори та укладати біржові контракти з цінними паперами.
- 4.5. Для одержання доступу до торгів у переглядовому режимі, учасник торгів повинен укласти договір з Оператором, яким засвідчується надання доступу до торгів у переглядовому режимі.
- 4.6. Доступ до торгів забезпечується шляхом присвоєння учаснику торгів індивідуального логіну користувача і пароля. Зміст логіну та паролю є конфіденційними і не можуть бути передані третім особам.
- 4.7. Допущені до торгів учасники торгів відповідають за безпеку індивідуального логіну, паролю та відповідного комп'ютерного обладнання відповідно до умов договору з Оператором, інших правил та положень Оператора.
- 4.8. Допущені до торгів учасники торгів несуть відповідальність за котирунки, заявки та біржові контракти, що були введені чи укладені ними на БТМ, відповідно до вимог цих Правил.
- 4.9. Кожен учасник торгів, для отримання доступу до торгів у торговому режимі, повинен призначити уповноважених осіб, відповідальних за введення інформації, ведення переговорів та укладання біржових контрактів з цінними паперами на БТМ.
- 4.10. Тільки уповноважені особи можуть вводити повідомлення, вести переговори та укладати біржові контракти з цінними паперами на БТМ.

- 4.11. Реєстрація уповноважених осіб Оператором здійснюється з урахуванням вимог рішень органів управління Оператора шляхом внесення відомостей про них до переліку уповноважених представників учасників торгів. Перелік містить: прізвище, ім'я, по батькові представника; найменування учасника торгів, якого він представляє; найменування та дату видачі документа, на підставі якого представнику надано право укладати біржові контракти; строк повноважень представника торгів, інші відомості, визначені органами Оператора. Перелік формується та ведеться в електронному вигляді. Відомості до переліку вносяться засобами електронної торгової системи та шляхом введення відповідних даних уповноваженими працівниками Оператора.
- 4.12. Уповноважені особи повинні бути сертифіковані Оператором згідно з вимогами, встановленими в пунктах 4.13-4.18 цього розділу.
- 4.13. Уповноважені особи повинні пройти сертифікацію до того, як вони візьмуть участь у будь-яких переговорах чи будуть укладати біржові контракти.
- 4.14. Для проходження сертифікації уповноважена особа повинна:
- 4.14.1. надати до Структурного підрозділу Оператора наступні належним чином завірені документи:
- довіреність на уповноважену особу згідно з Додатком 1;
 - анкету уповноваженої особи для проходження сертифікації згідно з Додатком 2;
 - фотокопії паспорту уповноваженої особи (для паспорту у формі книжечки – фотокопія 1,2 та 11 сторінок) та довідка про зареєстроване місце проживання уповноваженої особи (у випадку відсутності такої інформації в паспорті уповноваженої особи);
 - фотокопію трудової книжки або довідку з місця роботи про те, що особа є працівником юридичної особи - учасника торгів;
- 4.14.2. пройти навчання та здати кваліфікаційний іспит в порядку, встановленому рішеннями органів управління Оператора;
- 4.15. Інформація про осіб, що пройшли сертифікацію Оператора, вноситься до відповідного реєстру.
- 4.16. Оператором можуть проводитися програми підвищення кваліфікації уповноважених осіб у порядку, встановленому органами управління Оператора.
- 4.17. Кожний учасник торгів повинен дотримуватися вимог, встановлених у п. 3.3.9 цих Правил. У разі зменшення встановленої кількості уповноважених осіб з будь-яких причин, у термін не пізніше трьох місяців повинно бути забезпечено відновлення необхідної кількості сертифікованих осіб.
- 4.18. Уповноважена особа може бути позбавлена сертифікації Оператора у випадку накладання дисциплінарних санкцій. Факт позбавлення

уповноваженої особи сертифікації Оператора фіксується у відповідному реєстрі.

- 4.19. Уповноважена особа, що була позбавлена сертифікації Оператора, має право на повторне проходженні сертифікації не раніше, ніж через шість місяців після набуття чинності рішенням про позбавлення сертифікації.
- 4.20. Доступ до торгів скасовується з підстав, передбачених п.3.7 розділу 3 глави II цих Правил. Рішення про скасування доступу до торгів приймається в порядку, встановленому п.3.9 розділу 3 глави II цих Правил.

Доступ до торгів в торговому режимі припиняється також у разі переведення учасника торгів за його заявою з торгового режиму до переглядового режиму доступу до торгів (за відсутності невиконаних зобов'язань за укладеними біржовими контрактами) у випадку, якщо можливість такого переведення передбачена договором, за яким учаснику торгів надається доступ до торгів.

Доступ до торгів в переглядовому режимі припиняється також у разі переведення учасника торгів за його заявою з переглядового режиму до торгового режиму доступу до торгів у випадку, якщо можливість такого переведення передбачена договором, за яким учаснику торгів надається доступ до торгів.

Глава III. Положення про порядок допуску та припинення допуску цінних паперів до торгів на БТМ

Розділ 5. Допуск цінних паперів до торгів на БТМ

5.1. Загальні положення.

5.1.1. Допуск цінних паперів до торгів на БТМ здійснюється шляхом їх внесення до Списку активів, допущених до торгів на БТМ.

5.1.4. Заявка про допуск цінних паперів до торгів на БТМ може подаватися: емітентом, інвестиційною фірмою, Оператором, компанією з управління активами (щодо цінних паперів інститутів спільного інвестування, які містяться в управлінні компанії з управління активами), іншою особою, у тому числі органом державної влади, який має право брати участь у торгах на БТМ згідно із законодавством. Заявка про допуск цінних паперів до торгів на БТМ вважається зареєстрованою/прийнятою Оператором шляхом укладення відповідного договору щодо допуску цінних паперів до торгів (крім випадку допуску цінних паперів до торгів з ініціативи Оператора).

Особа, яка подає заявку про включення цінного папера до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, надає Оператору інформацію, необхідну для унесення та перебування цінних паперів у Списку активів, допущених до торгів на БТМ.

5.1.5. За рішенням Ради у Правилах Оператора можуть встановлюватися додаткові вимоги для внесення та перебування цінних паперів у Списку активів, допущених до торгів на БТМ.

5.1.6. Щодо цінних паперів, що перебувають у Списку активів, допущених до торгів на БТМ, Оператор здійснює регулярне проведення оцінки емітента, показників діяльності емітента, характеристик цінних паперів емітента, та інших обставин, які мають значення для перебування цінних паперів в Списку активів, допущених до торгів на БТМ, на предмет їх відповідності вимогам, встановленим законодавством та цими Правилами.

5.1.7. При включенні цінного паперу до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, йому надається реєстраційний код.

5.1.8. До торгів на БТМ допускаються цінні папери, що перебувають в обігу, а також в процесі розміщення, відповідно до законодавства.

Допуск цінних паперів до торгів на БТМ у процесі їх емісії надається без здійснення емітентом публічної пропозиції таких цінних паперів, за умови забезпечення Оператором розміщення таких цінних паперів серед заздалегідь визначеного кола осіб, кількість некваліфікованих інвесторів серед яких має бути менше 150 осіб.

Допуск до торгів цінних паперів інститутів спільного інвестування здійснюється з урахуванням вимог Закону України "Про інститути спільного інвестування".

5.1.9. Цінні папери інституту спільного інвестування закритого типу підлягають вільному обігу на БТМ.

Цінні папери інституту спільного інвестування інтервального типу в період між інтервалами підлягають вільному обігу на БТМ.

Цінні папери інституту спільного інвестування інтервального типу протягом інтервалу підлягають вільному обігу виключно на організованому ринку капіталу.

Цінні папери інституту спільного інвестування відкритого типу підлягають вільному обігу виключно на організованому ринку капіталу.

5.1.10. Державні цінні папери можуть бути внесені до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, без перевірки їх на відповідність вимогам до внесення та перебування цінних паперів у Списку активів, допущених до торгів на БТМ (у тому числі без оформлення проспекту цінних паперів).

Особливості допуску до торгів державних облігацій України та облігацій місцевих позик на окремих ринках, склад та особливості участі в торгах учасників торгів, інформаційної взаємодії між Розрахунковою установою та/або Національним банком України та Оператором, реквізитний склад заявок, порядок клірингу та розрахунків, забезпечення виконання біржових контрактів, предметом яких є державні облігації України, облігації місцевих позик, визначаються законодавством України, нормативно-правовими актами Національного банку України та НКЦПФР.

5.1.11. Заявка про допуск цінного папера, емітентом якого є біржовий інститут спільного інвестування, до торгів на БТМ, може подаватися емітентом в процесі емісії цінних паперів; емітентом щодо викуплених цінних паперів, учасником торгів.

У разі отримання Оператором заявки про допуск цінного папера, емітентом якого є біржовий інститут спільного інвестування, іноземний емітент, до торгів на БТМ, Оператор розглядає таку заявку відповідно цих Правил. За результатами такого розгляду Оператор приймає рішення про реєстрацію заявки або про відмову у реєстрації заявки. Заявка про допуск цінних паперів до торгів на БТМ вважається зареєстрованою/прийнятою Оператором шляхом укладення відповідного договору щодо допуску цінних паперів до торгів.

5.2. Внесення та перебування цінних паперів у Списку активів, допущених до торгів на БТМ, здійснюються з дотриманням умов, визначених пунктом 5.1.4. цих Правил.

5.3. Допуск цінних паперів іноземних емітентів до торгів може здійснюватись виключно у разі допуску таких цінних паперів до обігу на території України у порядку, встановленому законодавством.

5.7. Внесення та перебування цінних паперів іноземних емітентів у Списку активів, допущених до торгів на БТМ, здійснюються у разі відповідності таким мінімальним вимогам:

наявність документа, який підтверджує, що цінний папір іноземного емітента допущений до обігу на території України;

цінний папір іноземного емітента допущений до торгів принаймні на одному з іноземних регульованих фондових ринків, що входить до Переліку іноземних регульованих ринків, на яких мають бути допущені до обігу цінні папери іноземних емітентів, для допуску їх до обігу на території України, затвердженого НКЦПФР.

5.8. Допуск цінних паперів до торгів на БТМ здійснюється за рішенням Структурного підрозділу Оператора шляхом укладання відповідного договору з Оператором.

5.9. Допуск цінних паперів, що перебувають в обігу, до торгів на БТМ здійснюється за умови виконання таких вимог:

- здійснено державну реєстрацію випуску цінних паперів (якщо чинним законодавством передбачена державна реєстрація);
- заявником подано документи, передбачені пунктом 5.12.1. цих Правил;
- заявник взяв на себе зобов'язання, передбачені пунктом 5.14 цих Правил;
- заявником укладено договір з Оператором, відповідно до якого цінні папери допускаються до торгів на БТМ.

5.10. Внесення цінних паперів, що перебувають в процесі розміщення, до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, здійснюється за умови виконання таких вимог:

- заявником подано документи, передбачені пунктом 5.12.2. цих Правил;
- заявником укладено договір з Оператором, відповідно до якого цінні папери допускаються до торгів на БТМ.

5.11. Договором між Оператором та ініціатором допуску цінних паперів, відповідно до якого цінні папери допускаються до торгів на БТМ, або рішенням Структурного підрозділу Оператора про допуск можуть встановлюватися додаткові, крім визначених цими Правилами, вимоги щодо допуску цінних паперів до торгів на БТМ.

5.12. Документи, що подаються до допуску до торгів.

5.12.1. Для проходження процедури допуску цінних паперів до торгів на БТМ заявником подається до Структурного підрозділу Оператора заява, а також:

- анкета цінного паперу (Додаток 3);
- копія свідоцтва про реєстрацію випуску цінних паперів або довідка НКЦПФР (ДКЦПФР), яка містить дані щодо державної реєстрації випуску цінного паперу (у разі, якщо державна реєстрація випуску передбачена законодавством України);
- копія зареєстрованого в НКЦПФР (ДКЦПФР) проспекту цінних паперів, проспекту емісії цінних паперів, іншого документу, що містить офіційну інформацію про випуск цінних паперів, оприлюднення якої здійснено

емітентом відповідно до вимог чинного законодавства, або рішення про емісію цінних паперів (якщо процедура емісії цінних паперів не передбачає реєстрацію проспекту цінних паперів або іншої офіційної інформації про випуск в Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку) (подаються лише для допуску облігацій та цінних паперів інститутів спільного інвестування);

- довідка, підписана уповноваженою особою емітента, про те, що емітент, цінні папери якого заявляються для внесення до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, не визнаний банкрутом, щодо нього не введена процедура санації та до нього не застосовується ліквідаційна процедура (крім цінних паперів, які пропонуються до продажу в процесі приватизації, та на виконання судових рішень щодо реалізації цінних паперів, на які звернено стягнення).

Допуск цінних паперів інститутів спільного інвестування до торгів здійснюється з урахуванням вимог Закону України "Про інститути спільного інвестування".

5.12.2. Для внесення цінних паперів, що перебувають в процесі розміщення, до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, подаються:

- анкета цінного паперу (Додаток 3);
- копія проспекту емісії цінних паперів, проспекту цінних паперів (іншої офіційної інформації про випуск), зареєстрованого в НКЦПФР або копія рішення про емісію цінних паперів (якщо процедура емісії цінних паперів не передбачає реєстрацію проспекту цінних паперів або іншої офіційної інформації про випуск в Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку);
- копія тимчасового свідоцтва про реєстрацію випуску цінних паперів (вказаний документ не подається для внесення до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, цінних паперів інститутів спільного інвестування та інших цінних паперів, процедура випуску яких не передбачає отримання тимчасового свідоцтва про реєстрацію випуску цінних паперів).

Внесення цінних паперів інститутів спільного інвестування, що перебувають в процесі розміщення, до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, здійснюється з урахуванням вимог Закону України "Про інститути спільного інвестування".

5.13. За достовірність інформації, яка міститься в документах, наданих заявником, останній несе відповідальність згідно чинного законодавства.

5.14. Обов'язки заявника.

5.14.1. Емітент, цінні папери якого унесені до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, крім інших обов'язків, зобов'язаний:

- подавати Оператору звітну інформацію про результати фінансово-господарської діяльності емітента, яка подається НКЦПФР – протягом десяти робочих днів з дати подання до НКЦПФР;

- подавати Оператору особливу та іншу інформацію, яка повинна оприлюднюватися відповідно до Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» - не пізніше дня оприлюднення;
 - повідомляти про зміни відомостей, вказаних в анкеті цінних паперів шляхом надання нової анкети цінних паперів – протягом п'яти робочих днів;
 - подавати Оператору інформацію про фінансові показники діяльності емітента та події, що можуть суттєво вплинути на ціну цінних паперів такого емітента;
 - завчасно повідомляти Оператора про дату, час та місце оприлюднення інформації, що відноситься до інсайдерської відповідно до законодавства України.
- 5.14.2. Радою можуть встановлюватися додаткові вимоги щодо наявності та параметрів заявок/котировок для перебування цінних паперів у Списку активів, допущених до торгів на БТМ.
- 5.15. Під час розгляду заяви та документів Оператором проводиться експертиза відповідності цінного паперу встановленим у цьому розділі вимогам щодо проходження процедури допуску.
- 5.16. Рішення про включення або відмову у включенні цінних паперів до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, приймається Структурним підрозділом Оператора не пізніше 5 робочих днів з моменту отримання від заявника відповідних документів.
- 5.17. Оператор оприлюднює рішення щодо включення цінних паперів до Списку активів, допущених до торгів на БТМ на власному вебсайті не пізніше дня початку торгів таким цінним папером.
- 5.18. Підставами для прийняття рішення про відмову у включенні цінного паперу до Списку активів, допущених до торгів на БТМ можуть бути:
- невідповідність емітента та цінного паперу вимогам, встановленим цими Правилами для включення цінних паперів до Списку активів, допущених до торгів на БТМ;
 - невиконання заявником п.п. 5.12.- 5.14 цих Правил.
 - недостовірність даних у документах, наданих заявником для включення цінних паперів до Списку активів, допущених до торгів на БТМ;
 - рішення Правління Оператора про відмову в укладенні договору щодо допуску цінних паперів певного емітента до торгів на БТМ.
- 5.19. Рішення про включення цінного паперу до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, набуває чинності з дати підписання Оператором із заявником договору, відповідно до якого цінні папери допускаються до торгів на БТМ, якщо пізніша дата не встановлена самим рішенням.
- 5.20. Протягом трьох робочих днів з дати набуття чинності рішення про включення цінного паперу до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, Структурним підрозділом Оператора здійснюється:

- внесення відповідних змін до Списку активів, допущених до торгів на БТМ;
 - оприлюднення інформації про рішення на вебсайті Оператора.
- 5.21. Допуск цінних паперів оголошується через офіційне повідомлення, яке розміщується на вебсайті Оператора.
- Список активів, допущених до торгів на БТМ, оприлюднюється Оператором у вільному доступі на власному вебсайті (у цілодобовому режимі), за кожен торговельний день протягом п'яти років з дати її оприлюднення.
- 5.22. Оператор здійснює постійний контроль за відповідністю цінних паперів, які знаходяться у Списку активів, допущених до торгів на БТМ, вимогам до внесення та перебування цінних паперів у Списку активів, допущених до торгів на БТМ.
- У разі виявлення Оператором невідповідності цінних паперів, які внесені до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, вимогам до внесення та перебування цінних паперів у Списку активів, допущених до торгів на БТМ, Оператор приймає рішення щодо скасування допуску цих цінних паперів до торгів.
- Рішення щодо скасування допуску цінних паперів до торгів приймається Оператором на підставі даних, оприлюднених у звітності емітента (особи, яка надає забезпечення виконання зобов'язань за випуском), та/або не пізніше трьох торговельних днів з дня виявлення невідповідності цих цінних паперів вимогам до внесення та перебування цінних паперів у Списку активів, допущених до торгів на БТМ.
- 5.23. Контроль за виконанням вимог щодо емітента, які встановлені цим розділом, здійснюється на підставі інформації, що розкривається емітентом згідно з чинним законодавством України, відомостей, що надаються заявником згідно з вимогами цього розділу Правил, а також інформації, що публікується інформаційними агентствами або надається будь-яким учасником торгів, а також під час здійснення Оператором заходів щодо нагляду та контролю за торгами на БТМ.
- 5.24. У випадку отримання інформації про здійснення емітентом, цінний папір якого включений до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, дій, які призводять до змін хоча б одного з основних параметрів даного цінного паперу або порушення прав власників цінних паперів, порушення вимог чинного законодавства України стосовно умов випуску та обігу, а також прав власників цінних паперів, Структурний підрозділ Оператора:
- вирішує питання про можливість та необхідність зупинення торгів з цінними паперами, у яких змінюються параметри або по відношенню до яких було допущене порушення, в порядку, передбаченому цими Правилами;

- звертається за одержанням роз'яснень безпосередньо до заявника або емітента, за одержанням інформації до уповноважених державних органів та інших осіб;
- надсилає, за необхідністю, письмове повідомлення емітенту про те, що наслідком його дій може стати порушення прав власників цінних паперів емітента;
- надає відповідне оголошення учасникам торгів про зміст змін, нові параметри цінного паперу та дату набуття чинності цих змін, вносить з дати набуття чинності цих змін зміни до Списку активів, допущених до торгів на БТМ;
- надсилає повідомлення відповідним державним регулюючим органам;
- за наявності передбачених цими Правилами підстав здійснює виключення цінних паперів із Списку активів, допущених до торгів на БТМ.

5.25. Відомості про зміст змін, нові параметри цінного паперу та дату набуття чинності цих змін оприлюднюються Оператором на його вебсайті.

5.26. Припинення допуску до торгів цінних паперів.

Підставами для припинення допуску до торгів цінним папером (крім цінного папера іноземного емітента) є:

- 5.26.1. припинення емітента, про що інформація оприлюднена у порядку, встановленому законодавством;
- 5.26.2. невідповідність емітента та його цінних паперів вимогам законодавства;
- 5.26.3. невідповідність емітента та його цінних паперів вимогам правил Оператора, що визначають умови перебування у Списку активів, допущених до торгів на БТМ;
- 5.26.4. невідповідність емітента та його цінних паперів вимогам законодавства, що визначають умови перебування цінних паперів у Списку активів, допущених до торгів на БТМ;
- 5.26.5. прийняття НКЦПФР рішення про анулювання випуску;
- 5.26.6. визнання емісії недобросовісною;
- 5.26.7. зупинення та/або припинення НКЦПФР обігу та/або укладання біржових контрактів за цінними паперами емітента;
- 5.26.8. закінчення строку обігу цінних паперів;
- 5.26.9. зупинення НКЦПФР допуску цінного папера до торгів на будь-якому організованому фондовому ринку;
- 5.26.10. заява ініціатора внесення цінного папера до Списку активів, допущених до торгів на БТМ.

За наявності заяви ініціатора внесення цінного папера до Списку активів, допущених до торгів на БТМ про припинення торгів цінним папером

Оператор може, в інтересах інвесторів, встановлювати термін обігу цінних паперів на БТМ до припинення торгів.

- 5.26.11. закінчення строку дії відповідного договору щодо допуску цінних паперів до торгів на БТМ або порушення заявником умов оплати послуг Оператора;
- 5.26.12. закінчення розміщення на БТМ відповідних цінних паперів в повному обсязі;
- 5.26.13. закінчення термінів проведення аукціону на БТМ, завершення термінів розміщення відповідних цінних паперів на БТМ;
- 5.26.14. прийняття НКЦПФР рішення про зупинення внесення змін до системи депозитарного обліку цінних паперів щодо цінних паперів емітента;
- 5.26.15. скасування реєстрації випуску облігацій;
- 5.26.16. скасування реєстрації випуску акцій;
- 5.26.17. зупинення чи припинення дії ліцензії на провадження професійної діяльності з управління активами інституційних інвесторів компанії з управління активами, яка здійснює управління інститутом спільного інвестування;
- 5.26.18. прийняття Правлінням Оператора рішення про припинення торгів на БТМ цінним папером у наступних випадках:
 - у випадках, передбачених договором з ініціатором внесення цінного папера до Списку активів, допущених до торгів на БТМ;
 - у випадку наявності ознак здійснення підозрілих операцій;
 - у випадку виникнення у Оператора підозри про вчинення операцій на БТМ з відповідними цінними паперами з метою введення третіх осіб в оману щодо дійсної ринкової вартості таких цінних паперів;
- 5.26.19. прийняття рішення про припинення торгів цінним папером уповноваженим державним органом;
- 5.26.21. відкриття провадження у справі про банкрутство емітента, введення процедури санації емітента, про що інформацію оприлюднено в базі даних особи, яка провадить діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасників ринків капіталу та професійних учасників організованих товарних ринків;
- 5.26.22. включення емітента до списку емітентів, що мають ознаки фіктивності;
- 5.26.23. виявлення Оператором відповідності емітента щонайменше трьом ознакам фіктивності, перелік яких встановлено відповідним нормативно-правим актом НКЦПФР;
- 5.26.24. оприлюднення на вебсайті НКЦПФР інформації щодо встановлення факту відсутності емітента за місцезнаходженням на підставі акту про відсутність емітента за місцезнаходженням;

5.26.26. відсутності фінансової звітності емітента за попередній квартал (у разі існування емітента менше року), а також у разі, якщо щодо цінних паперів такого емітента здійснено публічну пропозицію на офіційному вебсайті емітента станом на 30-й робочий день після закінчення звітного кварталу.

У разі виявлення підстав, зазначених у пункті 5.26 цих Правил, Оператор припиняє допуск цінного папера до торгів.

5.27. Підставами для розгляду питання про припинення допуску цінного паперу до торгів можуть бути всі підстави, зазначені в п.5.26 цих Правил, а також:

- 5.27.1. ліквідація емітента;
- 5.27.2. прийняття регулюючим органом рішення про визнання випуску таким, що не відбувся;
- 5.27.3. прийняття регулюючим органом рішення про анулювання випуску;
- 5.27.4. порушення емітентом вимог чинного законодавства України та нормативних актів НКЦПФР (ДКЦПФР), в тому числі стосовно прав власників цінних паперів;
- 5.27.5. не надання заявником інформації, обсяг і терміни надання якої встановлені цими Правилами;
- 5.27.6. зміна основних параметрів цінного паперу, що є включеним до Списку активів, допущених до торгів на БТМ без надання заявником відповідної інформації;
- 5.27.7. заява, що була надана членом Оператора чи емітентом даного цінного паперу, яка б містила об'єктивну причину необхідності виключення цінного паперу із Списку активів, допущених до торгів на БТМ;
- 5.27.8. порушення ініціатором внесення цінного папера до Списку активів, допущених до торгів на БТМ умов Договору, відповідно до якого цінні папери допускаються до торгів на БТМ;
- 5.27.9. закінчення терміну обігу цінних паперів;
- 5.27.10. незначне співвідношення щоденного обсягу операцій щодо даного цінного паперу до загальної кількості цих цінних паперів, яка перебуває в обігу, та до кількості котировок за рік;
- 5.27.11. відсутність виплати відсотків, дивідендів чи погашень протягом останніх трьох років;
- 5.27.12. незначне співвідношення кількості цінних паперів, які знаходяться у власників невеликих пакетів, до їх загальної кількості;
- 5.27.13. порушення емітентом своїх зобов'язань щодо інформування власників цінних паперів та Оператора про свою діяльність;
- 5.27.14. порушення Правил Оператора;
- 5.27.15. порушення прав власників цінних паперів;
- 5.27.16. подання заяви про неплатоспроможність емітента.

У разі виявлення підстав, зазначених у пункті 5.27 цих Правил, Оператор припиняє допуск цінного папера до торгів.

- 5.28. Припинення допуску до торгів цінного паперу здійснюється за рішенням Структурного підрозділу Оператора не пізніше ніж на наступний торговельний день з дня виявлення відповідних підстав.

Припинення допуску до торгів цінного паперу на підставі рішення уповноваженого державного органу здійснюється за рішенням Структурного підрозділу Оператора на виконання відповідного рішення уповноваженого державного органу на наступний торговельний день з дня отримання Оператором вказаного рішення уповноваженого державного органу, якщо інший строк для припинення допуску до торгів цінного паперу не передбачений в рішенні уповноваженого державного органу.

Рішення про скасування допуску до торгів цінного паперу набуває чинності з дати його прийняття, якщо інше не встановлене таким рішенням.

У разі виявлення підстав, зазначених у пунктах 5.26-5.27 цих Правил, Оператор розглядає питання про скасування допуску до торгів цінного папера.

- 5.29. У разі виявлення підстав, передбачених підпунктами 2, 3, 6 (в разі зупинення обігу та вчинення правочинів за цінним папером емітента), 9-11, 12 (в разі зупинення дії ліцензії емітента), 13, 14 пункту 4 глави 1 розділу IV Положення Оператор може зупинити допуск цінного папера до торгів до усунення відповідної підстави, але не довше, ніж на три місяці.
- 5.30. Відомості про припинення допуску торгів цінного паперу та дата набуття чинності цих змін оприлюднюються Оператором на його вебсайті.
- 5.31. У випадку прийняття рішення про припинення допуску торгів цінного паперу, Структурний підрозділ Оператора протягом одного робочого дня з дати набуття чинності такого рішення має:
- внести зміни до Списку активів, допущених до торгів на БТМ;
 - оприлюднити інформацію про рішення на вебсайті Оператора;
 - повідомити учасників торгів про назву, код цінного паперу, щодо якого було прийняте рішення про виключення із Списку активів, допущених до торгів на БТМ, дату набуття чинності такого рішення;
 - надати заявнику даного цінного паперу повідомлення, яке б містило: дату набуття чинності такого рішення, а також причину, за якою цінний папір був виключений із Списку активів, допущених до торгів на БТМ.
- 5.32. Дата фактичного виключення цінного паперу із Списку активів, допущених до торгів на БТМ, оприлюднюється на вебсайті Оператора.
- 5.33. Зупинення допуску до торгів цінними паперами
- Підставами для зупинення допуску до торгів цінного паперу є:

- 5.33.1. отримання інформації про здійснення емітентом, цінний папір якого включений до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, дій, які призводять до змін хоча б одного з основних параметрів даного цінного паперу або порушення прав власників цінних паперів, порушення вимог чинного законодавства України стосовно умов випуску та обігу, а також прав власників цінних паперів;
- 5.33.2. ситуація цінової нестабільності - значне коливання ціни цінного папера;
- 5.33.3. виникнення надзвичайних обставин;
- 5.33.4. виявлення в діях учасника торгів або його клієнта ознак вчинення підозрілих операцій, під час здійснення процедур запобігання вчиненню підозрілих операцій, встановлених цими Правилами;
- 5.33.5. прийняття Правлінням Оператора рішення про зупинення допуску до торгів на БТМ цінного паперу у випадку виникнення у Оператора підозри про вчинення операцій на БТМ з відповідними цінними паперами з метою введення третіх осіб в оману щодо дійсної ринкової вартості таких цінних паперів;
- 5.33.6. прийняття рішення про зупинення допуску до торгів цінного паперу уповноваженим державним органом;
- 5.33.7. порушення ініціатором включення цінних паперів до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, порядку оплати послуг Оператора.
- 5.34. Зупинення допуску до торгів цінного паперу здійснюється за рішенням Структурного підрозділу Оператора.

Зупинення допуску до торгів цінного паперу на підставі рішення уповноваженого державного органу здійснюється за рішенням Структурного підрозділу Оператора на виконання відповідного рішення уповноваженого державного органу.

Зупинення допуску до торгів цінного паперу у випадку виникнення ситуації цінової нестабільності здійснюється за рішенням Структурного підрозділу Оператора відповідно до п.17.2 цих Правил.

- 5.35. Відомості про зупинення допуску до торгів цінними паперами оприлюднюються Оператором на його вебсайті.

Про зупинення допуску до торгів цінних паперів внаслідок настання ситуації цінової нестабільності учасники торгів повідомляються засобами торгової системи або шляхом розміщення та розсилки в електронних мережах.

- 5.36. Поновлення допуску до торгів цінних паперів

Поновлення допуску до торгів цінних паперів здійснюється за рішенням Структурного підрозділу Оператора, за умови усунення підстав, що викликали зупинення допуску торгів на БТМ цінних паперів.

У випадку зупинення допуску до торгів цінних паперів на підставі рішення уповноваженого державного органу поновлення допуску до торгів відповідних цінних паперів здійснюється за рішенням Структурного

підрозділу Оператора на підставі рішення уповноваженого державного органу (який ініціював зупинення допуску до торгів) про поновлення допуску до торгів відповідними цінними паперами, за умови усунення підстав, що викликали зупинення допуску до торгів на БТМ, а також у випадках закінчення строку дії відповідного рішення уповноваженого державного органу, скасування рішення або набрання чинності рішенням про визнання рішення уповноваженого державного органу недійсним.

- 5.37. Відомості про поновлення допуску до торгів цінних паперів оприлюднюються Оператором на його вебсайті.
- 5.38. Список активів, допущених до торгів на БТМ, що ведеться Оператором містить: найменування та ідентифікаційний код емітента; країну реєстрації емітента; міжнародний ідентифікаційний номер (код ISIN) (у разі якщо його наявність передбачена законодавством), реєстраційний код Єдиного державного реєстру інститутів спільного інвестування для цінних паперів інститутів спільного інвестування; вид цінного папера; номінальну вартість (за наявності); кількість цінних паперів відповідного виду в обігу; кількість цінних паперів у випуску (для облігацій); дані щодо державної реєстрації випуску цінного папера (у разі якщо державна реєстрація випуску передбачена законодавством); інші показники, необхідні для ідентифікації цінного папера; дату внесення цінного папера до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, інші відомості за рішенням органів Оператора.

Глава IV. Порядок організації та проведення торгів

Розділ 6. Загальні положення щодо організації торгів цінними паперами на БТМ

6.1. Організація та проведення торгів на вторинному ринку.

Укладання біржових контрактів з цінними паперами на БТМ здійснюється на ринку котировок, ринку заявок, ринку одностороннього аукціону або на ринку РЕПО, як визначено в розділах 7 - 9, 11 цих Правил у відповідних режимах торгів.

Продаж пакетів акцій акціонерних товариств, що належать державі, за участю Фонду державного майна України, здійснюється шляхом проведення аукціону згідно вимог розділу 10 цих Правил.

Торги цінними паперами на умовах їх зворотного продажу (купівлі) здійснюються в порядку, встановленому у розділі 11 цих Правил.

Оператором можуть встановлюватися з урахуванням вимог чинного законодавства особливості проведення торгів з одностороннім забезпеченням розрахунків, а також за участі Національного банку України як учасника торгів.

Алгоритмічна торгівля на БТМ не дозволяється.

6.2. Організація та проведення торгів на первинному ринку.

Первинний ринок цінних паперів - сукупність правовідносин, пов'язаних з розміщенням цінних паперів.

Розміщення цінних паперів здійснюється у відповідності до вимог Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки».

Розміщення цінних паперів інститутів спільного інвестування здійснюється з урахуванням вимог Закону України «Про інститути спільного інвестування».

Укладання біржових контрактів на первинному ринку з цінними паперами на БТМ здійснюється на ринку одностороннього аукціону, як визначено в розділі 9 цих Правил.

Порядок отримання та зберігання документів, що стосуються виконання розрахунків за біржовими контрактами (договорами), укладеними протягом торгів при розміщенні цінних паперів, здійснюється відповідно до загального порядку отримання та зберігання документів, що стосуються виконання розрахунків за біржовими контрактами (договорами), укладеними на БТМ, передбаченого розділом 12 цих Правил.

Інформація (документи), отримані Оператором відповідно до Розділу 12 цих Правил, зберігаються в електронному вигляді з урахуванням вимог законодавства щодо зберігання документів в електронному вигляді, а також вимог договорів, укладених між Оператором та Розрахунковою

установою, яка надала Оператору відповідну інформацію стосовно виконання розрахунків за укладеними біржовими контрактами.

- 6.3. Оформлення та облік документів, які використовуються при укладанні та виконанні біржових контрактів, здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства, цих Правил, рішень органів Оператора.

Складання, оформлення та облік документів може здійснюватися за допомогою технічних засобів, зокрема електронної торгової системи Оператора. Оператором та учасниками торгів можуть використовуватися електронні документи, відтворення підпису за допомогою засобів механічного або іншого копіювання, електронно-числового підпису або іншого аналога власноручного підпису, відповідно до законодавства України рішень органів Оператора.

На БТМ можуть застосовуватися стандартні форми документів, реквізитний склад яких встановлюється Правлінням Оператора.

Склад документів, що використовується при взаємодії Оператора із розрахунковими установами, встановлюється із додержанням вимог законодавства, договорами Оператора з такими установами.

Облік документів на БТМ може здійснюватися шляхом їх нумерації, групування та ведення реєстрів, згідно вимог чинного законодавства та наказів керівника Оператора.

Оператор здійснює зберігання документів відповідно до вимог чинного законодавства.

- 6.4. Якщо інше не встановлене Правилами Оператора, заявка/котировка учасника торгів повинна містити наступну інформацію:

- найменування учасника торгів, який подав заявку;
- код учасника торгів, який подав заявку;
- код клієнта цього учасника торгів (у випадку, якщо заявка виставляється в інтересах клієнта);
- вид заявки;
- присвоєний Оператором реєстраційний код цінного паперу (тікер);
- направленість котировки/заявки (купівля або продаж);
- кількість цінних паперів;
- ціну одного цінного паперу та/або суму заявки;
- умови та термін виконання розрахунків;
- ідентифікатор рахунків, з використанням яких відбуватимуться розрахунки за біржовим контрактом, укладеним на підставі поданої заявки;
- іншу інформацію, передбачену рішенням Правління Оператора.

Заявки можуть містити умови зворотнього викупу цінних паперів.

- 6.5. Ціни визначаються в розрахунку за один цінний папір, торговельною системою може додатково розраховуватися дохідність для боргових цінних паперів.
- Для боргових цінних паперів, які передбачають виплату накопиченого доходу та розмір якого відображається в торговій системі Оператора, виставлення заявки на купівлю або продаж цінних паперів означає зобов'язання учасника у випадку укладання біржового контракту за цією заявкою виконати біржовий контракт за ціною, яка розраховується торговельною системою Оператора в порядку, визначеному Правлінням Оператора.
- 6.6. Реєстрація ідентифікатору рахунків учасника торгів здійснюється відповідальною особою Оператора за умови надання учасником торгів у письмовій формі заяви за формою, що встановлюється рішенням Правління Оператора.
- 6.7. Реєстрація ідентифікатору рахунків здійснюється протягом трьох робочих днів з дати отримання заяви в порядку, визначеному Правлінням Оператора.
- 6.8. Заявка вважається введеною до електронної торгової системи з моменту її внесення до бази даних ПФТС.
- 6.9. Укладення біржового контракту за заявками учасників торгів відбувається в момент співпадіння істотних умов зареєстрованих учасниками торгів в торговій системі Оператора заявок на купівлю та заявок на продаж за технологіями, визначеними цими Правилами та іншими внутрішніми документами Оператора.
- 6.10. При співпадінні істотних умов заявки учасника торгів на продаж цінних паперів із істотними умовами заявки учасника торгів на купівлю цінних паперів (які зареєстровані Оператором), електронною торговельною системою Оператора на підставі даних, що містяться у заявках, здійснюється формування біржового контракту у формі електронного документу.
- Істотними умовами заявок учасників торгів є умови щодо цінних паперів, їх кількості, ціни купівлі/продажу, строків проведення розрахунків, а також інші умови заявок, обов'язковість визначення яких встановлена органом управління Оператора.
- Часткове співпадіння умов заявок учасників торгів на купівлю та продаж щодо кількості цінних паперів вважається співпадінням умов заявок щодо кількості цінних паперів, якщо заявки передбачають можливість часткового виконання заявки.
- 6.11. За рішенням органів управління Оператора на БТМ може бути запроваджено укладання біржових контрактів за участі Центрального контрагента відповідно до вимог законодавства, а також умов укладеного Оператором договору з особою, яка виконує функції Центрального контрагента.

- 6.12. Особливості укладання біржових контрактів за участі Центрального контрагента (за виключенням режиму «РЕПО з контролем ризиків»).
- 6.12.1. Подання учасником торгів заявки означає, що учасник торгів подав, а Центральний контрагент отримав оферту на укладення біржового контракту відповідно до цих Правил.
- 6.12.2. В момент подання зустрічної заявки по відношенню до поданої заявки, Центральний контрагент зобов'язаний прийняти (акцептувати) адресовані йому оферти, зроблені шляхом подання заявок. При цьому кількість цінних паперів та ціна біржового контракту визначаються згідно вимог глави IV цих Правил.
- 6.12.3. Центральний контрагент акцептує оферти, які зробили учасники торгів, шляхом направлення їм відповідного повідомлення з інформацією про кількість та ціну цінних паперів, що є предметом біржового контракту. Вказані повідомлення не є заявками.
- 6.12.4. Повідомлення Центрального контрагента про акцептування оферт, зроблених учасниками торгів, направляються учасникам торгів через електронну торговельну систему Оператора. Момент надходження такого повідомлення вважається моментом укладання біржового контракту Центрального контрагента з учасниками торгів (або учасником торгів, якщо заявки, зазначені в п.6.12.1. та п.6.12.2. цих Правил, подані одним учасником торгів в інтересах різних його клієнтів або у власних інтересах та інтересах його клієнта), у тому числі правочину щодо внесення змін до умов раніше укладеного біржового контракту, а саме: перенесення дати розрахунків, та/або зміна ціни біржового контракту, та/або розірвання біржового контракту.
- 6.13. При укладанні та виконанні біржових контрактів з цінними паперами на БТМ учасники торгів мають дотримуватися вимог законодавства про захист економічної конкуренції.
- 6.14. Стороною біржового контракту є учасник торгів (незалежно від того, укладений біржовий контракт учасником торгів у власних інтересах чи в інтересах третьої особи).
- 6.15. Торги на БТМ можуть проводитися:
- з попереднім блокуванням активів;
 - без попереднього блокування активів.
- Торги з попереднім блокуванням активів можуть проходити як з двостороннім забезпеченням, так і з одностороннім забезпеченням.
- 6.15.1 Торги з попереднім блокуванням активів.
- 6.15.1.1. Торги з двостороннім забезпеченням.
- 6.15.1.1.1. Учасник торгів має право виставляти заявку на купівлю цінних паперів і укласти біржовий контракт, якщо заблоковані залишки на грошовому рахунку, який відповідає вказаному в заявці ідентифікатору

рахунків, більше або дорівнюють сумі біржового контракту, вказаній в заявці.

6.15.1.1.2. Учасник торгів має право виставляти заявку на продаж цінних паперів, якщо заблоковані залишки на рахунку у цінних паперах, який відповідає вказаному в заявці ідентифікатору рахунків, більше або дорівнюють кількості цінних паперів, вказаній в заявці.

6.15.1.2. Торги з одностороннім забезпеченням.

6.15.1.2.1. Виставлення учасником торгів заявки на купівлю цінних паперів здійснюється без перевірки торговельною системою наявності заблокованих цим учасником для участі в торгах на БТМ грошових коштів.

6.15.1.2.2. Учасник торгів має право виставляти заявку на продаж цінних паперів, якщо заблоковані залишки на рахунку у цінних паперах, який відповідає вказаному в заявці ідентифікатору рахунків, більше або дорівнюють кількості цінних паперів, вказаній в заявці.

6.15.2. Торги без попереднього блокування активів.

При виставленні заявки на купівлю/продаж цінних паперів наявність відповідних заблокованих активів на грошовому рахунку/рахунку в цінних паперах, який відповідає вказаному в заявці ідентифікатору рахунків, не перевіряється.

6.16. Виконання учасниками торгів зобов'язань за біржовими контрактами, що були укладені на БТМ, здійснюється відповідно до типових умов здійснення розрахунків, встановлених Правлінням, в порядку, передбаченому внутрішніми документами Оператора, а також внутрішніми документами розрахункової установи, з якою Оператором укладено відповідний договір.

Зобов'язання по виконанню пов'язаних біржових контрактів вважаються виконаними тільки за умови виконання зобов'язань по кожному із пов'язаних біржових контрактів. Невиконання учасником торгів зобов'язань перед Центральним контрагентом за одним з пов'язаних біржових контрактів припиняє зобов'язання Центрального контрагента за іншим з цих пов'язаних біржових контрактів. У випадку невиконання учасником торгів зобов'язань перед Центральним контрагентом хоча б за одним з пов'язаних біржових контрактів кожний з цих пов'язаних біржових контрактів вважається розірваним без вчинення для цього будь-яких дій його сторонами, а зобов'язання за ними вважаються припиненими. До учасника торгів, який не виконав прийняті на себе зобов'язання щодо укладених біржових контрактів з Центральним контрагентом, застосовуються дисциплінарні санкції відповідно до Дисциплінарного кодексу Оператора.

6.17. Початок та закінчення торговельного дня встановлюється керівником Оператора з урахуванням вимог чинного законодавства.

Торги тривають з 09.30 до 17.15, якщо інше не визначено керівником Оператора, або уповноваженою ним особою. Для окремих режимів торгів та торгів окремими цінними паперами) Оператором може встановлюватися додатковий розклад, зокрема певні періоди торговельного дня, що доводиться до відома учасників торгів не менше, ніж за три робочих дні до введення.

- 6.18. Оператор здійснює отримання інформації від інвестиційних фірм та її оприлюднення відповідно до чинного законодавства та цих Правил.
- 6.19. Біржові торги можуть проводитися за участю державних органів у випадках, коли це не суперечить чинному законодавству.
- 6.20. Використання електронної торгової системи здійснюється шляхом встановлення та функціонування відповідних програмно-технічних засобів на комп'ютерному обладнанні Оператора та учасників торгів для забезпечення укладання та/або виконання біржових контрактів за цінними паперами.

Доступ учасників торгів до користування цією системою здійснюється шляхом установки відповідних програмно-технічних засобів, введення найменувань (логінів) та паролів, наданих учасникам Оператором.

- 6.21. Оператором здійснюється формування переліку:
 - заявок учасників торгів, який містить номер заявки; найменування учасника торгів, який подав заявку; код учасника торгів, який подав заявку; код клієнта цього учасника торгів; умови заявки; вид заявки; реквізити цінного папера, щодо якого подано заявку; кількість цінних паперів, щодо яких учасником подано заявку; дату та час реєстрації заявки; дату та час скасування заявки, інші відомості, встановлені за рішенням органів Оператора;
 - укладених біржових контрактів, який містить реєстраційний номер біржового контракту; сторони біржового контракту; дату і час фіксації біржового контракту; реквізити цінного папера, щодо якого було укладено біржовий контракт; суму біржового контракту; кількість цінних паперів, щодо яких було укладено біржовий контракт; ціну цінного папера, за якою було укладено біржовий контракт, інші відомості, встановлені за рішенням органів Оператора.

В контексті цього пункту Правил реквізитами цінного паперу є інформація, яка дає можливість ідентифікувати цінні папери серед інших. Реквізити цінних паперів визначаються в залежності від виду цінного паперу.

В контексті цього пункту Правил термін «інші відомості, встановлені за рішенням органів Оператора» означає додаткову інформацію, обов'язковість перебування якої у переліку заявок учасників торгів або переліку укладених біржових контрактів визначається рішенням органів Оператора.

Переліки заявок учасників торгів та укладених біржових контрактів формуються та ведуться в електронному вигляді. Відомості до вказаних переліків вносяться засобами електронної торгової системи на підставі інформації, що міститься в заявках, поданих до Оператора учасниками торгів, та загальної інформації про цінні папери і учасників торгів, веденої до торгової системи уповноваженими працівниками Оператора.

У випадку необхідності Оператор виготовляє паперові виписки з Переліку укладених біржових контрактів, які засвідчуються підписом уповноваженої особи Оператора та скріплюються печаткою Оператора. Належним чином засвідчені паперові виписки з Переліку укладених біржових контрактів видаються на запити осіб, які мають відношення до біржового контракту, та у відповідь на належним чином оформлені запити уповноважених органів державної влади та інших осіб за наявності передбачених чинним законодавством підстав.

- 6.22. на БТМ можуть укладатися всі види біржових контрактів, що не суперечать чинному законодавству, в тому числі операції РЕПО, розміщення та викуп цінних паперів.

Біржовий контракт не може укладатися за заявками, які подають різні учасники торгів в інтересах одного й того самого клієнта.

- 6.23. Операції РЕПО здійснюються з урахуванням особливостей, встановлених цими Правилами.

- 6.24. Перелік видів заявок, які можуть подавати учасники торгів:

- 6.24.1. в режимах торгів на ринку заявок:

Лімітна заявка – заявка, яка виконується по вказаній у ній або по кращій за неї ціні;

Ринкова заявка – заявка, яка виконується по найкращих в момент її виставлення на ринок цінах.

Лімітна та ринкова заявки можуть бути лише безадресними заявками.

- 6.24.2. в режимах торгів на ринку котировок та ринку РЕПО:

Тверда заявка (котировка) – заявка учасника торгів, адресована іншому учаснику торгів або усім учасникам торгів, яка означає безумовну згоду такого учасника укласти біржовий контракт на умовах, зазначених в заявці;

Індикативна заявка (котировка) - заявка учасника торгів, яка є пропозицією іншим учасникам торгів укласти біржовий контракт на умовах, зазначених у заявці.

- 6.24.3. на ринку одностороннього аукціону учасники в залежності від встановленого Регламенту аукціону можуть подавати як індикативні, так і тверді заявки, як лімітні, так і ринкові заявки.

- 6.25. Оператор має право у будь-який момент у випадку необхідності скасувати виставлену заявку/котировку за рішенням Структурного підрозділу Оператора.

- 6.26. З метою контролю за поданням заявок та укладанням біржових контрактів (договорів), Оператор встановлює для кожного випуску цінного папера із Списку активів, допущених до торгів на БТМ, межі граничних відхилень ціни. Оператор під час торгівельної сесії може змінювати межі граничних відхилень ціни.
- 6.27. В цілях визначення показників граничних відхилень ціни цінного паперу Оператор використовує значення показників ціни цінного паперу (у тому числі, останнє значення ціни закриття торгівельного дня), у разі, якщо з моменту їх розрахунку минуло не більше ніж 1 місяць.
- 6.28. Учасники торгів через електронну торговельну систему Оператора протягом торговельного дня, в тому числі протягом передсесійного та післясесійного періодів, мають доступ до переліку та реквізитів заявок поданих ними, а також заявок адресованих їм протягом цього торговельного дня, в тому числі протягом передсесійного та післясесійного періодів.

Під час участі у торгах протягом торговельного дня кожний учасник торгів має доступ до таких заявок:

- всіх активних безадресних (адресованих всім учасникам торгів) заявок/котировок, виставлених іншими учасниками торгів;
- всіх заявок/котировок, виставлених цим учасником торгів протягом цього торговельного дня;
- всіх активних котировок, виставлених цим учасником торгів в попередні торговельні дні;
- всіх адресних заявок/котировок, отриманих цим учасником торгів від інших учасників торгів протягом цього торговельного дня.

Розділ 7. Торги на ринку котировок

7.1. Цінні папери, допущені до торгів.

7.1.1. Торги в режимах ринку котировок здійснюються по всіх видах цінних паперів, що включені до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, за винятком окремих видів цінних паперів, проведення торгів чи торгівлю за якими зупинено відповідно до цих Правил та видів цінних паперів, встановлених Радою або Правлінням Оператора.

7.2. Учасники торгів.

7.2.1. В торгах в режимах ринку котировок можуть брати участь всі учасники торгів, за виключенням учасників, доступ яких до торгів призупинено відповідно до цих Правил.

7.3. Процедура та технології проведення торгів на ринку котировок

7.3.1. Торги на ринку котировок відбуваються як без обов'язкового попереднього блокування активів, так і з обов'язковим попереднім блокуванням активів в залежності від типових умов здійснення розрахунків в котировках учасників торгів.

7.3.2. Торги на ринку котировок проходять під час торговельної сесії, якщо рішенням керівника Оператора не визначено інше. З метою підвищення ліквідності ринку керівником Оператора може бути встановлено час торговельного дня на ринку котировок, протягом якого учасниками торгів здійснюється виставлення котировок, адресованих всім учасникам торгів, без можливості їх акцепту (передторговий період). Розклад торгів на ринку котировок визначається рішенням керівника Оператора. Зміни у розкладі торгів на ринку котировок (за виключенням післясесійного періоду) доводяться до відома учасників торгів не менше, ніж за три робочих дні до введення.

Запровадження післясесійного періоду на ринку котировок здійснюється шляхом прийняття керівником Оператора рішення про проведення додаткової торговельної сесії на ринку котировок в режимах торгів, які не беруть участь у формуванні поточної ціни цінного папера, що доводиться до відома учасників торгів засобами торгової системи в день торгів.

7.3.3. Котировки

7.3.3.1. Виставлення котировок протягом усіх основних торгових сесій здійснюється засобами торгової системи за такими правилами:

- учасники торгів мають право виставляти виключно тверді котировки;
- виставлена учасником тверда котировка може бути адресована іншому учаснику торгів або усім учасникам торгів;
- котировка адресована усім учасникам торгів може бути акцептована будь-яким учасником торгів;

- виставлені котировки можуть бути акцептовані учасниками торгів під час торговельної сесії;
- у випадку акцепту твердої котировки договір вважається укладеним на умовах акцептованої котировки;
- вартість цінних паперів в котировці не повинна бути меншою встановленого Радою або Правлінням Оператора мінімального розміру та не повинна перевищувати встановлений Радою або Правлінням Оператора максимальний розмір (у випадку встановлення органами Оператора таких розмірів);
- ціна цінних паперів в котировці повинна відповідати вимогам щодо розміру максимально допустимого відхилення ціни, встановленого Радою або Правлінням Оператора (у випадку встановлення органами Оператора таких вимог).

7.3.3.2. Протягом усіх основних торгових сесій не дозволяється виставлення котировок з порушеннями вимог цих Правил;

7.3.3.3. З метою підвищення ліквідності ринку Радою або Правлінням Оператора можуть встановлюватися додаткові вимоги щодо виставлення котировок.

7.3.3.4. Учасники торгів несуть відповідальність за усі ризики, пов'язані з виставленням котировки на ринку.

7.4. Укладання та виконання біржових контрактів.

7.4.1. Укладання біржових контрактів здійснюється шляхом акцепту котировок учасників торгів.

Укладення біржових контрактів повинно здійснюватися з урахуванням обмежень, передбачених пунктом 4 розділу VI Положення.

7.4.2. На ринку котировок біржовий контракт укладається в момент співпадіння істотних умов зареєстрованих учасниками торгів в торговій системі заявок на купівлю/продаж цінних паперів, що відбувається внаслідок акцепту котировки учасником торгів.

7.4.3. Акцепт котировки означає зобов'язання сторін виконати біржовий контракт на умовах акцептованої котировки щодо цінних паперів, їх ціни, кількості, та інших умов виконання розрахунків.

Якщо котировка містить пропозицію купівлі/продажу боргових цінних паперів, що передбачають виплату накопиченого доходу (розмір якого відображається в торговій системі Оператора), акцепт такої котировки означає зобов'язання учасника виконати біржовий контракт за ціною, яка розраховується торговельною системою Оператора в порядку, визначеному Правлінням Оператора.

7.4.4. Будь-яка зустрічна пропозиція щодо умов біржового контракту, відмінна від виставленої котировки (зроблена учасником торгів до іншого учасника торгів), не применшує права іншого учасника торгів акцептувати тверду котировку яка була активною в час, коли була зроблена зустрічна пропозиція.

- 7.4.5. Протягом усіх основних торгових сесій до всіх біржових контрактів, що укладаються учасниками торгів, застосовуються наступні вимоги:
- сума біржового контракту не може бути меншою вартості торгового лоту відповідних цінних паперів;
 - ціна біржового контракту повинна задовольняти встановленим вимогам щодо розмірів вертикального спреда та горизонтального спреда (у випадку встановлення органами Оператора таких вимог).
- 7.4.6. Вся інформація, що міститься в заявках учасників торгів та переліку укладених біржових контрактів, яка ідентифікує індивідуальні сторони біржового контракту (покупця та продавця), трактується Оператором як конфіденційна. Конфіденційна інформація може бути надана Оператором на запит уповноважених державних органів в межах їх компетенції, встановленої законодавством, а також на виконання норм законодавства та нормативно-правових актів НКЦПФР щодо розкриття інформації операторами організованих ринків капіталу.
- 7.4.7. Сторони повинні виконати зобов'язання за укладеним біржовим контрактом в повному обсязі і у встановлений строк.
- 7.5. Розрахунки за біржовими контрактами, що укладаються на ринку котировок, здійснюються в порядку, встановленому в розділі 12 цих Правил.
- 7.6. Інші положення.
- 7.6.1. Учасники торгів мають право використовувати засоби фіксації переговорів, що дозволяють ідентифікувати учасника торгів та зміст переговорів, зокрема запис голосу в переговорах, засоби торгової системи для передачі текстових повідомлень.
- 7.6.2. Зафіксовані переговори щодо біржових контрактів з цінними паперами можуть бути доказом в третейському суді або дисциплінарному провадженні.

Розділ 8. Торги на ринку заявок

8.1. Цінні папери, допущені до торгів.

8.1.1. Торги в режимах ринку заявок можуть здійснюватися по цінним паперам, визначеними органами Оператора.

8.2. Учасники торгів.

8.2.1. В торгах в режимах ринку заявок можуть брати участь всі учасники торгів, що уклали відповідні договори з розрахунковими установами, за виключенням учасників торгів, доступ яких до торгів призупинено відповідно до цих Правил.

8.3. Процедура та технології проведення торгів на ринку заявок

8.3.1. Торги на ринку заявок відбуваються анонімно, з обов'язковим попереднім блокуванням активів, за технологією безперервного подвійного аукціону (двостороннього котирування) зустрічних заявок (Order Driven Market).

8.3.2. Режим торгів ринку заявок складається з передторгового, торгового та післяторгового періодів, якщо рішенням керівника Оператора не визначено інше. Час проведення періодів визначаються рішенням керівника Оператора та доводяться до відома учасників торгів не менше, ніж за три робочих дні до введення.

8.3.3. Заявки

8.3.3.1. Подання (виставлення) заявок здійснюється засобами електронної торгової системи.

8.3.3.2. На ринку заявок використовуються виключно анонімні безадресні заявки. При виставленні заявки учасник торгів зобов'язаний визначати умови заявки за наступними параметрами:

8.3.3.2.1. тип заявки (лімітна або ринкова).

Ринкова заявка, на відміну від лімітної заявки, не розкривається іншим учасниками торгів. Частина ринкової заявки, яка не була виконана в момент її виставлення на ринку, не підлягає виконанню;

8.3.3.2.2. тип виконання заявки по залишку (використовується тільки у відношенні лімітних заявок):

- «поставити в чергу» – при неможливості виконати заявку у повному обсязі заявка за можливості виконується частково (щодо кількості цінних паперів), при цьому залишок цінних паперів, щодо яких заявка не була виконана, ставиться в чергу (шляхом формування нової заявки) на тих самих цінових умовах;
- «зняти залишок» – при неможливості виконати заявку у повному обсязі заявка за можливості виконується частково (щодо кількості цінних паперів), при цьому у невиконаній частині заявка вважається анульованою та не підлягає виконанню.

- «повністю або відхилити» – заявка виконуються лише в повному обсязі щодо вказаній у ній кількості цінних паперів або не виконується взагалі; таким чином, якщо така заявка не може бути виконана в повному обсязі щодо вказаної у заявці кількості цінних паперів, вона відхиляється торговою системою;

8.3.3.2.3. тип виконання за ціною (використовується тільки у відношенні лімітних заявок):

- «за різними цінами» – купівля-продаж зазначених у заявці цінних паперів здійснюється за найкращими цінами (за можливості виконання заявки), які не перевищують (при купівлі) та не є нижчими (при продажу) ціни, зазначеної у заявці; при цьому купівля-продаж зазначених у заявці цінних паперів може здійснюватись за різними цінами, які не перевищують (при купівлі) та не є нижчими (при продажу) ціни, зазначеної у заявці;
- «за однією ціною» – купівля-продаж зазначених у заявці цінних паперів здійснюється за однією ціною (за можливості виконання заявки), зазначеною у заявці.

8.3.3.3. У передторговий період учасниками торгів можуть подаватися виключно лімітні заявки, на підставі яких по кожному цінному паперу визначається ціна передторгового періоду, що дорівнює ціні, яка забезпечує укладання біржових контрактів з найбільшою кількістю таких цінних паперів. Якщо таких цін декілька, ціною передторгового періоду є середня арифметична таких цін.

Під час торгового періоду до торгів допускаються всі види заявок.

8.3.3.4. Оператором може здійснюватися доповнення складу реквізитів та особливих умов заявок.

8.3.3.5. Заявка, крім умов щодо виду цінного паперу, кількості, способу визначення ціни та інших умов, повинна також містити ідентифікатор рахунків учасника торгів, передбачений для використання при виконанні учасником торгів зобов'язань за укладеним біржовим контрактом.

8.3.3.6. По окремих видах цінних паперів Радою або Правлінням Оператора можуть встановлюватися додаткові вимоги щодо виставлення заявок.

8.3.3.7. Учасники торгів несуть відповідальність за усі ризики, пов'язані з виставленням заявки на ринку.

8.3.3.8. Скасування виставлених заявок може бути здійснено учасником торгів протягом торговельної сесії або автоматично засобами торгової системи Оператора – після її завершення.

8.4. Укладання та виконання біржових контрактів.

8.4.1. В режимах торгів ринку заявки учасників торгів задовольняються за рахунок зустрічних заявок інших учасників торгів по тим же цінним паперам.

8.4.2. Укладання біржових контрактів протягом передторгового періоду не відбувається.

8.4.3. Укладання біржових контрактів по заявкам передторгового періоду відбувається:

- в момент початку торгового періоду;
- якщо цінові умови для заявок на купівлю є не нижчими, ніж ціна передторгового періоду;
- якщо цінові умови для заявок на продаж є не вищими, ніж ціна передторгового періоду;
- за наявності достатньої кількості зустрічних заявок.

8.4.4. Під час торгового періоду біржовий контракт вважається укладеним в момент, коли співпадають всі суттєві умови зустрічних заявок.

8.4.5. Суттєві умови зустрічних заявок вважаються такими, що співпадають, якщо в заявках протилежної дії (купівля – продаж) співпадають:

- реєстраційний код цінного паперу, іншого фінансового інструменту;
- кількість цінних паперів (заявки також вважаються такими, що співпали, якщо заявка більша по кількості цінних паперів дозволяє її часткове виконання);
- цінові умови;
- інші умови, визначені чинним законодавством та цими Правилами.

8.4.6. Заявка, що задовольняє по ціні зустрічні заявки, виконується згідно прийнятого набору правил по пріоритетах ціни та часу надання заявки.

Першими виконуються заявки згідно:

а) пріоритету ціни заявки:

- на купівлю - в порядку зменшення заявлених цін;
- на продаж - в порядку збільшення заявлених цін;

б) пріоритету часу:

- при рівності заявлених цін у першу чергу виконуються заявки, що були подані раніше.

8.4.7. Співпаданню суттєвих умов зустрічних заявок та фіксація укладених біржових контрактів на ринку заявок здійснюється автоматично засобами торгової системи Оператора протягом усієї торговельної сесії.

Укладення біржових контрактів на ринку заявок повинно здійснюватися з урахуванням обмежень, передбачених пунктом 4 розділу VI Положення.

8.4.8. Сторони повинні виконати зобов'язання за укладеним біржовим контрактом в повному обсязі та у встановлений строк.

8.5. Розрахунки за біржовими контрактами, що укладаються на ринку заявок, здійснюються в порядку, встановленому в розділу 12 цих Правил, якщо інше не визначено рішенням Ради Оператора.

Розділ 9. Односторонній аукціон

9.1. Цінні папери, допущені до торгів.

9.1.1. Торги на аукціоні здійснюються з цінними паперами, допущеними до торгів на БТМ, відповідно до цих Правил, крім випадків, встановлених Положенням.

9.2. Учасники аукціону

9.2.1. Учасниками аукціону можуть бути учасники торгів, які відповідають вимогам, що встановлюються в Регламенті проведення аукціону або законодавстві (якщо продаж цінних паперів здійснюється відповідно до процедури, врегульованої законодавством).

9.3. Проведення аукціону.

9.3.1. Для проведення аукціону ініціатор аукціону повинен укласти з Оператором договір на проведення аукціону, а також підписати Регламент проведення аукціону (який є додатком до договору).

Наявність договору та Регламенту проведення аукціону не є обов'язковою у випадку, якщо продаж цінних паперів здійснюється відповідно до процедури, врегульованої законодавством, і така процедура не передбачає обов'язкової наявності між Оператором та ініціатором аукціону відповідного договору та регламенту проведення аукціону.

Аукціон може проводитися на продаж або купівлю цінних паперів, в тому числі для розміщення та викупу цінних паперів.

9.3.2. Процедура та технології проведення торгів на ринку одностороннього аукціону

9.3.2.1. Процедура та технології проведення торгів протягом аукціону встановлюються в Регламенті проведення аукціону в разі його наявності або у чинному законодавстві (з урахуванням пп.9.3.1 п.9.3 розділу 9 цих Правил).

9.3.2.2. Регламент проведення аукціону, який складається на підставі договору на проведення аукціону і є додатком до договору на проведення аукціону, містить:

- термін та час проведення аукціону;
- порядок використання програмно-технічного забезпечення для проведення аукціону;
- процедури подання заяв на участь в аукціоні;
- процедури використання застави;
- процедури щодо інформаційного забезпечення проведення аукціону;
- перелік та порядок підготовки документів за результатами проведення аукціону;
- порядок розрахунків;
- стандартні форми документів;
- інші умови.

9.3.2.3. Під час односторонніх аукціонів можуть подаватись всі види заявок, передбачені цими Правилами. Обмеження щодо видів заявок можуть

встановлюватись в Регламенті аукціону в разі його наявності або у чинному законодавстві (з урахуванням пп.9.3.1 п.9.3 розділу 9 цих Правил).

9.3.2.4. Аукціон може передбачати конкурування пропозицій (заявок) шляхом збільшення або зменшення ціни (доходності, купонного доходу тощо) на цінні папери.

9.3.2.5. Торги на аукціоні цінних паперів можуть проводитися за єдиною ціною або за цінами попиту (в тому числі не нижче/не вище певного рівня).

9.3.2.6. Аукціони можуть проводитися в електронній торговій системі Оператора або у торговельному залі Оператора (торги "з голосу").

При проведенні аукціону в електронній торговій системі введення заявок учасників аукціону здійснюється засобами торгової системи.

9.3.2.7. При проведенні аукціону у торговельному залі Оператора (торги "з голосу"):

- способом аукціону можуть укладатися договори купівлі – продажу;
- в аукціонах беруть участь учасники торгів, інші особи, що, одержали доступ до торгів згідно законодавства, та подали заяву про участь в аукціоні і виконали вимоги Регламенту аукціону;
- аукціони проводяться за процедурами, вказаними в розділах 9, 10, цих Правил;
- при проведенні аукціону можуть використовуватися ринковий наказ (замовлення), лімітний наказ (замовлення), стоп – наказ (замовлення), інші передбачені чинним законодавством;
- біржові контракти оформлюються за результатами аукціону та посвідчуються учасником;
- замовлення під час аукціону «з голосу» подається в усній формі учасником аукціону.

9.3.2.8. Торги з голосу проводяться ліцитатором, призначеним керівником Оператора. Ліцитатор починає торги з оголошення умов проведення аукціону та оголошення про відкриття торгів.

9.3.2.9. Учасники аукціону з голосу повідомляють свої пропозиції підняттям своєї аукціонної картки та, якщо зміна пропозиції більше кроку аукціону, поданням пропозиції вголос.

9.3.2.10. Торги з голосу вважаються закінченими після триразового оголошення ліцитатором чергової пропозиції.

9.3.3. Інформація про умови проведення аукціону має оголошуватися у терміни відповідно до умов Договору та Регламенту в разі їх наявності або чинного законодавства (з урахуванням пп.9.3.1 п.9.3 розділу 9 цих Правил).

9.3.4. За організацію та проведення аукціону утримується плата у розмірі, встановленому договором на проведення аукціону (у разі його наявності), чинним законодавством (з урахуванням пп.9.3.1 п.9.3 розділу 9 цих Правил) та/або тарифами на послуги Оператора.

- 9.3.5. Під час проведення торгів "з голосу" ведеться протокол, до якого заносяться відомості про переможця аукціону та найкращу пропозицію за результатами аукціону.
- 9.3.5.1. Протокол підписується ліцитатором, ініціатором аукціону (його уповноваженим представником) та переможцем аукціону (його уповноваженим представником).
- 9.3.6. Для проведення аукціону, за узгодженням ініціатора аукціону із Оператором, може створюватися аукціонна комісія, порядок створення та функції якої вказуються в регламенті відповідного аукціону.
- 9.4. Порядок забезпечення виконання зобов'язань за укладеними біржовими контрактами.
- 9.4.1. При проведенні аукціону для забезпечення виконання зобов'язань за укладеними біржовими контрактами Регламентом аукціону в разі його наявності або чинним законодавством (з урахуванням пп.9.3.1 п.9.3 розділу 9 цих Правил) може визначатись додаткова гарантія у вигляді гарантійного внеску учасника аукціону. Розмір та порядок сплати гарантійного внеску визначаються Регламентом аукціону.
- 9.4.2. У випадку несплати або несвоєчасної сплати учасниками аукціону вартості та інших обов'язкових платежів щодо укладеного біржового контракту відповідний учасник аукціону може бути позбавлений права участі у будь-яких аукціонах, що проводяться Оператором.
- 9.5. Порядок розрахунків.
- Порядок розрахунків за одностороннім аукціоном визначається Регламентом Аукціону в разі його наявності або чинним законодавством, якщо продаж цінних паперів здійснюється відповідно до процедури, врегульованої відповідним законодавством, з урахуванням вимог цих Правил.
- 9.6. Якщо ініціатором одностороннього аукціону є учасник торгів, у якого щодо цінного папера, який не перебуває у Списку активів, допущених до торгів на БТМ, укладено договір з Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, ліквідатором, органом державної виконавчої служби або приватним виконавцем, односторонній аукціон щодо продажу такого цінного папера може проводитися на БТМ без унесення цього цінного папера до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, після прийняття Оператором рішення про допуск такого цінного папера до торгів.

Розділ 10. Аукціони з продажу пакетів акцій акціонерних товариств, що належать державі, за грошові кошти

- 10.1. Проведення аукціонів з продажу пакетів акцій акціонерних товариств, що належать державі, за грошові кошти здійснюється з урахуванням вимог законодавства про приватизацію державного майна.

Розділ 11. Порядок здійснення на БТМ операцій РЕПО

11.1. Загальні положення.

На ринку РЕПО вживаються наступні терміни та визначення:

- Стандартне РЕПО - операція РЕПО, яка передбачає перехід права власності на цінні папери, які виступають предметом операції РЕПО, між сторонами операції РЕПО на строк РЕПО;
- РЕПО з блокуванням – операція РЕПО, яка передбачає блокування цінних паперів, які виступають предметом операції РЕПО, на строк РЕПО для забезпечення виконання зобов'язань за операцією РЕПО;
- Строк РЕПО - проміжок часу, виражений в календарних днях, між датами виконання першої та другої частин операції РЕПО. Строк РЕПО обчислюється з дня, наступного за днем виконання першої частини операції РЕПО, до дня виконання другої частини операції РЕПО включно. Учасники торгів мають можливість вибрати значення строку РЕПО від 0 до 90 днів, якщо інше не встановлено рішенням органів Оператора, але не більше одного року. У випадку, якщо дата виконання другої частини РЕПО припадає на вихідний день, датою виконання другої частини РЕПО є наступний за вихідним робочий день. В режимі «РЕПО з контролем ризиків» у випадку, якщо дата виконання другої частини РЕПО припадає на вихідний день, дата виконання другої частини РЕПО встановлюється згідно з внутрішніми документами Центрального контрагента.
- Ставка РЕПО – величина, що може приймати значення більше або менше нуля, або дорівнювати нулю, виражається у відсотках річних, використовується для розрахунку суми другої частини операції РЕПО.
- Спрямованість заявки РЕПО:
 - «Купівля» – учасник купує цінні папери за умовами першої частини операції РЕПО та продає за умовами другої частини операції РЕПО;
 - «Продаж» - учасник продає цінні папери за умовами першої частини операції РЕПО та купує за умовами другої частини операції РЕПО;

11.1.1. Операція РЕПО складається з двох взаємопов'язаних частин: перша частина операції РЕПО (купівля/продаж цінних паперів за визначеною ціною в обумовленій кількості на обумовлену дату) та друга частина операції РЕПО (продаж/купівля цінних паперів за обумовленою ціною на обумовлену дату в тій самій кількості, що визначена першою частиною операції РЕПО).

За кожною частиною операції РЕПО укладається окремий біржовий контракт.

11.1.2. Договір РЕПО складається із двох взаємопов'язаних біржових контрактів.

Договір РЕПО укладається з додержанням встановлених законодавством вимог до договорів купівлі/продажу цінних паперів і визначає умови здійснення обох частин операції РЕПО.

11.2. Цінні папери, які можуть бути предметом операцій РЕПО.

- 11.2.1. Предметом операції РЕПО можуть бути цінні папери, які перебувають у Списку активів, допущених до торгів на БТМ Оператора.
- 11.2.2. Облігації можуть бути предметом операції РЕПО, якщо строк їх погашення не настає протягом строку здійснення операції РЕПО.
- 11.2.3. Особливості здійснення операцій РЕПО з державними цінними паперами визначаються законодавством.
- 11.2.4. Органами Оператора можуть встановлюватися додаткові вимоги до цінних паперів, які можуть бути предметом операції РЕПО на БТМ.
- 11.2.5. Предметом операції РЕПО в режимі «РЕПО з контролем ризиків» може бути обмежений перелік цінних паперів, які перебувають у Списку активів, допущених до торгів на БТМ, і розрахунки за біржовими контрактами щодо яких здійснюються Центральним контрагентом в режимі «РЕПО з контролем ризиків». Центральний контрагент надає Оператору інформацію про цінні папери, розрахунки за біржовими контрактами щодо яких здійснюються Центральним контрагентом в режимі «РЕПО з контролем ризиків», відповідно до умов договору про здійснення клірингу, укладеного Оператором з Центральним контрагентом.
- 11.3. Допуск учасників торгів до торгів цінними паперами на умовах зворотного продажу (купівлі).
 - 11.3.1 Учасниками торгів на ринку РЕПО можуть виступати:
 - 11.3.1.1. всі учасники торгів, за виключенням учасників торгів, доступ яких до торгів призупинено відповідно до цих Правил, якщо інше не визначено чинним законодавством і нормативними документами НБУ;
 - 11.3.1.2. НБУ при проведенні операцій на вторинному ринку;
 - 11.3.1.3. Інші особи та державні органи, у випадках, передбачених законодавством України.
 - 11.3.2. До торгів цінними паперами на умовах їх зворотного продажу (купівлі) допускаються учасники торгів, які отримали цей статус в порядку, передбаченому цими Правилами. Для допуску до торгів на ринку РЕПО за участю НБУ до учасників торгів можуть встановлюватися додаткові вимоги відповідно до вимог чинного законодавства, рішень органів Оператора. Допуск учасників торгів до укладання операцій РЕПО з Центральним контрагентом в режимі «РЕПО з контролем ризиків» здійснюється згідно з переліком учасників клірингу, які допущені до клірингових операцій за договорами в режимі «РЕПО з контролем ризиків», що надається Оператору Центральним контрагентом відповідно до умов договору про здійснення клірингу, укладеного Оператором з Центральним контрагентом.
 - 11.3.3. Допуск осіб, які можуть бути учасниками торгів на ринку РЕПО, до торгів на ринку РЕПО здійснюється відповідно до рішень органу Оператора.
- 11.4. Процедура та технології проведення торгів на ринку РЕПО

- 11.4.1. Укладання біржових контрактів (договорів) за першою та другою частинами операцій РЕПО здійснюється на підставі поданих учасниками торгів заявок (далі - заявка РЕПО).
- 11.4.2. Подання (виставлення) заявок здійснюється засобами електронної торговельної системи.
- 11.4.3. Торги цінними паперами на умовах їх зворотного продажу (купівлі) проводяться як без обов'язкового блокування активів, так і з обов'язковим блокуванням в залежності від типових умов здійснення розрахунків (коду розрахунків) в заявках РЕПО учасників торгів.
- 11.4.4. Процедура подання заявок РЕПО та зазначення їх видів.
- 11.4.4.1. Учасник торгів з метою проведення операції РЕПО має можливість подати в торговельну систему безадресну та/або адресну заявки РЕПО.
- Будь-яка безадресна заявка РЕПО є заявкою учасника торгів, яка є пропозицією іншим учасникам торгів укласти біржовий контракт на умовах, зазначених у заявці (індикативною заявкою).
- Будь-яка адресна заявка РЕПО є заявкою учасника торгів, що адресована іншому учаснику торгів, яка означає безумовну згоду такого учасника укласти біржовий контракт на умовах, зазначених у заявці (твердою заявкою).
- Учасник торгів має право подати в торговельну систему необмежену кількість безадресних та адресних заявок по одному цінному паперу.
- 11.4.4.2. Для укладання договору РЕПО учаснику торгів необхідно подати в торговельну систему адресну заявку РЕПО.
- 11.4.4.3. При отриманні зустрічної адресної заявки РЕПО на безадресну заявку РЕПО або при отриманні адресної заявки РЕПО учасник торгів має право до закінчення торгів (за умови, що така заявка не буде скасована учасником торгів, яким вона була надіслана):
- укласти біржовий контракт на умовах, зазначених в адресній заявці, або
 - направити контрагенту адресну заявку з новими умовами або
 - відхилити отриману заявку.
- 11.4.5. Вимоги до заявок РЕПО.
- 11.4.5.1. Заявка РЕПО учасника торгів повинна містити наступну інформацію:
- тип заявки: індикативна (безадресна) або тверда (адресна);
 - присвоєний Оператором реєстраційний код цінного паперу;
 - спрямованість заявки (купівля або продаж);
 - учасник торгів, якому адресована заявка (ця вимога встановлена виключно для твердих заявок РЕПО та не поширюється на індикативні заявки РЕПО);
 - кількість цінних паперів в операції РЕПО, штук;

- параметри першої частини операції РЕПО:
 - сума першої частини операції РЕПО (сума РЕПО, грн.);
 - код розрахунків, який визначає термін виконання першої частини операції РЕПО та умови виконання розрахунків;
- параметри другої частини операції РЕПО:
 - строк РЕПО, в календарних днях;
 - ставка РЕПО, у відсотках річних;
- ідентифікатори рахунків, з використанням яких відбуватимуться розрахунки за першою та другою частиною операції РЕПО (ця вимога не поширюється на індикативні заявки РЕПО);
- іншу інформацію, передбачену рішенням Правління Оператора.

11.4.6. Оператором можуть встановлюватися додаткові вимоги до порядку подання заявок РЕПО з метою зменшення ризиків невиконання зобов'язань за операціями РЕПО.

11.4.7. Формули розрахунку параметрів операції РЕПО визначаються органами Оператора та публікуються на вебсайті Оператора.

11.4.8. Заявки РЕПО в режимі «РЕПО з контролем ризиків» повинні відповідати встановленим Центральним контрагентом вимогам щодо: максимальної та мінімальної ціни цінного папера в першій частині операції РЕПО, граничної дати розрахунків за другою частиною операції РЕПО. Центральний контрагент надає Оператору інформацію про встановлені ним вимоги до заявок РЕПО в режимі «РЕПО з контролем ризиків» відповідно до умов договору про здійснення клірингу, укладеного Оператором з Центральним контрагентом.

Учасник торгів, який подає заявку РЕПО в режимі «РЕПО з контролем ризиків», повинен забезпечити наявність гарантійного забезпечення (у вигляді коштів та/або цінних паперів) на рахунках, визначених Центральним контрагентом, в розмірі, строки та порядку, що визначені внутрішніми документами Центрального контрагента.

До здійснення операцій РЕПО в режимі «РЕПО з контролем ризиків» допускаються лише операції РЕПО, що здійснюються учасниками торгів від свого імені у власних інтересах або в інтересах клієнта учасника торгів. Не допускаються в режимі «РЕПО з контролем ризиків» операції РЕПО, що здійснюються учасниками торгів від імені своїх клієнтів (зокрема, на підставі договорів доручення).

Оператором можуть встановлюватися додаткові вимоги до заявок РЕПО в режимі «РЕПО з контролем ризиків» відповідно до умов договору про здійснення клірингу, укладеного Оператором з Центральним контрагентом.

11.4.9. Оператором можуть встановлюватися з урахуванням вимог чинного законодавства особливості проведення торгів щодо проведення операцій

РЕПО з блокуванням, а також особливості проведення торгів на ринку РЕПО за участі Національного банку України, Центрального контрагента.

11.5. Укладання договорів РЕПО.

11.5.1. Договір РЕПО укладається, коли учасник торгів за допомогою засобів торгової системи надав згоду на укладення договору РЕПО на умовах, визначених в твердій заявці іншого учасника торгів, шляхом введення зустрічної твердої заявки РЕПО у відповідь на тверду заявку РЕПО, отриману від іншого учасника торгів.

Істотними умовами заявок РЕПО учасників торгів є:

- вид заявки (адресні);
- найменування цінного паперу (ідентифікатор цінного паперу);
- кількість цінних паперів в операції РЕПО, шт.;
- сума першої частини операції РЕПО (сума РЕПО, грн.)
- ставка РЕПО;
- строк РЕПО;
- код розрахунків;
- інші умови заявок, обов'язковість визначення яких встановлена органом управління Оператора.

Під зустрічними адресними заявками РЕПО розуміються заявки протилежної спрямованості, адресовані учасниками торгів один одному.

В режимі «РЕПО з контролем ризиків» укладення договору РЕПО здійснюється за умови отримання Оператором повідомлення від Центрального контрагента про акцепт Центральним контрагентом адресованих йому заявок на укладення договорів РЕПО в режимі «РЕПО з контролем ризиків». Стороною кожного договору РЕПО в режимі «РЕПО з контролем ризиків» є Центральний контрагент.

11.5.2. Особливість укладання договору РЕПО полягає у формуванні торговельною системою двох взаємопов'язаних біржових контрактів, які відповідають першій та другій частинам операції РЕПО.

11.5.3. Основними умовами двох біржових контрактів, що укладаються у разі досягнення згоди учасниками торгів про проведення операції РЕПО між ними, мають бути:

- терміни виконання біржових контрактів;
- ціни одного цінного папера за першою та другою частинами операції РЕПО;
- інформація про цінні папери, щодо яких укладається договір РЕПО (реквізити цінного папера, кількість інструментів цінних паперів, щодо яких укладається договір РЕПО);
- врегулювання ризику невиконання договору РЕПО;

- зобов'язання продати цінні папери зі зворотною купівлею, що відповідає зобов'язанню купити такі інструменти цінні папери зі зворотним продажем.
- 11.5.4. Біржові контракти, які укладаються за операцією РЕПО, повинні містити щонайменше такі реквізити:
- номер біржового контракту;
 - дату укладання;
 - сторони біржового контракту;
 - дату виконання біржового контракту;
 - суму купівлі/продажу цінних паперів;
 - реквізити цінного папера;
 - кількість цінних паперів за операцією РЕПО;
 - ціну цінних паперів.
- 11.5.5. Реквізити цінного папера, щодо якого здійснюються перша та друга частини операції РЕПО згідно з договором РЕПО, повинні збігатися.
- 11.5.6. В операції РЕПО дати виконання двох взаємопов'язаних біржових контрактів РЕПО визначаються кодом розрахунків та строком РЕПО відповідно до заявок РЕПО, на підставі яких був укладений договір РЕПО.
- В дату виконання першої частини операції РЕПО продавець цінних паперів зобов'язаний поставити цінні папери, а покупець зобов'язаний сплатити кошти відповідно до умов першої частини операції РЕПО.
- В дату виконання другої частини операції РЕПО покупець цінних паперів по першій частині операції РЕПО зобов'язаний поставити цінні папери, а продавець по першій частині операції РЕПО зобов'язаний сплатити грошові кошти у відповідності з умовами другої частини операції РЕПО.
- 11.5.7. Укладання біржового контракту, який відповідає першій частині операції РЕПО, може відбуватися як без обов'язкового блокування активів, так і з обов'язковим блокуванням на момент укладання в залежності від типових умов здійснення розрахунків (коду розрахунків) в заявках РЕПО учасників торгів.
- Укладання біржового контракту, який відповідає другій частині операції РЕПО, відбувається без обов'язкового блокування активів на момент укладання.
- 11.5.8. Подання заявки РЕПО означає, що покупець по першій частині операції РЕПО не зобов'язаний передавати продавцю першої частини операції РЕПО дивіденди, відсотки та інший розподіл за цінними паперами, які є предметом операції РЕПО (крім випадків визначених Оператором).
- 11.5.9. Оператором можуть встановлюватися з урахуванням вимог чинного законодавства особливості укладання договорів РЕПО з блокуванням, а

також особливості укладання договорів РЕПО за участі Національного банку України як учасника торгів, Центрального контрагента.

11.5.10. Особливості договорів РЕПО в режимі «РЕПО з контролем ризиків».

11.5.10.1. Центральный контрагент як сторона кожного біржового контракту за операцією РЕПО в режимі «РЕПО з контролем ризиків» зобов'язаний виконати свої зобов'язання за біржовим контрактом відповідно до умов такого біржового контракту або сплатити добросовісній стороні штраф (у вигляді коштів та/або цінних паперів) в розмірі, строки та порядку, що визначені внутрішніми документами Центрального контрагента.

11.5.10.2. Біржові контракти, які укладаються за операцією РЕПО в режимі «РЕПО з контролем ризиків», містять наступні умови:

(1) Зобов'язання сторін за біржовим контрактом припиняються одним з наступних шляхів:

- відповідно до статті 599 Цивільного кодексу України виконанням сторонами своїх зобов'язань за біржовим контрактом або
- відповідно до статті 604 Цивільного кодексу України стягненням Центральним контрагентом під час проведення дефолтних процедур штрафу (у вигляді коштів та/або цінних паперів) з винної сторони біржового контракту в розмірі та складі, визначених Правилами клірингу, та сплатою Центральним контрагентом штрафу (у вигляді коштів та/або цінних паперів) на користь добросовісної сторони біржового контракту.

(2) Центральний контрагент виконує свої зобов'язання за біржовим контрактом відповідно до умов такого біржового контракту або у разі проведення дефолтних процедур припиняє зобов'язання сторін біржового контракту, у тому числі добросовісної сторони, та передає їй активи в якості штрафу в розмірі, строки, порядку та за рахунок активів, що визначені Правилами клірингу;

(3) винна і добросовісна сторони біржового контракту визначаються Центральним контрагентом відповідно до Правил клірингу.

(4) В разі припинення Центральним контрагентом під час дефолтних процедур зобов'язань сторін за біржовим контрактом сторони біржового контракту не мають права на відшкодування будь-яких збитків, завданих таким припиненням зобов'язань сторін за біржовим контрактом.

11.5.10.3. Сторони біржового контракту за операцією РЕПО в режимі «РЕПО з контролем ризиків» мають право розірвати укладений, але не виконаний біржовий контракт за першою частиною РЕПО, а також за другою частиною РЕПО змінити дату виконання (з урахуванням обмежень щодо граничної дати розрахунків за другою частиною операції РЕПО) та суму біржового контракту.

11.6. Порядок забезпечення та виконання розрахунків за операціями РЕПО.

11.6.1. Розрахунки за біржовими контрактами РЕПО здійснюються в порядку, встановленому в розділі 12 цих Правил.

11.6.2. В рамках створення системи гарантій на ринку РЕПО Правлінням Оператора може бути встановлено вимогу стосовно можливості та/або

обов'язковості внесення гарантійного забезпечення при здійсненні операцій РЕПО.

11.6.3. Розрахунки за договором РЕПО можуть бути здійснені сторонами достроково, якщо це передбачено договором РЕПО, з дотриманням встановлених Оператором вимог.

11.7. Регламент проведення операцій РЕПО.

11.7.1. Торги в режимах РЕПО здійснюються за розкладом, встановленим Оператором.

11.8. Особливості здійснення операцій РЕПО на БТМ.

11.8.1. Зобов'язання по виконанню другої частини операції РЕПО виникають у сторін тільки при виконанні ними зобов'язань за першою частиною операції РЕПО.

11.8.2. Стосовно операцій РЕПО Оператор веде такі переліки:

- перелік поданих учасниками торгів заявок РЕПО, який містить такі дані:
 - номер заявки РЕПО;
 - найменування учасника торгів, який оголосив заявку РЕПО;
 - умови заявки РЕПО;
 - реквізити цінного папера;
 - кількість цінних паперів;
 - ціну одного цінного папера за першою та другою частинами операції РЕПО;
 - дату виконання другої частини операції РЕПО;
 - інші відомості, встановлені за рішенням органів Оператора;
- перелік укладених біржових контрактів щодо операцій РЕПО, який містить такі дані:
 - номери біржових контрактів, які укладаються за кожною частиною операції РЕПО;
 - сторони біржових контрактів;
 - дати і час укладання першої частини операції РЕПО та другої частини операції РЕПО;
 - реквізити цінного папера, щодо якого здійснюються перша частина операції РЕПО та друга частина операції РЕПО;
 - кількість цінних паперів, які є предметом операції РЕПО;
 - ціну цінного папера для першої частини операції РЕПО;
 - ціну цінного папера для другої частини операції РЕПО;
 - інші відомості, встановлені за рішенням органів Оператора;

- перелік виконаних біржових контрактів щодо операцій РЕПО, який містить такі дані:
 - номер біржового контракту;
 - сторони біржового контракту;
 - дату і час укладання;
 - дату виконання;
 - реквізити цінного паперу, щодо якого укладено біржовий контракт;
 - кількість цінних паперів, щодо яких було укладено біржовий контракт;
 - суму біржового контракту;
 - ціну цінного папера першої/другої частини операції РЕПО;
 - інші відомості, встановлені за рішенням органів Оператора.
- 11.8.3. Оператор інформує НКЦПФР про біржові контракти (договори) за операціями РЕПО відповідно до законодавства.

Розділ 12. Виконання біржових контрактів. Розрахунки за біржовими контрактами, що укладаються на БТМ

12.1. Укладання біржових контрактів на БТМ означає зобов'язання учасників торгів, які є сторонами біржового контракту, виконати біржовий контракт за умовами щодо виду цінного паперу, кількості, загальної суми (вартості), дати та умов виконання розрахунків та іншими умовами, визначеними цими Правилами.

З метою здійснення додаткових заходів, спрямованих на обмеження ризиків при укладанні біржових контрактів, рішенням Ради або Правління Оператора можуть встановлюватися додаткові критерії щодо біржових контрактів, обмеження щодо граничних відхилень цін під час виставлення котировок (заявок), а також перелік цінних паперів щодо яких встановлюються зазначені обмеження, інші заходи.

Відповідальність за виконання біржового контракту несе учасник торгів, який є стороною біржового контракту (незалежно від того, укладений біржовий контракт учасником торгів у власних інтересах чи в інтересах третьої особи).

12.2. Виконання біржових контрактів щодо цінних паперів, укладених на БТМ, здійснюється виключно за принципом «поставка цінних паперів проти оплати», крім випадків, встановлених законодавством.

12.3. У випадку укладання біржового контракту за умови обов'язкового попереднього блокування активів учасників торгів у розрахунковій установі, розрахунки за такими біржовими контрактами здійснюються у відповідності до наступних вимог:

12.3.1. розрахунки здійснюються на типових умовах щодо здійснення поставки цінних паперів та проведення грошових розрахунків у розрахункових установах на підставі відомості правочинів, що надається Оператором розрахунковій установі;

12.3.2. обсяг, термін та порядок надання розрахунковій установі відомостей правочинів визначаються умовами договору та регламенту обміну інформацією, укладеному Оператором з розрахунковою установою.

12.4. У випадку укладання біржового контракту без обов'язкового попереднього блокування активів учасників торгів, розрахунки за біржовими контрактами здійснюються відповідно до типових умов здійснення розрахунків, встановлених Правлінням, в порядку, передбаченому внутрішніми документами Оператора та розрахункової установи, з якою Оператором укладено відповідний договір.

12.5. Оператор здійснює квітування розпоряджень на поставку та на одержання цінних паперів та надання відомості правочинів до розрахункової установи. Квітування розпоряджень здійснюється за укладеними біржовими контрактами згідно з відповідними реквізитами заявок учасників, поданих до торгової системи Оператора.

Складання відомості правочинів здійснюється за результатами квітування шляхом формування відповідних електронних файлів, реквізитний склад яких встановлюється договором між Оператором та розрахунковою установою. Надання відомостей правочинів розрахунковій установі здійснюється засобами електронного зв'язку, а в окремих випадках – шляхом передачі на магнітному чи паперовому носії.

- 12.6. Порядок, склад та терміни надання відомостей правочинів визначаються в договорі між Оператором та розрахунковою установою.
- 12.7. Розрахунки за біржовими контрактами на підставі відомостей правочинів здійснюються відповідно до вимог чинного законодавства, внутрішніх документів розрахункової установи, укладеними договорами між Оператором та розрахунковими установами, а також договорами, укладеними між розрахунковими установами.
- 12.8. Після перевірки розрахунковою установою відомості правочинів, яка одержана від Оператора, вона повідомляє Оператора про одержання зазначеної відомості та приймає її до обробки/затверджує чи відмовляє у прийнятті/не затверджує, про що повідомляє Оператора.
Вид та порядок надання такого повідомлення визначаються розрахунковою установою у її внутрішніх документах та в договорі між Оператором та розрахунковою установою.
- 12.9. Скасування розпоряджень, вказаних в відомості правочинів, якщо це передбачено договором між Оператором та розрахунковою установою, здійснюється виключно на підставі інформації, що надається Оператором розрахунковій установі.
- 12.10. У випадку наявності правових підстав для скасування розпоряджень (судова заборона, визнання біржового контракту у встановленому порядку недійсним тощо), Оператор надає інформацію про скасування розпоряджень, вказаних в відомості правочинів відповідно до вимог законодавства та договору між Оператором та розрахунковою установою.
- 12.11. Розрахунки за біржовими контрактами, укладеними учасниками торгів з Центральним контрагентом, здійснюються в порядку передбаченому розділом 12 цих Правил, з врахуванням вимог договору, укладеного між Оператором та розрахунковою установою (Центральним контрагентом), та Правил клірингу.

Обов'язковою умовою біржових контрактів, розрахунки за якими забезпечує Центральний контрагент, є право Центрального контрагента здійснювати визначення та припинення зобов'язань за відповідними біржовими контрактами шляхом клірингу, в тому числі шляхом неттінгу, ліквідаційного неттінгу або іншим способом, передбаченим Правилами клірингу.

- 12.12. Оператор здійснює контроль за виконанням учасниками торгів зобов'язань за укладеними біржовими контрактами, інформація щодо яких передана розрахунковій установі для здійснення розрахунків, шляхом отримання звітів розрахункової установи з інформацією про стан

виконання розрахунків за біржовими контрактами згідно з відомістю правочинів.

12.13. Розблокування заблокованих залишків активів учасників торгів.

12.13.1. Під час проведення розрахунків залишки заблокованих активів (цінних паперів та грошових коштів) учасників торгів, які обліковуються на відповідних рахунках, за результатами укладання та виконання біржових контрактів, залишаються заблокованими для проведення подальших операцій з укладання та/або виконання біржових контрактів на БТМ.

Розблокування активів учасника торгів під час проведення торговельної сесії здійснюється розрахунковою установою на підставі інформації від Оператора про розблокування активів учасника торгів.

Розблокування активів учасника торгів (цінних паперів і грошових коштів) здійснюється за наказом Оператора, складеним на підставі інформації учасника торгів, оформленої у вигляді заявки на розблокування активів, після реєстрації цієї заявки торговельною системою Оператора.

У випадку проведення учасником торгів операцій з укладання та виконання біржових контрактів на БТМ в інтересах Клієнта, учасник торгів зобов'язаний негайно (з урахуванням особливостей встановленого розкладу проведення торгів в режимах ринку заявок) подати засобами торгової системи Оператора заявку на розблокування активів (цінних паперів та/або грошових коштів) після отримання від Клієнта документально оформленого розпорядження (вимоги) щодо розблокування активів, якщо інше не передбачено умовами договору учасника торгів з Клієнтом.

12.14. Інформацію про завершення розрахунків за біржовими контрактами Оператор отримує від особи, що провадить клірингову діяльність відповідно до Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», та/або Центрального депозитарію цінних паперів, та/або Національного банку України, та/або від учасників торгів про завершення грошових розрахунків за біржовими контрактами, розрахунки за якими проводяться без дотримання принципу "поставка цінних паперів проти оплати" у випадках, передбачених законодавством.

12.15. До заходів, спрямованих на здійснення контролю за виконанням біржових контрактів відносяться:

- здійснення поточного моніторингу щодо виконання біржових контрактів;
- здійснення перевірок в порядку, встановленому в п.п.16.11 – 16.13 розділу 16 цих Правил.

12.16. Кожна із сторін біржового контракту, крім державних органів, зобов'язана інформувати Оператора про виконання грошових розрахунків щодо біржового контракту, укладеного без дотримання принципу «поставка цінних паперів проти оплати» у випадках, передбачених законодавством, протягом однієї години після виконання

грошових розрахунків щодо такого біржового контракту, але не пізніше 15:00 торговельного дня в якому проведено відповідні розрахунки, крім випадків, встановлених регламентом одностороннього аукціону та інших випадків, встановлених законодавством.

12.17. Кожна із сторін біржового контракту зобов'язана негайно до закінчення торговельної сесії повідомляти Оператора про виникнення наступних змін:

- Внесених за взаємною згодою змін щодо біржового контракту, а також анулювання біржового контракту, якщо такі зміни/анулювання не суперечать законодавству, у випадку, якщо учасники торгів з технічних причин не мали можливості внести зміни/анулювати біржовий контракт за допомогою програмно-технічних засобів Оператора;
- Виконання біржового контракту з порушенням термінів, передбачених при його укладанні.

12.18. Оператор здійснює запобігання невиконанню біржових контрактів учасниками торгів наступними методами:

12.18.1. запобігання невиконанню учасниками торгів біржових контрактів, укладених за технологією, яка передбачає попереднє блокування активів до моменту укладення біржового контракту, забезпечується наявністю вимоги щодо обов'язкового блокування учасниками торгів активів, призначених для розрахунків за біржовими контрактами, укладеними за технологією, яка передбачає попереднє блокування активів до моменту укладення біржового контракту.

12.18.2. запобігання невиконанню учасниками торгів біржових контрактів, укладених за технологією, яка не передбачає обов'язкового попереднього блокування активів до моменту укладення біржового контракту, забезпечується Оператором шляхом:

- проведення Структурним підрозділом Оператора перевірок в порядку, передбаченому п.п. 16.11-16.13 цих Правил, з метою виявлення фактів невиконання (незабезпечення виконання) учасниками торгів біржових контрактів;
- ініціювання Структурним підрозділом Оператора накладення на учасників торгів Правлінням Оператора санкцій у випадках встановлення фактів невиконання (незабезпечення виконання) учасниками торгів біржових контрактів;
- ініціювання Структурним підрозділом Оператора порушення дисциплінарного провадження у відношенні учасників торгів, у випадках встановлення фактів неодноразового невиконання (незабезпечення виконання) учасниками торгів біржових контрактів;
- накладення Правлінням Оператора на учасників торгів санкцій у випадку невиконання (незабезпечення виконання) учасниками торгів біржових контрактів;

- накладення Дисциплінарними органами Оператора на учасників торгів санкцій у випадку невиконання (незабезпечення виконання) учасниками торгів біржових контрактів.

Розділ 13. Анулювання біржових контрактів, внесення змін до біржових контрактів

13.1. Анулювання біржових контрактів, внесення змін до біржових контрактів може бути здійснено до моменту їх виконання за допомогою програмно-технічних засобів Оператора на підставі відповідних заявок учасників торгів.

Внесення змін до біржових контрактів, анулювання біржових контрактів укладених, за участі Центрального контрагента, здійснюється з урахуванням вимог цих Правил, а також умов укладеного Оператором договору з особою, яка виконує функції Центрального контрагента.

13.2. Анулювання біржових контрактів уповноваженою особою Оператора здійснюється при наявності однієї або декількох із нижчеперелічених підстав:

- отримання від сторони біржового контракту документів, які підтверджують розірвання біржового контракту його сторонами в порядку, визначеному чинним законодавством України. Документами, що підтверджують розірвання біржових контрактів можуть бути належним чином засвідчені копії відповідних письмових повідомлень про розірвання біржових контрактів, підписаних уповноваженими представниками сторін, або належним чином засвідчені копії договорів про розірвання біржових контрактів;
- розірвання або визнання недійсним (неукладеним) біржового контракту за рішенням суду, третейського суду;
- укладення біржового контракту за помилковими заявками, внаслідок настання надзвичайних обставин, внаслідок збою в роботі електронної торгової системи Оператора чи з порушенням цих Правил або правил електронного документообігу, що використовується на БТМ (що підтверджується відповідним документом, підписаним уповноваженим органом Оператора);
- ненадання учасником торгів інформації на запит Оператора для проведення Оператором перевірки.

13.3. Не допускається анулювання біржових контрактів, за якими відбулися кліринг та розрахунки.

Розділ 14. Порядок взаємодії з центральним контрагентом за правочинами щодо активів, допущених до торгів на БТМ, а також з Центральним депозитарієм цінних паперів та Національним банком України у встановлених законодавством випадках

- 14.1. Склад документів, що використовується при взаємодії Оператора із розрахунковими установами встановлюється договорами Оператора з такими установами із додержанням вимог законодавства.
- 14.2. Взаємодія між Оператором та особою, яка провадить клірингову діяльність (Центральним контрагентом), під час обміну інформацією щодо торгів проводиться у відповідності з погодженими регламентами взаємодії та договором про здійснення клірингу.
- 14.3. Взаємодія між Оператором та Центральним депозитарієм цінних паперів, а також Національним банком України здійснюється відповідно до законодавства про ринки капіталу та організовані товарні ринки, а також з урахуванням вимог законодавства про депозитарну систему. Між Оператором та Центральним депозитарієм цінних паперів, а також між Оператором та Національним банком України можуть укладатись двосторонні документи (договори, регламенти, тощо) щодо обміну інформацією та взаємодії.

Розділ 15: Процедури, що здійснюються Оператором з метою запобігання вчиненню підозрілих операцій

15.1. Оператор здійснює наступні процедури з метою запобігання вчиненню підозрілих операцій.

15.1.1. Контроль за розкриттям емітентом, цінні папери якого знаходяться у Списку активів, допущених до торгів на БТМ, інформації перед Оператором, якщо надання такої інформації передбачено Правилами Оператора та договором між Оператором та емітентом.

Контроль за розкриттям емітентом, цінні папери якого знаходяться у Списку активів, допущених до торгів на БТМ, інформації перед Оператором, передбаченої Правилами Оператора та договором між емітентом та Оператором, здійснюється Структурним підрозділом Оператора.

У разі виявлення Структурним підрозділом Оператора факту порушення емітентом обов'язку розкриття перед Оператором встановленої Правилами Оператора та договором між емітентом та Оператором інформації, Структурний підрозділ Оператора повідомляє емітента про необхідність надання Оператору зазначеної інформації та, за необхідності, надсилає йому відповідне письмове повідомлення.

У випадку прийняття Правлінням Оператора відповідного рішення Оператор має право також здійснювати контроль за розкриттям інформації перед Оператором емітентом цінних паперів, які знаходяться у Списку активів, допущених до торгів на БТМ. За відсутності відповідного рішення Правління Оператора такий контроль Оператором в межах процедур щодо запобігання вчиненню підозрілих операцій не здійснюється.

15.1.2. Контроль за внесенням змін до біржових контрактів.

Учасники торгів вносять зміни до біржових контрактів засобами торговельної системи Оператора.

У окремих випадках встановлених Оператором, зокрема, у випадку укладання біржового контракту в паперовій формі, внесення змін до біржових контрактів може здійснюватись в паперовій формі. При цьому, учасники торгів (кожна із сторін біржового контракту) зобов'язані негайно до закінчення торговельної сесії повідомляти Оператора про внесені зміни щодо біржового контракту щодо ціни та термінів його виконання з наданням Оператору належним чином засвідчених паперових копій документів, що підтверджують внесення зазначених змін до біржового контракту, негайно до закінчення торговельної сесії з моменту внесення відповідних змін до біржового контракту.

15.1.3. Контроль за поданням учасниками торгів заявок на купівлю-продаж цінних паперів.

Контроль за поданням учасниками торгів заявок на купівлю-продаж цінних паперів здійснюється в порядку, визначеному пунктом 16.5 цих Правил.

15.1.4. Нагляд у режимі реального часу за процесом проведення торгів.

Нагляд у режимі реального часу за процесом проведення торгів здійснюється в порядку, визначеному пунктом 16.5 цих Правил.

15.1.5. Аналіз щодо можливого вчинення підозрілих операцій при поданні заявок на купівлю-продаж цінних паперів та укладених біржових контрактів за підсумками торговельної сесії.

Аналіз щодо можливого вчинення підозрілих операцій при поданні заявок на купівлю-продаж цінних паперів та укладених біржових контрактів за підсумками торговельної сесії здійснюється в порядку, визначеному пунктом 16.5 цих Правил.

15.1.6. Виявлення та проведення аналізу щодо можливого вчинення підозрілих операцій та/або укладання нестандартних біржових контрактів.

Виявлення та проведення аналізу щодо можливого вчинення підозрілих операцій та/або укладання нестандартних біржових контрактів здійснюється Оператором в порядку, визначеному пунктами 16.5, 16.8 цих Правил.

15.1.7. Здійснення контролю при проведенні торгів із застосуванням попереднього резервування/блокування активів.

Оператор здійснює контроль при проведенні торгів із застосуванням попереднього резервування/блокування активів в порядку, визначеному пунктами 16.5, 16.6, 16.8 цих Правил.

15.1.8. Організаційне, технологічне та технічне забезпечення проведення торгів, що обмежує можливість вчинення підозрілих операцій під час проведення торгів та при обміні інформацією між Оператором та особою, яка провадить клірингову діяльність, за результатами торгів.

Організаційне, технологічне та технічне забезпечення проведення торгів, що обмежує можливість вчинення підозрілих операцій під час проведення торгів здійснюється в порядку, визначеному пунктами 16.6, 16.8, а також розділом 17 цих Правил.

До організаційних, технологічних та технічних заходів, що обмежують можливість вчинення підозрілих операцій під час обміну інформацією між Оператором та особою, яка провадить клірингову діяльність, за результатами торгів належать:

- взаємодія між Оператором та особою, яка провадить клірингову діяльність, під час обміну інформацією за результатами торгів у суворій відповідності з погодженими регламентами взаємодії, які виключають можливість маніпулювання;
- обмін між Оператором та особою, яка провадить клірингову діяльність, інформацією за результатами торгів з використанням засобів захисту

інформації, які виключають можливість доступу до інформації з боку третіх осіб.

15.1.9. Визначення структурного підрозділу для здійснення запобігання вчиненню підозрілих операцій.

Заходи щодо запобігання маніпулюванню здійснюються Структурним підрозділом Оператора.

15.1.10. Контроль за дотриманням учасниками торгів, учасниками торгів та емітентами, цінні папери яких унесені до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, відповідних положень цих Правил щодо запобігання вчиненню підозрілих операцій.

Контроль за дотриманням учасниками торгів, учасниками торгів та емітентами, цінні папери яких унесені до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, відповідних положень цих Правил щодо запобігання вчиненню підозрілих операцій здійснюється в порядку, передбаченому пунктами 16.5, 16.6, 16.8, 16.14, 16.15 цих Правил.

15.1.11. Накладення санкцій за порушення відповідних положень правил Оператора щодо запобігання вчиненню підозрілих операцій.

Накладення санкцій за порушення відповідних положень правил Оператора щодо запобігання вчиненню підозрілих операцій здійснюється в порядку, передбаченому Дисциплінарним кодексом Оператора.

15.1.12. Постійний нагляд та аналіз дій учасників торгів щодо наявності ознак вчинення підозрілих операцій.

Постійний нагляд та аналіз дій учасників торгів щодо наявності ознак вчинення підозрілих операцій здійснюється в порядку, передбаченому пунктом 16.5 цих Правил.

15.1.13. Виявлення та дослідження фактів порушення учасниками торгів відповідних положень Правил Оператора щодо запобігання вчиненню підозрілих операцій.

Виявлення та дослідження фактів порушення учасниками торгів відповідних положень Правил Оператора щодо запобігання вчиненню підозрілих операцій здійснюється в порядку, передбаченому пунктами 16.5, 16.8, 16.9-16.13 цих Правил.

15.2. Оператор здійснює заходи щодо запобігання вчиненню підозрілих операцій за наступним алгоритмом:

15.2.1. виконує процедури, направлені на запобігання вчиненню підозрілих операцій, передбачені пунктами 15.1.1-15.1.8, 15.1.10, 15.1.12-15.1.13 цих Правил;

15.2.2. у випадку виявлення за результатами виконання вказаних процедур ознак вчинення підозрілих операцій Оператор може призупинити біржові торги цінним папером або призупинити допуск учасників торгів до торгів та повідомляє НКЦПФР про виявлення ознак вчинення підозрілих операцій, а також про призупинення торгів цінним папером або призупинення

допуску учасників торгів до торгів, якщо таке рішення було прийнято (відповідно до п.15.3-15.4 цих Правил);

15.2.3. проводить перевірку та повідомляє НКЦПФР про її результати в порядку, передбаченому п. 15.5-15.7 цих Правил;

15.2.4. у випадку прийняття НКЦПФР рішення про визнання дій учасників торгів маніпулюванням та/або торгівлею з використанням інсайдерської інформації, яке не було оскаржене учасником торгів або якщо за наслідками оскарження воно не було скасовано, Оператор має право застосувати до такого учасника торгів відповідні санкції.

Оператор має право провести перевірку операцій учасників торгів з метою виявлення ознак вчинення підозрілих операцій, якщо в діях учасників торгів в ході виконання процедур, передбачених пунктами 15.1.1-15.1.8, 15.1.11, 15.1.12-15.1.13 цих Правил, не були виявлені ознаки вчинення підозрілих операцій, проте у Оператора виникає підозра щодо можливості їх наявності.

Якщо за результатами перевірки в діях учасників торгів будуть виявлені ознаки вчинення підозрілих операцій, Оператор здійснює заходи, передбачені пунктами 15.2.2-15.2.4 цих Правил, якщо підозра щодо наявності ознак вчинення підозрілих операцій за результатами перевірки не підтверджується, Оператор складає документ у письмовій формі за результатами перевірки відповідного змісту, після чого будь-які інші заходи Оператором у зв'язку з цим не здійснюються.

15.3. Оператор у разі виявлення у діях учасника торгів або його клієнта ознак вчинення підозрілих операцій може призупинити біржові торги за таким цінним папером або призупинити допуск такого учасника до торгів та зобов'язаний повідомити про це НКЦПФР в одинденний строк шляхом направлення відповідного повідомлення НКЦПФР офіційними засобами електронного зв'язку. Рішення Оператора про призупинення торгів або призупинення допуску учасника до торгів обов'язково оформлюється у письмовій формі. За фактом виявлення ознак вчинення підозрілих операцій у діях учасника торгів або його клієнта до закінчення проведення Оператором відповідної перевірки окремий внутрішній документ Оператора, окрім повідомлення на адресу НКЦПФР, не складається. Уся необхідна інформація щодо можливого вчинення підозрілих операцій зазначається у документі, який складається у письмовій формі за результатами проведеної Оператором перевірки.

15.5. Оператор за результатом виявлення у діях учасника (учасників) торгів ознак вчинення підозрілих операцій протягом місячного строку здійснює перевірку в порядку, визначеному пунктами 16.9-16.13 цих Правил, з метою встановлення особи (осіб), причетної(их) до можливого вчинення підозрілих операцій, перевіряє зміст дій щодо можливого вчинення підозрілих операцій, аналізує причини, що призвели до можливого вчинення підозрілих операцій, за результатами чого складає відповідний документ у письмовій формі із зазначеного питання.

- 15.6. При з'ясуванні змісту дій щодо вчинення підозрілих операцій Оператор може звертатися до учасників торгів за інформацією, яка стосується торгів.
- 15.7. Оператор протягом одного дня після складання відповідного документа у письмовій формі з висновком щодо можливого вчинення підозрілих операцій надає НКЦПФР такий документ з обґрунтованим описом підстав щодо його складання.
- 15.8. В процесі здійснення заходів щодо запобігання вчиненню підозрілих операцій Структурний підрозділ Оператора взаємодіє з іншими структурними підрозділами Оператора та учасниками торгів, а саме:
- запитує в інших структурних підрозділів Оператора та учасників торгів необхідну інформацію;
 - надає іншим структурним підрозділам Оператора рекомендації щодо вдосконалення методів та заходів, направлених на запобігання вчиненню підозрілих операцій та його своєчасне виявлення.
- 15.9. У випадку прийняття Правлінням Оператора відповідного рішення Оператор має право здійснювати додаткові заходи щодо запобігання вчиненню підозрілих операцій. За відсутності відповідного рішення Правління Оператора додаткові заходи щодо запобігання підозрілим операціям Оператором не здійснюються.

Глава V. Порядок здійснення контролю за дотриманням учасниками торгів та іншими особами, які мають право брати участь у біржових торгах згідно із законодавством, Правил Оператора; процедури, що застосовуються Оператором у разі виникнення в ході торговельної сесії надзвичайних ситуацій.

Розділ 16. Нагляд і контроль

16.1. Оператор здійснює нагляд і контроль за дотриманням емітентами, учасниками торгів та іншими особами, які мають право брати участь у біржових торгах вимог законодавства, Правил Оператора та інших внутрішніх документів Оператора з метою:

- запобігання порушенню законодавства, Правил Оператора та інших внутрішніх документів Оператора під час проведення торгів;
- виявлення фактів порушення законодавства, Правил Оператора та інших внутрішніх документів Оператора під час проведення торгів та вжиття у зв'язку з цим необхідних заходів;
- виявлення в ході торговельної сесії надзвичайних ситуацій та вжиття у зв'язку з цим необхідних заходів;
- запобігання вчиненню підозрілих операцій;
- виявлення ознак вчинення підозрілих операцій в діях осіб, які мають право брати участь у біржових торгах, та вжиття у зв'язку з цим необхідних заходів;
- запобігання порушенню встановленого порядку розрахунків за біржовими контрактами, укладеними протягом торгів;
- виявлення фактів порушення встановленого порядку розрахунків за біржовими контрактами, укладеними протягом торгів;
- виявлення фактів порушення порядку розкриття емітентами, цінні папери яких знаходяться у Списку активів, допущених до торгів на БТМ, інформації перед Оператором, встановленого Правилами Оператора та/або договором між Оператором та емітентом;
- виявлення фактів невідповідності емітента та його цінних паперів, які внесені до Списку активів, допущених до торгів на БТМ вимогам, встановленим законодавством та цими Правилами.

16.2. Оператор здійснює нагляд і контроль за дотриманням емітентами, учасниками торгів та іншими особами, які мають право брати участь у біржових торгах вимог законодавства, Правил Оператора та інших внутрішніх документів Оператора, за відповідністю емітента та його цінних паперів, які внесені до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, вимогам встановленим цими Правилами та/або законодавством, виявляє факти виникнення надзвичайних ситуацій, факти вчинення підозрілих операцій шляхом проведення наступних заходів:

- здійснення поточного моніторингу за дотриманням учасниками торгів та іншими особами, які мають право брати участь у біржових торгах, порядку формування та подачі заявок, укладання біржових контрактів, проведення розрахунків за укладеними біржовими контрактами;
 - забезпечення функціонування обмежень щодо введення до торгової системи Оператора заявок та укладення біржових контрактів учасниками торгів та іншими особами, які мають право брати участь у біржових торгах;
 - здійснення поточного моніторингу за настанням надзвичайних ситуацій, в тому числі аналіз заявок учасників торгів та укладених біржових контрактів на предмет їх відповідності критеріям, які характеризують настання ситуації цінової нестабільності;
 - проведення перевірок в порядку, визначеному цим розділом Правил;
 - аналізу своєчасності розкриття емітентами цінних паперів, які знаходяться у Списку активів, допущених до торгів на БТМ, інформації перед Оператором, передбаченої Правилами Оператора та/або договором між Оператором та емітентом;
 - моніторингу відповідності емітента та його цінних паперів, які внесені до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, вимогам, встановленим законодавством та цими Правилами;
 - аналізу заявок учасників торгів та укладених біржових контрактів щодо наявності ознак маніпулювання цінами цінних паперів;
 - аналізу відповідності операцій учасників торгів та інших осіб, які мають право брати участь у біржових торгах, вимогам законодавства та внутрішніх документів Оператора щодо проведення заходів фінансового моніторингу.
- 16.3. Окрім нагляду і контролю Оператор здійснює також інші заходи, передбачені цією главою Правил, направлені на додержання вимог цих Правил, запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, вчиненню підозрілих операцій.
- 16.4. Відповідальним за здійснення заходів, вказаних в п.16.1-16.3 Правил, є Структурний підрозділ Оператора.
- 16.5. Поточний моніторинг здійснюється шляхом спостереження за ходом торгів та проведенням розрахунків за укладеними біржовими контрактами, здійснення експертного аналізу окремих операцій учасників торгів та інших осіб, які мають право брати участь у біржових торгах, їх вплив на кон'юнктуру ринку, відповідність ринковим тенденціям.
- 16.6. Функціонування обмежень щодо введення до торгової системи Оператора заявок та укладення біржових контрактів учасниками торгів та іншими особами, які мають право брати участь у біржових торгах, забезпечується програмно-технічними засобами. Зміст обмежень в залежності від кон'юнктури ринку визначається та затверджується рішенням Правління Оператора.

- 16.7. Поточний моніторинг за настанням надзвичайних ситуацій здійснюється Структурним підрозділом Оператора шляхом безперервного нагляду за роботою програмно-технічних засобів Оператора, каналів зв'язку, аналізу інформації про зовнішні та внутрішні чинники з метою своєчасного виявлення обставин, які перешкоджають або можуть перешкоджати нормальному проведенню торгів на БТМ, у випадку їх виникнення.
- 16.8. Поточний моніторинг та аналіз заявок учасників торгів, укладених біржових контрактів на предмет їх відповідності критеріям, які характеризують настання ситуації цінової нестабільності, фіксація настання ситуацій цінової нестабільності здійснюється програмно-технічними засобами.
- 16.9. Перевірки здійснюються у випадках необхідності проведення поглибленого аналізу операцій учасників торгів та інших осіб, які мають право брати участь у біржових торгах.
- 16.10. Рішення про необхідність проведення перевірки приймається, а перевірки здійснюються Структурним підрозділом Оператора. Рішення про проведення перевірки документально не оформлюється.
- 16.11. Перевірки здійснюються шляхом аналізу наявної у Оператора інформації щодо обставин, які є предметом перевірки, аналізу загальнодоступної інформації, отриманої з офіційних джерел, а також інформації, отриманої від інших осіб.
- 16.12. З метою одержання додаткової інформації особа, яка здійснює перевірку, має право відбирати пояснення у письмовій формі від представників учасників торгів та інших осіб, які мають право брати участь у біржових торгах, направляти запити учасникам торгів та іншим особам, які мають право брати участь у біржових торгах, їх клієнтам, будь-яким іншим особам, які володіють інформацією, яка є необхідною для проведення перевірки. Учасники торгів та інші особи, які мають право брати участь у біржових торгах, а також їх представники зобов'язані надавати на запит особи, яка здійснює перевірку, інформацію у письмовій формі та копії документів, які стосуються операцій на БТМ, у строк, який не перевищує 3 (три) робочі дні, інші особи надають інформацію за їх згодою.
- 16.13. За результатами перевірки складається довідка або висновок у письмовій формі. Довідка або висновок повинні містити висновки щодо предмету перевірки. У випадку, якщо за результатами перевірки не виявлено порушень вимог законодавства, Правил та інших внутрішніх документів Оператора довідка або висновок за результатами перевірки може не складатись, за виключенням випадку проведення перевірки в ході виконання процедур, направлених на запобігання вчиненню підозрілих операцій, а також проведення перевірки причин ситуації цінової нестабільності, за результатами якої висновок складається обов'язково.
- 16.14. Аналіз своєчасності розкриття емітентами, цінні папери яких знаходяться у Списку активів, допущених до торгів на БТМ, інформації перед Оператором, передбаченої Правилами Оператора та/або договором між

Оператором та емітентом, здійснюється шляхом встановлення Структурним підрозділом Оператора фактів розкриття або не розкриття емітентами цінних паперів, які знаходяться у Списку активів, допущених до торгів на БТМ, інформації перед Оператором у строк, передбачений Правилами Оператора та/або договором між Оператором та емітентом.

- 16.15. Моніторинг відповідності емітента та його цінних паперів, які внесені до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, вимогам, встановленим законодавством та цими Правилами, здійснюється шляхом регулярного проведення оцінки емітента, показників діяльності емітента, характеристик цінних паперів емітента, та інших обставин, які мають значення для перебування цінних паперів в Списку активів, допущених до торгів на БТМ, на предмет їх відповідності вимогам, встановленим законодавством та цими Правилами. З метою проведення зазначеної оцінки Оператором здійснюються заходи, направлені на отримання необхідної інформації: пошук загальнодоступної інформації (з офіційних джерел), направлення відповідних запитів. Вказаний моніторинг здійснюється з моменту внесення цінних паперів до Списку активів, допущених до торгів на БТМ, до моменту виключення цінних паперів із Списку активів, допущених до торгів на БТМ.
- 16.16. Аналіз заявок учасників торгів та укладених біржових контрактів щодо наявності ознак вчинення підозрілих операцій здійснюється шляхом встановлення Структурним підрозділом Оператора фактів відповідності операцій учасників торгів та інших осіб, які мають право брати участь у біржових торгах, визначеним законодавством ознакам вчинення підозрілих операцій. Вказаний аналіз здійснюється програмно-технічними засобами шляхом порівняння заявок, біржових контрактів та результатів торгів з критеріями підозрілих операцій, визначеними законодавством.

Розділ 17. Процедури, що застосовуються Оператором у разі виникнення в ході торговельної сесії надзвичайних ситуацій

- 17.1. Надзвичайними ситуаціями в роботі Оператора є обставини, які перешкоджають або можуть перешкоджати нормальному проведенню торгів на БТМ, а також в передсесійний і післясесійний періоди (у разі їх наявності).

Надзвичайними обставинами є, зокрема, але не виключно: військові дії, запровадження воєнного або надзвичайного стану, страйки, масові заворушення, вчинення кіберзлочинів, масові безпорядки, диверсія, ембарго, пожежі, паводки чи інші стихійні лиха, вибухи, дії чи бездіяльність державних органів, страйки, технічні перешкоди, що виникли внаслідок відмови та збоїв, несправностей систем електропостачання, зв'язку, комунікацій, обладнання, програмного забезпечення, а також обставини, вказані в п. 17.4 цих Правил.

- 17.2. У випадку виникнення надзвичайних обставин або високої вірогідності їх виникнення, за рішенням керівника Оператора проведення торгів може бути зупинено.

Про зупинення проведення торгів та про їх відновлення після усунення чи припинення дії надзвичайних обставин Оператор повідомляє учасників торгів.

- 17.3. У випадку настання надзвичайних обставин, за рішенням керівника Оператора може проводитися звіряння результатів торгів шляхом перевірки параметрів котировок, заявок, біржових контрактів, додержання правил укладання біржових контрактів, відповідності даних, які містяться в Переліку укладених біржових контрактів, даним, введеним учасниками торгів до торгової системи Оператора, а також додержання учасниками торгів правил електронного документообігу, що використовується на БТМ. При виявленні в результаті перевірки помилкових котировок, заявок, біржових контрактів, порушення порядку виставлення котировок, заявок, укладання біржових контрактів, правил електронного документообігу, що використовується на БТМ, або наявності помилкової інформації в Переліку укладених біржових контрактів Структурним підрозділом Оператора складається відповідний акт, на підставі якого Правлінням Оператора здійснюється анулювання біржових контрактів, укладених за помилковими котировками, заявками чи з порушенням цих Правил або правил електронного документообігу, що використовується на БТМ, за умови що за такими біржовими контрактами не відбулися кліринг та розрахунки.

- 17.4. Окремим випадком надзвичайних обставин є ситуація цінової нестабільності: значне коливання ціни цінного папера, в результаті якого Оператор зупиняє або може зупинити торгівлю. Показники, що

характеризують ситуацію цінової нестабільності, встановлюються органами управління Оператора.

- 17.4.1. Оператор може зупинити торги цінним папером допущеним до торгів на БТМ (крім державних цінних паперів) у режимах/технологіях торгів, що беруть участь у формуванні поточної ціни такого цінного папера, залежно від ступеня зміни поточної ціни.

Оператор встановлює граничні значення зміни поточної ціни у бік збільшення або зменшення не більше ніж 50 % від останньої ціни закриття торговельного дня цінного папера допущеного до торгів на БТМ (крім державних цінних паперів) та час зупинення торгів таким цінним папером у разі перевищення встановлених граничних значень.

У разі зміни поточної ціни цінного папера допущеного до торгів на БТМ, розрахованої у певний торговельний день, у бік збільшення або зменшення на 75 % або більше від ціни закриття хоча б одного з п'яти попередніх торговельних днів, протягом 10 хвилин поспіль з моменту фіксації зазначеної зміни торги цим цінним папером у режимах/технологіях торгів, які беруть участь у формуванні поточної ціни цього цінного папера, зупиняються на 1 годину, але не більше ніж до закінчення торговельного дня.

(цей підпункт втрачає чинність через 90 календарних днів після припинення або скасування воєнного стану)

- 17.4.1.1. Оператор може зупинити торги цінним папером допущеним до торгів на БТМ (крім державних цінних паперів) у режимах/технологіях торгів, що беруть участь у формуванні поточної ціни такого цінного папера, залежно від ступеня зміни поточної ціни.

Оператор встановлює граничні значення зміни поточної ціни у бік збільшення або зменшення не більше ніж 30 % від останньої ціни закриття торговельного дня цінного папера допущеного до торгів на БТМ (крім державних цінних паперів) та час зупинення торгів таким цінним папером у разі перевищення встановлених граничних значень.

У разі зміни поточної ціни цінного папера допущеного до торгів на БТМ, розрахованої у певний торговельний день, у бік збільшення або зменшення на 50 % або більше від ціни закриття хоча б одного з п'яти попередніх торговельних днів торги цим цінним папером у режимах/технологіях торгів, які беруть участь у формуванні поточної ціни цього цінного папера, зупиняються на 1 годину, але не більше ніж до закінчення торговельного дня.

(цей підпункт набирає чинності через 90 календарних днів після припинення або скасування воєнного стану)

- 17.4.2. Оператор зобов'язаний зупинити торги державним цінним папером у режимах/технологіях торгів, які беруть участь у формуванні поточної ціни цього цінного папера, залежно від ступеня зміни поточної ціни. У разі зміни значення поточної ціни державного цінного паперу від ціни закриття попереднього торговельного дня не менше ніж на 10 % у бік

збільшення або зменшення протягом 10 хвилин поспіль з моменту фіксації зазначеної зміни біржові торги цим цінним папером зупиняються на 1 годину, але не більше ніж до закінчення торговельного дня. У разі якщо після поновлення торгів відбувається зміна поточної ціни державного цінного паперу від останньої ціни закриття попереднього торговельного дня не менше ніж на 20 % у бік збільшення або зменшення протягом 10 хвилин поспіль з моменту фіксації зазначеної зміни, біржові торги цим цінним папером зупиняються до закінчення торговельного дня.

- 17.4.3. Оператор у разі перевищення граничних значень зміни ціни цінного папера, передбачених підпунктами 17.4.1 (17.4.1.1 – з дати набрання ним чинності) - 17.4.2 цього пункту, та зупинки торгів таким цінним папером здійснює перевірку для виявлення причин, що призвели до ситуації цінової нестабільності, зокрема, щодо наявності ознак маніпулювання, та інформує НКЦПФР про результати перевірки причин цінової нестабільності відповідно до нормативно-правового акта, що регулює складання та подання до НКЦПФР звітних даних.
- 17.4.4. Оператор у разі зупинення торгів цінними паперами, зміна ціни яких перевищує граничні значення, передбачені підпунктами 17.4.1 (17.4.1.1 – з дати набрання ним чинності) - 17.4.2 цього пункту, та здійснення відповідної перевірки може зупинити торги іншими пов'язаними активами (зокрема цінними паперами того ж емітента, цінними паперами інших емітентів аналогічної та споріднених галузей, активами, які є базовими активами для фінансового інструмента, торги яким було зупинено, або фінансовим інструментом, для якого актив, торги яким було зупинено, є базовим активом) за погодженням з НКЦПФР.
- 17.4.5. В цілях моніторингу та фіксації ситуації цінової нестабільності Оператор використовує останнє значення ціни закриття торговельного дня у разі, якщо з моменту її останнього розрахунку минуло не більше ніж 1 місяць.
- 17.5. Оператор здійснює розрахунок поточних цін під час торговельної сесії не рідше ніж один раз на хвилину. Перший розрахунок поточної ціни (ціни відкриття) здійснюється через 10 хвилин від початку торговельної сесії у режимах торгів, які беруть участь у формуванні поточної ціни цього цінного папера. У разі зупинення торгів цінним папером розрахунок поточної ціни такого цінного папера не здійснюється протягом строку зупинення торгів за таким цінним папером.

У разі відсутності протягом розрахункового періоду біржових контрактів, які враховуються при розрахунку поточної ціни цінного папера, поточна ціна цінного папера визначається з урахуванням безадресних заявок, на підставі яких можуть бути укладені такі біржові контракти, таким чином: якщо краща ціна, вказана в безадресній заявці на купівлю цінного папера, вища за останнє розраховане цієї торговельної сесії на підставі біржових контрактів значення поточної ціни (або, у випадку відсутності такого значення, вища за останню ціну закриття торговельного дня) відповідного цінного папера, то поточна ціна цінного папера вважається рівною кращій

ціні, вказаній в безадресній заявці на купівлю відповідного цінного папера;

в іншому випадку, якщо краща ціна, вказана в безадресній заявці на продаж цінного папера, нижча за останнє розраховане цієї торговельної сесії на підставі біржових контрактів (договорів) значення поточної ціни (або, у випадку відсутності такого значення, нижча за останню ціну закриття торговельного дня) відповідного цінного папера, поточна ціна цінного папера вважається рівною кращій ціні, вказаній у безадресній заявці на продаж відповідного цінного папера.

В інших випадках поточна ціна цінного папера вважається рівною останній розрахованій цієї торговельної сесії на підставі біржових контрактів поточній ціні цього цінного папера (або, у випадку відсутності такого значення, рівною останній ціні закриття торговельного дня), якщо з моменту її розрахунку минуло не більше ніж 1 місяць.

- 17.6. Оператор у разі здійснення заходів, передбачених підпунктами 17.4.1 (17.4.1.1 – з дати набрання ним чинності) - 17.4.2 та 17.4.4 цього пункту Правил, здійснює перевірку причин цінової нестабільності, зокрема щодо наявності ознак маніпулювання, та інформує НКЦПФР про результати перевірки причин цінової нестабільності відповідно до нормативно-правового акта, що регулює складання та подання до НКЦПФР звітних даних.
- 17.7. Поновлення торгів на БТМ здійснюється за рішенням тих органів (установ), що ініціювали зупинення торгів, за умови усунення підстав, що викликали зупинення торгів на БТМ.
- 17.8. Про зупинення та поновлення проведення торгів внаслідок настання ситуації цінової нестабільності учасники торгів повідомляються засобами торгової системи або шляхом розміщення та розсилки в електронних мережах.

Розділ 18. Механізми підтримання ліквідності та маркет-мейкери

- 18.1. Оператор може запроваджувати механізми підтримання ліквідності на БТМ, передбачені цим розділом.
- 18.2. Порядок отримання учасником торгів статусу маркет-мейкера: учасник торгів отримує статус маркет мейкера шляхом укладення з Оператором або з Оператором та емітентом цінних паперів цивільно-правового договору про виконання функцій маркет-мейкера, який укладається з урахуваннями вимог, встановлених Положенням.

Порядок позбавлення учасника торгів статусу маркет-мейкера: учасник торгів позбавляється статусу маркет мейкера з моменту припинення дії відповідного цивільно-правового договору про виконання функцій маркет-мейкера, на підставі якого учасником торгів було отримано статус маркет-мейкера. Учасник торгів може бути позбавлений статусу маркет-мейкера у випадку невиконання або неналежного виконання зобов'язань маркет-мейкера.

Договорами про виконання функцій маркет-мейкера може передбачатись, що виконання обов'язків за такими договорами здійснюється на безоплатній основі або можуть встановлюватись вигоди (винагороди, компенсації, тощо) учасникам торгів, які виконують обов'язки за таким договором. У випадку встановлення таких вигод (винагород, компенсацій, тощо), Оператор забезпечує однакові вигоди учасникам торгів, які в однаковій мірі (відповідно до критеріїв та в порядку, встановлених Оператором) виконують обов'язки за договором про виконання функцій маркет-мейкера в частині загального часу участі у торгах, обсягів та граничного спреду котирувань за окремими видами/випусками цінних паперів, що надсилаються в ході такої участі.

- 18.3. Зобов'язання, що приймає на себе маркет-мейкер: для підтримання ліквідності ринку цінних паперів маркет-мейкер приймає на себе зобов'язання щодо виставлення та підтримання протягом торговельної сесії Оператора котирувань, заявок, укладення біржових контрактів стосовно певного обсягу цінних паперів в порядку, визначеному відповідним договором.

Маркет-мейкер повинен виконувати зобов'язання для підтримання ліквідності цінних паперів не менше ніж 80 % торговельних днів на місяць.

- 18.4. Оператор здійснює постійний контроль за виконанням відповідними інвестиційними фірмами умов договору про виконання функцій маркет-мейкера відповідно до внутрішніх процедур встановлених Оператором.
- 18.5. Серед зобов'язань, що бере на себе маркет-мейкер для підтримання ліквідності активів, допущених до торгів на БТМ (крім державних облігацій України), мають бути такі зобов'язання:

підтримання двосторонніх котирувань не менше 60 % часу торговельної(их) сесії(й);

граничний спред двостороннього котирування - не більше 10 %;

МДО - не менше 20 000 грн (для боргового цінного папера - не менше 200 000 грн);

підтримання односторонніх котирувань протягом торговельної(их) сесії(й) лише після вчинення правочинів на підставі двосторонніх котирувань протягом цієї (цих) торговельної(их) сесії(й) на загальну суму не менше 100 000 грн (для боргового цінного папера - не менше 1 000 000 грн).

18.6. Оператор за погодженням з НКЦПФР своїм рішенням в окремих випадках у зобов'язаннях маркет-мейкера може встановлювати більшу величину граничного спреда двостороннього котирування ніж передбачена цим розділом.

18.7. Інвестиційні фірми звільняються від обов'язку виконання функцій маркет-мейкера у таких випадках:

1) виникнення ситуації цінової нестабільності, що спричиняє зупинення торгів більшістю цінних паперів, торги якими здійснюються в певному сегменті БТМ та на які поширюється дія договору про виконання функцій маркет-мейкера;

2) запровадження воєнного або надзвичайного стану, страйки, масові заворушення, вчинення кіберзлочинів;

3) виникнення невідповідних умов торгівлі, які не дозволяють здійснювати чесну, прозору та впорядковану торгівлю, якщо є докази:

суттєвих затримок або збоїв в роботі електронної торгової системи Оператора;

надсилання численних помилкових заявок та вчинення помилкових правочинів;

нездатності Оператора надавати послуги;

4) нездатність інвестиційної фірми підтримувати належні механізми управління ризиками у зв'язку з:

технічними проблемами, зокрема проблемами з потоком даних або іншими функціями, які необхідні для виконання функцій маркет-мейкера;

проблемами з ризик-менеджментом, зокрема недостатністю регулятивного капіталу або маржі або проблемами з доступом до клірингу,

неможливістю хеджування позицій у зв'язку з заборобою продажу цінних паперів без попереднього депонування та резервування.

Глава VI. Порядок зберігання, розкриття та надання інформації НКЦПФР, визначення ціни активів, що допущені до торгів (котирування цінних паперів) та оприлюднення їх середнього курсу

Розділ 19. Доступ та розкриття інформації про діяльність Оператора та її оприлюднення, котирування цінних паперів та оприлюднення їх середнього курсу

- 19.1. Вся інформація, що пов'язана з ходом та результатами торгів на БТМ, є власністю Оператора. Оператор залишає за собою право продавати інформаційним агентствам, засобам масової інформації чи іншим способом поширювати інформацію про торги.
- 19.2. Дії Оператора щодо оприлюднення інформації спрямовані на захист інтересів учасників торгів та інших учасників ринків капіталу, забезпечення рівних умов щодо отримання інформації про біржові контракти з цінними паперами, які допущені до торгів на БТМ а також забезпечення вільного і недискримінаційного доступу до інформації про торги, яка підлягає оприлюдненню.
- 19.3. Доступ до інформації здійснюється в такому порядку:
- вільний доступ (доступ до оприлюдненої інформації);
 - доступ на договірних засадах;
 - доступ уповноважених державних органів.
- 19.4. Оприлюдненню підлягає наступна інформація:
- список активів, допущених до торгів на БТМ;
 - перелік учасників торгів на БТМ;
 - ринкова вартість та середній курс цінних паперів щодо кожного емітента окремо;
 - основні параметри цінних паперів, що включені до Списку активів, допущених до торгів на БТМ (назва емітента, вид цінного паперу, номінальна вартість, кількість, тощо);
 - інформація про діяльність емітентів, цінні папери яких допущені до торгів, яка оприлюднюється емітентами за договорами укладеними з Оператором;
 - інформація стосовно умов продажу цінних паперів на БТМ (Правила БТМ, тощо);
 - узагальнені дані про результати та обсяги торгів (загальні обсяги торгів, кількість цінних паперів, ціна кожного з цінних паперів, їх загальна вартість згідно з укладеними контрактами (договорами)) та ціна останнього укладеного біржового контракту);
 - рейтинги.
- 19.5. Інформація, що вказана в п.19.4 розкривається таким чином:
- через засоби Оператора;

- шляхом розміщення та розсилки в електронних мережах;
- шляхом надання інформаційним агентствам та засобам масової інформації;
- через періодичні видання Оператора (за наявності).

На власному вебсайті Оператора (у цілодобовому режимі) обов'язково оприлюднюється:

- перелік учасників торгів на БТМ;
- список активів, допущених до торгів на БТМ;
- обсяг торгів цінними паперами (кількість цінних паперів ціна кожного з цінних паперів, їх загальну вартість згідно з укладеними контрактами).

Крім того, на власному вебсайті Оператора (у цілодобовому режимі) обов'язково оприлюднюється:

- ціна відкриття;
- остання поточна ціна (ціна закриття);
- середній курс цінних паперів щодо кожного цінного папера, що перебуває в обігу на БТМ із зазначенням дати його визначення;
- ціна та обсяг кращої (найменшої) заявки на продаж та кращої (найбільшої) заявки на купівлю або дохідність (для облігацій);
- обсяг вчинених правочинів;
- інформація про анульовані правочини;
- ринкова капіталізація емітента;
- перелік учасників торгів, до яких застосовані санкції щодо невиконання Правил Оператора, із зазначенням порушень;
- інформацію щодо цінних паперів, які перебували у Списку активів, допущених до торгів на БТМ протягом останніх трьох років (із зазначенням дати внесення та дати виключення цінного папера з Списку активів, допущених до торгів на БТМ).

Інформація про останню поточну ціну (ціну закриття) цінного папера розміщується на вебсайті Оператора разом з інформацією щодо дати, на яку її було розраховано.

- 19.6. Інформація, визначена в п.19.4 та інша інформація, крім конфіденційної та іншої інформації з обмеженим доступом, може передаватися третім особам на договірних засадах.
- 19.7. Інформація щодо торгів у випадках, передбачених чинним законодавством, надається на письмову вимогу відповідним державним органам.
- 19.8. Оператор надає інформацію НКЦПФР згідно вимог, що встановлені у відповідних нормативно-правових актах.

Оператор повинен не пізніше наступного робочого дня листом повідомити НКЦПФР про операції з цінними паперами та/або іншими фінансовими інструментами, які здійснюються на БТМ, у разі, якщо існує підозра в тому, що під час здійснення таких операцій використовується або може бути використана інсайдерська інформація.

19.9. Офіційні видання Оператора (за наявності) визначаються Радою.

19.10. Визначення ціни активів, що допущені до торгів (котирування цінних паперів) .

19.10.1. Котирування (визначення та/або фіксація ринкової ціни цінного паперу) здійснюється:

- при торгах на ринку котирувань – за цінами найкращих останніх котирувань, ціною останнього біржового контракту;
- при торгах на ринку заявок – за цінами найкращих останніх заявок, ціною останнього біржового контракту;
- при торгах на ринку аукціону – за ціною останнього біржового контракту за кожним цінним папером.

19.10.2. Радою або Правлінням Оператора можуть встановлюватися додаткові вимоги та обмеження (в тому числі за сумою біржових контрактів та заявок/котирувань) для котирування цінних паперів .

19.11. Середній курс цінного паперу

19.11.1. Середній курс цінного папера розраховується у день проведення торгів за цим цінним папером шляхом розрахунку середнього арифметичного зваженого цін біржових контрактів, укладених у такий торговельний день, при одночасному дотриманні таких вимог:

- у біржовому контракті, за яким розраховується середній курс цінного папера, передбачено, що строк його виконання не перевищує двох робочих днів з моменту укладання такого біржового контракту;
- біржовий контракт, за яким розраховується середній курс цінного папера, укладено на підставі безадресної заявки, яка станом на момент укладання біржового контракту входить до граничного спреда котирування;
- граничний спред котирування становить не більше 15 %;
- час існування граничного спреда котирування цінного папера, для якого розраховується середній курс, повинен бути не меншим за 50 % часу кожної торговельної сесії за таким цінним папером;
- МДО - не менше 20000 грн (для боргового цінного папера - не менше 200000 грн);
- загальна сума укладених біржових контрактів, за якими розраховується середній курс цінного папера, в межах граничного спреда котирування не повинна бути менша 20000 грн (для боргового цінного папера не повинна бути менша 200000 грн).

19.11.2. При розрахунку середнього курсу його значення округлюється до чотирьох значущих цифр після коми.

Якщо за цінним папером протягом торговельного дня не було укладено жодного біржового контракту, який відповідає вимогам, зазначеним у пункті 19.11.1 цих Правил, середній курс цього цінного папера у такий торговельний день не визначається.

19.11.3. середній курс цінного папера не визначається:

- при розміщенні цінних паперів;
- за операціями РЕПО;
- за біржовими контрактами, укладеними на підставі адресних заявок;
- за біржовими контрактами, укладеними при проведенні торгів з продажу акцій, що належать державі;
- за контрактами (договорами), укладеними на односторонніх аукціонах.

Біржові контракти, які мають ознаки можливого вчинення підозрілих операцій, можуть не використовуватися при розрахунку середнього курсу.

середній курс цінного папера визначається без урахування біржових контрактів, у яких Центральний контрагент виступає як покупець цінного папера.

19.11.4. Середній курс цінного папера розраховується за такою формулою:

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n (v_i - w_i \times C_{T_i})}{\sum_{i=1}^n w_i} + C_{T_0}$$

де:

$\bar{x}$ - середній курс цінного папера;

n - кількість біржових контрактів, за якими розраховується середній курс цінного папера;

v_i - сума i -го біржового контракту, за яким розраховується середній курс цінного папера;

W_i - кількість цінних паперів у i -му біржовому контракті, за яким розраховується середній курс цінного папера;

C_{T_i} C_{T_0} - накопичений купонний (процентний) дохід, що припадає на один борговий цінний папір, для якого розраховується середній курс, відповідно станом на дату T_i виконання i -го біржового контракту та на дату T_0 розрахунку середнього курсу. Дані складові формули використовуються лише при розрахунку середнього курсу боргових цінних паперів, для яких передбачені виплати фіксованого доходу, і повинні приймати нульове значення для інших цінних паперів. У разі якщо передбачені виплати доходу, фіксованого в іноземній валюті, накопичений купонний (процентний) дохід за такими

виплатами має зазначатись у гривні за офіційним курсом Національного банку України станом на дату розрахунку середнього курсу.

У випадку відсутності за результатами торговельного дня по цінному паперу біржових контрактів для підрахунку середнього курсу, середній курс за вказаним цінним папером не визначається, а останнє розраховане значення середнього курсу не переноситься на поточний та наступні торговельні дні.

середній курс цінного папера оприлюднюється із зазначенням дати його визначення.

19.12. Оприлюднена інформація про середній курс та результати котирування цінних паперів повинна містити щонайменше:

- середній курс із зазначенням дати його визначення;
- ціну відкриття;
- ціну закриття;
- обсяг укладених біржових контрактів;
- інформацію про невиконані та/або анульовані біржові контракти;
- ціну та обсяг кращої (найменшої) заявки на продаж та кращої (найбільшої) заявки на купівлю.

Глава VII. Форс-мажорні обставини

Розділ 20. Форс-мажорні обставини

20.1. Форс - мажорні застереження

- 20.1.1. Сторони біржового контракту не відповідають за жодні затримки у виконанні чи за невиконання своїх зобов'язань за цими Правилами чи договорами, якщо затримка чи невиконання були спричинені обставинами чи причинами поза контролем сторін, включаючи, але не обмежуючись, такими: війна (включно з громадянською війною), масові безпорядки, диверсія, ембарго, пожежі, паводки чи інші природні катастрофи, вибухи, дії чи бездіяльність українського чи інших урядів, страйки; будь-які з таких обставин вважатимуться непереборною силою (форс-мажором).
- 20.1.2. Сторона, що підпала під дію непереборної сили, повинна негайно після того, як довідалася про дію непереборної сили, повідомити про це письмово іншу сторону, якщо ця непереборна сила не дає змоги першій стороні вчасно виконати свої зобов'язання за цими Правилами чи договором.
- 20.1.3. Непереборна сила, яка спричинила затримку виконання на 30 чи більше днів, дає будь-якій стороні право розірвати будь-який біржовий контракт, укладений відповідно до вимог цих Правил, без сплати неустойки. Біржовий контракт, розірваний таким чином, вважається розірваним в час передачі іншій стороні повідомлення про непереборну силу.
- 20.1.4. Якщо біржовий контракт розривається через дію непереборної сили, сторони повинні повернути всі документи і платежі одне одному протягом трьох (3) робочих днів після доставки повідомлення про розірвання біржового контракту будь-якою стороною (двостороння реституція).
- 20.1.5. Збитки, спричинені розірванням біржового контракту під дією непереборної сили, покладаються на сторону, яка ці збитки зазнала.
- 20.1.6. Сторони не відповідають одна перед одною за будь-які збитки, втрати чи інші видатки, спричинені дією непереборної сили.

Розділ 21. Торгова система Оператора та її використання

21.1. Основні функціональні можливості торгової системи.

Оператор забезпечує відповідність торгової системи та її складових вимогам НКЦПФР до програмних продуктів, які використовуються на ринках капіталу та організованих товарних ринках, а також наступним функціональним вимогам:

- забезпечення відповідно до Законів України «Про інформацію» та «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах», «Про захист персональних даних» конфіденційності транзакцій користувачів, що здійснюються за допомогою торгової системи, захист персональних даних та іншої інформації, що може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом;
- забезпечення взаємодії з системою(ами) електронного документообігу;
- наявність комунікаційних можливостей щодо обміну інформацією з відповідними системами учасників депозитарної системи України (зокрема Центрального контрагента, депозитарію);
- приймання, перевірка, оброблення, реєстрація та передача Заявки (в тому числі котирування) Учасників торгів, фіксація укладених біржових контрактів (договорів);
- надання доступу Учасникам торгів протягом Торговельної сесії, під час якої здійснюються Торги, до інформації про Учасників торгів та їхніх клієнтів, які користуються прямим електронним доступом (за наявності такого доступу);
- забезпечення підготовки інформації, необхідної для виконання біржових контрактів (договорів);
- забезпечення формування та підтримки баз даних про хід та результати торгів, з фіксацією дати і часу подання Учасниками торгів заявок (в тому числі котирувань) та укладання біржових контрактів (договорів);
- наявність можливості укладання біржових контрактів (договорів) у формі електронних договорів та відтворення електронного документа, сформованого в торгової системи, у паперовому вигляді;
- наявність двох незалежних джерел електроживлення, а також джерел додаткового безперервного електроживлення у разі зникнення електричного струму в електромережі.

21.2. Фіксація часу та часу в торговій системі.

Система фіксації дати та часу, що використовується Оператором в торговій системі під час організації торгівлі фінансовими інструментами на Регульованому ринку, має відповідати вимогам до синхронізації систем фіксації дати та часу, затвердженим НКЦПФР.

21.3. Пропускна здатність торгової системи.

21.3.1. Оператор забезпечує, щоб торгової системи мала достатню

пропускну здатність для обробки кількості повідомлень, що вдвічі перевищує піковий обсяг повідомлень за секунду, зареєстрований в торговій системі за останні 5 років, без збоїв.

21.3.2. Для цілей розрахунку пікового обсягу повідомлень до уваги беруться:

- всі вхідні повідомлення, в тому числі Заявки, а також повідомлення про їх зміну або скасування;

- всі вихідні повідомлення, в тому числі відповіді торгової системи на вхідні повідомлення, відображення заявок в книзі заявок, розкриття інформації про укладені біржові контракти (договори).

21.3.3 Для забезпечення достатньої пропускну здатності торгової системи реалізуються наступні заходи та механізми (елементи торгової системи):

21.3.3.1. обробка вхідних інформаційних потоків, що приймаються торговою системою до опрацювання, та можливість розподілу заявок між різними серверами доступу до торгової системи;

21.3.3.2. механізм співставлення заявок;

21.3.3.3. обробка вихідних інформаційних потоків, зокрема генерування та внесення змін до інформації про торги;

21.3.3.4. керування роботою елементів торгової системи, зазначених у п. передбачених у п. 21.3.3.1-21.3.3.3 цих Правил.

21.3.4. Якщо кількість повідомлень, зареєстрована в торговій системі, перевищить піковий обсяг за останні 5 років, Оператор перевіряє здатність торгової системи обробляти обсяг повідомлень, що вдвічі перевищує новий піковий обсяг.

за результатами такої перевірки Оператором плануються заходи зі збільшення пропускну здатності торгової системи, то Оператор повідомляє НКЦПФР Якщо офіційним каналом зв'язку протягом 5 робочих днів після завершення перевірки про її результати, про заплановані заходи зі збільшення пропускну здатності торгової системи та про строки їх реалізації.

21.3.5. Оператор забезпечує, щоб архітектура торгової системи дозволяла збільшення її пропускну здатності у розумні строки, якщо це необхідно для обробки зростаючої кількості повідомлень, без суттєвого погіршення ефективності торгової системи. Заходи щодо збільшення пропускну здатності торгової системи затверджуються керівником (уповноваженою особою) Оператора.

21.3.6. Оператор повинен негайно повідомляти своїм клієнтам (Учасникам торгів) та публікувати на вебсайті інформацію про будь-які збої в роботі торгової системи, що призвели до переривання в наданні ним послуг.

Оператор повинен також подавати таку інформацію до НКЦПФР відповідно до нормативно-правового акту, який встановлює порядок складання та подання до НКЦПФР звітних даних.

21.4. Моніторинг торгової системи.

21.4.1 Оператор здійснює моніторинг торгової системи в режимі реального часу на предмет її можливості справлятися зі зростаючою кількістю повідомлень без суттєвого погіршення ефективності, відповідно до п. 21.3

цих Правил, а також на предмет кількості повідомлень, які надсилаються Учасниками торгів (як індивідуально кожним окремим Учасником торгів, так і сукупно всіма Учасниками торгів).

21.4.2. Оператор засобами торгової системи здійснює моніторинг концентрації потоку Заявок з метою визначення потенційних загроз для впорядкованої торгівлі, зокрема кількість помилкових Заявок

21.4.3. Заходи щодо виправлення недоліків, виявлених в ході моніторингу роботи торгової системи затверджуються керівником (уповноваженою особою) Оператора.

21.5. Забезпечення безперервності діяльності.

21.5.1. Оператор забезпечує достатню стабільність торгової системи через запровадження та підтримання ефективних заходів забезпечення безперервності діяльності Оператора з організації торгівлі фінансовими інструментами відповідно до внутрішніх документів Оператора.

21.5.2. Стійка робота торгової системи забезпечується, зокрема, шляхом:

- резервування магістральних каналів зв'язку мережі Інтернет та каналів доступу до неї забезпечене щонайменше двома каналами зв'язку за різними провайдерами Інтернет, що дає змогу в разі перевантаження чи несправності магістральних каналів зв'язку перенаправляти трафік за альтернативним маршрутом. Резервний канал зв'язку в мережі Інтернет працює в режимі гарячого резервування;
- розміщення критично значущих складових торгової системи, що забезпечують доступ до Торгів, у дата-центрі, що надає високий ступінь захисту завдяки незалежним джерелам електроживлення та доступу до мережі Інтернет;
- забезпечення торгової системи резервними процесорними модулями та блоками живлення і запасних функціональних модулів;
- регулярного проведення резервного копіювання серверів торгової системи, програмного забезпечення, архівування електронних журналів;
- зберігання в резервних копіях на носіях інформації в місцях, відокремлених фізично, особливо важливих даних щодо схем роботи (функціональних, електричних, розміщення інформаційних ресурсів, магістральних каналів зв'язку, систем електроживлення і заземлення обладнання), систем управління торгової системи та їхнього моніторингу, конфігурацій обладнання локальної обчислювальної мережі торгової системи Оператора;
- забезпечення багаторівневого захисту від несанкціонованих дій персоналу, пов'язаних із внесенням змін до системи управління торгової системи, записів конфігурацій її обладнання;
- обладнання приміщень Оператора гарантованими системами резервного електроживлення на базі локальних джерел безперервного електроживлення та засобами пожежогасіння, контролем доступу та дистанційного спостереження, що дає змогу не лише обмежити доступ до програмно-технічних комплексів торгової системи, а й забезпечувати цілодобову роботу телекомунікаційних комплексів без присутності обслуговуючого персоналу.

У разі втрати інформації з баз даних її відновлення проводиться з резервних

носіїв інформації (жорстких дисків та ssd накопичувачів), отриманих шляхом "холодного" та щоденного "гарячого" резервування бази даних.

21.6. Тестування доступу до торгової системи.

Оператор забезпечує можливість проведення тестування Учасниками торгів технічної та функціональної сумісності інформаційно-комунікаційної системи Учасника торгів з торгової системи.

Розділ 22. Забезпечення технічної та інформаційної безпеки. електронний документообіг

22.1. Мета забезпечення технічної та інформаційної безпеки торгової системи.

22.1.1. Системи забезпечення технічної та інформаційної безпеки торгової системи Оператора:

- 1) мають на меті захист від несанкціонованого доступу та несанкціонованого використання торгової системи, забезпечення цілісності інформації, що обробляється або зберігається в торговій системі, а також уникнення або мінімізацію ризиків кібератак;
- 2) повинні давати можливість негайно ідентифікувати та усунути або мінімізувати ризики щодо:

- несанкціонованого доступу до торгової системи або її частин;
- втручання в торговій системі, які суттєво погіршують її роботу або призводять до Збоїв, або втручання в цілісність інформації, зокрема шляхом пошкодження, видалення або приховування даних, або позбавлення можливості доступу до даних;
- перехоплення за допомогою технічних засобів передачі інформації, яка не є публічною, до або від торгової системи.

22.1.2 Оператор повинен повідомляти НКЦПФР про випадки несанкціонованого доступу до торгової системи або її несанкціонованого використання шляхом надання звіту про інцидент, в якому міститься інформація про характер інциденту, заходи, вжиті для реагування на інцидент, та заходи, вжиті з метою недопущення виникнення такого інциденту в майбутньому, відповідно до нормативно-правового акту, який встановлює порядок складання та подання до НКЦПФР звітних даних.

22.2. Вимоги до інформаційної безпеки в торговій системі.

Програмне забезпечення торгової системи відповідає таким вимогам інформаційної безпеки:

- наявність системи захисту інформації, яку не можна відключити і неможливо здійснити оброблення інформації без її використання;
- використання парольного захисту;
- автентифікація підписувача електронного документа за допомогою використання відкритого ключа сертифіката підписувача під час здійснення будь-яких операцій;
- шифрування даних на всіх етапах документообігу Оператора з Учасниками торгів з метою забезпечення належного захисту інформації під час обміну

між різними підсистемами формування та оброблення інформації;

- наявність безперервного технологічного контролю за цілісністю інформації та накладання/перевірка електронного підпису на всіх електронних документах Учасника торгів на всіх етапах їх оброблення;
- обов'язкова реєстрація всіх спроб доступу, усіх операцій та інших дій, їх фіксація в торговій системі Оператора у захищеному від модифікації електронному журналі з постійним контролем його цілісності.

22.3. Політика інформаційної безпеки.

22.3.1. Оператором застосовується політика інформаційної безпеки, що базується на законодавстві України та нормативних документах відповідно до вимог НКЦПФР та Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України щодо забезпечення захисту інформації.

Інформаційна безпека визначається як стан захищеності інформації, що характеризується здатністю торгової системи Оператора, її технічних засобів та інформаційних технологій забезпечувати конфіденційність, цілісність і доступність інформації при її обробці в торговій системі та забезпечує її формування, використання та розвиток.

Політика інформаційної безпеки при обслуговуванні торгової системи Оператора будується на тому, що кожний суб'єкт, що взаємодіє з Оператором, самостійно реалізує вимоги до інформаційної безпеки. При цьому в межах комунікаційної взаємодії встановлюється високий рівень довіри до інформаційної безпеки всіх суб'єктів документообігу. Самостійна відповідальність та високий рівень вимог до інформаційної безпеки забезпечує загальну інформаційну безпеку.

22.3.2. Політика інформаційної безпеки Оператора включає вимоги щодо безперервності функціонування торгової системи, в тому числі вірогідність операційних ризиків, їхніх ймовірностей і можливих наслідків, включаючи ідентифікацію та розміщення пріоритетів для критичних процесів, розрахунок ймовірностей їхнього виникнення та оцінку можливих наслідків з оцінкою збитку, вимоги щодо регулярного тестування та відновлення контраварійних планів та процесів.

22.4. Інформаційна безпека та захист інформації в торговій системі.

22.4.1. Захист інформації в торговій системі ведеться для підтримки таких властивостей інформації:

- 1) Конфіденційність – забезпечення отримання інформації тільки авторизованим Учасником торгів, захист від несанкціонованого доступу, витоку та розголошенню інформації;
- 2) Цілісність – захист даних (інформації і програмного забезпечення) на умовах, за якими дані зберігаються для використання згідно з призначенням, передаються та приймаються в торговій системі без змін (модифікацій);
- 3) Доступність - забезпечення доступності інформації та основних послуг для Учасників торгів, захист від її можливого блокування та знищення.

22.4.2. Конфіденційність інформації забезпечується використанням шифрування даних.

22.4.3. Цілісність інформації забезпечується застосуванням електронного

підпису.

22.4.4. Доступність інформації забезпечується за допомогою застосування технології гарячого резервування основних серверів торгової системи, резервування каналів доступу в мережу Інтернет та системи резервного електроживлення та інших процедур забезпечення безперервності діяльності відповідно до п. 21.5 цих Правил.

22.4.5. Конфіденційність, цілісність, дійсність та підтвердження авторства інформації під час її оброблення та/або передавання в торговій системі забезпечуються застосуванням засобів криптографічного та технічного захисту інформації, а також виконанням відповідних організаційних та організаційно-технічних заходів.

22.4.6. В торговій системі застосовуються найважливіші принципи інформаційної безпеки, в т.ч. розподіл доступу до інформаційних ресурсів і потоків інформації.

Підписувачі зобов'язані виконувати встановлені законодавством України, цими Правилами, регламентами надавачів електронних довірчих послуг, внутрішніми документами Оператора вимоги щодо забезпечення захисту інформації, що обробляється в торговій системі. Підписувачі несуть відповідальність у випадку порушення вимог з інформаційної безпеки відповідно до законодавства України, цих Правил та укладених ними договорів.

Маршрутизація інформаційних потоків в торговій системі створена таким чином, що отримувачем Електронного документу, створеного Учасником торгів, завжди буде Оператор.

22.4.7. Головними об'єктами захисту в торговій системі Оператора є:

- 1) Заявки та Договори;
- 2) розпорядження Оператора на проведення клірингу, розблокування та переказ Активів;
- 3) Електронні дані, які циркулюють на програмному рівні при обміні інформацією між компонентами торгової системи Оператора;
- 4) електронні підписи, паролі, системна інформація і дані, що використовуються Оператором (бази даних, довідники, архіви, інформація про Учасників торгів та надані ними заявки та укладені біржові контракти (договори), здійснені операції, тощо);
- 5) Програмно-технічні засоби генерації, обліку і розповсюдження ключової інформації, а також ініціалізації та персоналізації фінансових операцій.

22.5. Мережева безпека.

22.5.1. Мережева безпека в торговій системі будується на базі файрвола із забезпеченням антивірусного контролю трафіка, контролюючи вхідний трафік з мережі Інтернет на файрвол та трафік усередині сегментів корпоративної мережі Оператора. Файрвол управляється адміністратором безпеки Оператора локально. Файрвол розташований на виділеному комп'ютері.

22.5.2. Доступ із мережі Інтернет у внутрішню мережу торгової системи обмежений і контролюється адміністратором безпеки Оператора з

використанням фільтрації мережених пакетів даних.

22.5.3. Веб-сервер торгової системи Оператора має дозволений доступ тільки по порту 443.

22.5.4. Система виявлення зовнішніх атак із мережі Інтернет розташована на сервері доступу в мережу Інтернет і забезпечує цілодобовий контроль за несанкціонованим доступом із Інтернет у внутрішню мережу торгової системи Оператора.

22.6. Кіберзахист інформації в торговій системі.

22.6.1. Модель кіберзахисту в торговій системі є комплексом заходів, сил і засобів кіберзахисту, спрямованих на оперативне (кризове) реагування на кібератаки та кіберінциденти, впровадження контрзаходів, спрямованих на мінімізацію вразливості роботи Оператора.

22.6.2. Заходами з кіберзахисту, які здійснюються у процесі впровадження моделі кіберзахисту, є організаційні, правові, інженерно-технічні заходи, заходи з криптографічного та технічного захисту інформації, які проводяться Оператором.

22.6.3. Здійснення заходів з кіберзахисту Оператором передбачає:

- 1) Ідентифікацію - виявлення реальних і потенційних кіберзагроз для запобігання їм і їх нейтралізації;
- 2) захист - розроблення та впровадження методів, засобів, процедур кіберзахисту, спрямованих на забезпечення сталості і надійності функціонування торгової системи;
- 3) виявлення - проведення моніторингу визначення, збору та обробки нетипових подій у кіберпросторі;
- 4) реагування - вжиття заходів Оператора, спрямованих на запобігання кіберінцидентам, кібератакам, мінімізації їх можливих наслідків (запобігання виникненню загроз життю або здоров'ю людей та заподіяння шкоди майну), удосконалення систем кіберзахисту, з урахуванням необхідності забезпечення пропорційності та/або співрозмірності можливостей таких систем реальним та потенційним ризикам;
- 5) відновлення - поновлення штатного режиму функціонування торгової системи після кібератаки, відновлення інформації та відомостей у разі їх пошкодження або видалення, створення умов для проведення розслідування кібератаки.

22.7. Електронний документообіг та технологія обміну інформацією в торговій системі.

22.7.1. Оператор організує електронний документообіг між Оператором та Учасниками торгів, Центральним контрагентом, депозитарієм. На кожен електронний документ, що обертається в торговій системі, повинен бути накладений електронний підпис.

22.7.2. Порядок організації інформаційного обміну під час Торгів, клірингу та розрахунків за біржовими контрактами (договорами) регламентується законодавчими актами (зокрема щодо електронного документообігу, електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг), нормативно-правовими актами (зокрема вимогами НКЦПФР щодо використання

електронного підпису учасниками ринків капіталу), цими Правилами, іншими внутрішніми документами Оператора, договорами та регламентами інформаційної взаємодії (зокрема з Центральним контрагентом та Депозитарієм), регламентами надавачів електронних довірчих послуг.

22.7.3. Головним елементом інформаційної безпеки в торговій системі є застосування електронного підпису, позначки часу та криптографічного захисту при обміні даними між Учасниками торгів та Оператором.

Торгова система застосовує засоби електронного підпису, що базуються на атестованих засобах криптографічного захисту інформації та забезпечують безперервний захист інформаційних ресурсів від несанкціонованого ознайомлення з нею та/або її модифікації.

Розділ 23. Торговий термінал

23.1. Взаємодія між Учасником торгів та Оператором щодо подання заявок, укладання біржових контрактів (договорів) та отримання інформації про хід торгів забезпечується за допомогою торгового терміналу.

23.2. Торговий термінал дозволяє виконувати наступні функції:

- подавати заявки у формі електронних документів;
- одержувати інформацію щодо відхилення заявок, укладених біржових контрактів (договорів), частково виконаних заявок, стану їхнього виконання тощо;
- ініціювати розблокування активів;
- друкувати примірники виписок з Переліку укладених біржових контрактів;
- отримувати інформацію щодо торгів;
- забезпечувати авторизований доступ користувача (уповноваженого представника Учасника торгів) та унеможливити несанкціонований доступ;
- забезпечувати конфіденційність обміну інформацією під час подання заявок та укладання біржових контрактів (договорів);
- вести бази даних щодо подання заявок та укладання біржових контрактів (договорів);
- отримувати інші функціональні можливості у відповідності з цими Правилами та договором(ами), укладеним(и) з Учасником торгів щодо доступу до торгів.

23.3. Підключення Торгового терміналу до торгової системи здійснюється відповідно до Розділу 4 цих Правил.

Глава ІХ. Порядок накладення санкцій за порушення Правил Оператора

24.1. Порядок накладення санкцій за порушення Правил Оператора, викладено в окремих документах Оператора, які є невід'ємною частиною цих Правил та подаються на реєстрацію до НКЦПФР окремо.

ДОДАТКИ ДО ПРАВИЛ
регульованого фондового ринку АТ «Фондова біржа ПФТС»

Додаток № 1
до Правил фондового багатостороннього
торговельного майданчика
АТ «Фондова біржа ПФТС»

(Оформлюється на бланку організації)
Довіреність на уповноважену особу № _____

місто _____

дата складання _____

_____ (далі - Довіритель), код ЄДРПОУ _____
(повне найменування компанії/банку)

в особі _____, що діє на підставі _____,
(П.І.Б. посадової особи) (статуту, довіреності*)

цією довіреністю уповноважує _____ (далі – уповноважена особа)
(П.І.Б. посадової особи, сертифікованої ПФТС)

Адреса : _____

Паспорт серія ____ № _____, виданий _____, «__» ____ р.
(орган, що видав паспорт, дата видачі)

Представляти Довірителя в торговій системі АТ «Фондова біржа ПФТС» (далі – ПФТС), укладати від імені Довірителя в торговій системі ПФТС правочини (біржові контракти), підписувати електронним числовим підписом електронні документи, пов'язані із укладанням та виконанням правочинів (біржових контрактів) в торговій системі ПФТС, а також виконувати всі необхідні дії, пов'язані із особистим ключем електронного числового підпису уповноваженої особи, який використовується в торговій системі ПФТС, включаючи одержання ключа електронного числового підпису, подання повідомлень про компрометацію криптографічних ключів, подання заяв про анулювання сертифікату ключа електронного числового підпису тощо.

Довіреність дійсна до « _____ »

Довіреність може бути в будь-який час скасована довірительом, про що останній негайно в письмовій формі має повідомити уповноважених осіб ПФТС.

Права та обов'язки щодо третіх осіб, що виникли внаслідок вчинення правочину представником до того, як він довідався або міг довідатися про скасування довіреності, зберігають чинність для особи, яка видала довіреність, та її правонаступників. Це правило не застосовується, якщо третя особа знала або могла знати, що дія довіреності припинилася.

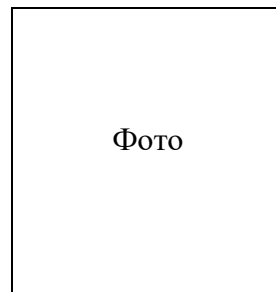
Підпис

Печатка (за наявності)

*Довіреність, яку підписує посадова особа, що діє не на підставі Статуту, а по довіреності, має посвідчуватися нотаріально.

А Н К Е Т А

**Уповноваженої особи
для проходження сертифікації
на АТ "Фондова біржа ПФТС"**

1. Назва компанії _____
(код ЄДРПОУ) _____
2. Адреса компанії, телефон _____
Прізвище, ім'я, по-батькові _____
3. Число, місяць, рік народження _____
4. Паспортні дані _____
5. Освіта (навчальний заклад, спеціальність) _____

6. Посада в компанії _____
7. Інша інформація, яку Ви вважаєте за необхідне повідомити

Дата

Підпис уповноваженої
особи

“ ” 20 _____

Підпис керівника

Контактні дані:

Номер моб. телефону _____

E-mail _____

Додаток № 3
до Правил фондового багатостороннього
торговельного майданчика
АТ «Фондова біржа ПФТС»

	присвоєний код (заповнюється ПФТС)

код заявника

АНКЕТА
цінного паперу

“ ____ ” _____ 20__ р.

1. Загальна інформація

1.1.	Емітент	(вказати повну назву емітента, як це зазначено в його статутних документах)
1.2.	Заявник	(вказати повну назву заявника, як це зазначено в його статутних документах)
1.3.	Відповідальна особа Заявника	(вказати прізвище, ім'я та посаду відповідальної/контактної особи заявника)
1.4.	Контактні тел./факс Заявника	
1.5.	Адреса електронної пошти Заявника	

2. Інформація про Емітента

2.1.	Скорочена назва, вказана в Статуті:	
2.2.	Скорочена назва англійською мовою (вказана в Статуті)	
2.3.	Код за ЄДРПОУ	
2.4.	Юридична адреса	
2.5.	Поштова адреса (якщо різні)	
2.6.	Галузева належність та короткий опис номенклатури продукції	
2.7.	Банківські реквізити, № свідоцтва про реєстрацію платника ПДВ, ПІН	
2.8.	Кількість акціонерів	(вказується кількість акціонерів на момент заповнення анкети)
2.9.	П.І.П, голови Правління	
2.10.	П.І.П. і посада особи відповідальної за фондові операції емітента (телефони)	
2.11.	Контактні тел./факс емітента	
2.12.	Адреса електронної пошти емітента	
2.13.	Реєстраційний код за ЄДРІСІ (у разі, коли його наявність передбачена законодавством)	

3. Основні параметри цінного паперу

3.1.	Вид, категорія та тип цінного паперу	(наприклад, акції прості іменні)
3.2.	Номінальна вартість цінного паперу	
3.3.	Форма випуску цінного паперу	
3.4.	Кількість цінних паперів по категоріях та типу (по траншам із зазначенням типу для боргових зобов'язань), в шт.	
3.5.	Загальний обсяг випуску цінних паперів, що заявляється для включення до Списку активів допущених до торгів на БТМ ПФТС (в грн.)	
3.6.	Дата та номер державної реєстрації випуску цінних паперів	
3.7.	Дату державної реєстрації інформації про випуск цінних паперів	(вказується в разі, якщо до Списку ПФТС включаються цінні папери, які розміщуються)
3.8.	Дата початку розміщення і дата закінчення розміщення	(вказується в разі, якщо до Списку ПФТС включаються цінні папери, які розміщуються)
3.9*	Термін обігу	
3.10*	Дата розміщення	
3.11*	Дата погашення	(якщо погашення здійснюється не одночасно, то вказується схема погашення)
3.12*	Купон	(величина купонного доходу, формула визначення)
3.13*	Кількість купонів	
3.14*	Частота виплат купонного доходу	(щоквартально, щорічно)
3.14*	Дати виплат по кожному купону	
3.15*	Платіжний агент (найменування, контактна особа, контактні тел., факс, адреса електронної пошти)	
3.16*	Забезпечення	
3.17.	Додаткові відомості	(мета випуску цінних паперів, джерело виплат за зобов'язаннями, гарантії, рейтинги та ін.)
3.18.	Міжнародний ідентифікаційний номер цінних паперів (ISIN)	
3.19.	Код CFI (присвоюється НДУ)	

* - заповнюється у разі включення до Списку активів допущених до торгів на БТМ ПФТС боргового зобов'язання.

4. Інформація про випуски цінних паперів емітента

4.1. Загальна кількість акцій емітента, з них:

	штук	гривень
привілейованих		
простих		
Разом (розмір статутного капіталу)		

частка державної власності (%)	
частка недержавної власності (%)	

- 4.2. Загальна кількість зареєстрованих випусків цінних паперів:
(Необхідно описати в хронологічному порядку всі зареєстровані випуски цінних паперів емітента обов'язково зазначивши число, номер держ. реєстрації і назву органа-реєстратора емісій. Недорозміщені випуски необхідно відмітити)
-
-

- 4.3. Будь-яка додаткова інформація
-
-

- 5. Інформація про депозитарій** *(Необхідно вказати повну назву депозитарію, в якому зберігається глобальний сертифікат випуску цінних паперів).*
-
-

Підпис

М.П. (за наявності)